

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Milán és Miletics.

Budapest, február 12.

(s.) Nehéz parallelát nem írni, mikor így egymásután halt meg *Miletics* Szvetozár és *Obrenovics* Milán. Az egyik is szerb, a másik is; az egyiknek is része jutott a magyar politika történetében, a másiknak is. Magyar földön született az egyik, a magyar állam alattvalójának; és a magyar állam ellensége lett belőle. A másik idegen föld gyermeke, idegen ország uralkodója lett és lett belőle hűséges, megbízható barátja Magyarországnak.

Miletics, a magyarországi szerb, még haló porában is ellenszenves alakja az utóbbi évtizedek történetében. Az ő bűne a hazaárulás volt és a hazaáruló számára nem terem bűnbocsánat. Hazájának, amely szülte, s amelynek porával egyesülnek hamvai, romlását akarta *Miletics* Szvetozár. A magyar állam romjain akarta felépíteni a nagy szerb császárságot, amelyben szertelen ambíciójának kielégítését remélte. Szörnysüges bűnének, sajnos, akadtak osztályosai a magyarországi szerbség körében; volt idő, amikor rettegést hatalom volt az *Omladina*, élén *Miletics*csel, *Polittal*, majd a jövő reményeként feltűnt fiatal üstökösökkel, *Tomics* Jasával. Igazi talaja mégsem volt a magyarországi szerbség lelkében ennek a lelkeken kalandor-politikának. Ha lett volna, semmiféle drákói büntetés meg nem semmisíthette volna. *Miletics*et hasztalan börtönzik be, ha eszméit sikerült beoltania népének szívébe, gondolkodásába; az ő kezéből kiűtött gyújtogató csóvát más ragadta volna a kezébe, az ő martiriuma nem kárára, hanem hasznára lett volna a nagy szerb izgatásnak. De nem így történt. *Miletics* letörvén, nemcsak a fejük koronája hullott le a lázító kalandoroknak, hanem elvesztette a fejét, a kezét, a lelkét, egész tartalmát és egész hatását az egykor

olyan ijesztő agitáció. *Miletics* élt még sokáig, — igaz, hogy csak testi életet, de ha igaz ügy vértanuja lett volna, ez a sötét martirium rettentő izgató szer lehetett volna — és itt élnek ma is *Polit*, *Garrilla*, *Tomics*, a nagy népvezér veje és maga is martír, meg egy sor még az akkori nemzeti mozgalom szereplői közül. Egy részük teljesen elhallgatott, másik ir és beszél, de vakok olvassák, siketek hallgatják. Mi lett a nagy nemzeti forradalomból? Hogy néhány magyarországi városban meggyászolták *Miletics*et? Ez bizony nem volt illendő, sőt nem is volt tisztességes dolog. Amely magyar városnak *Miletics* polgármestere volt, az szégyelje magát és ne tüntessen fekete zászlóval. De aztán napirendre tértek ezen is. Két érdekelt két napnál tovább *Miletics* Szvetozár elmulása?

Most jutott eszünkbe ismét, hogy *gyászolunk* egy szerbet, aki idegen volt nekünk és mégis jó barátunk. *Milán* királynak, akit életében annyian félreismertek, adassék elégtétel ravatalánál. Nem volt bölcsőbb uralkodója hazájának, mint ő. És nem azért mondjuk bölcsnek, mert barátunk volt, hanem mert bölcs volt, azért lett barátunk. Élesen látó szeme fölismerte a két nemzetnek, a magyarnak és a szerbnek, egymásra való utaltságát és életének javarésztét a magyar-szerb barátság megeremtésének szentelte. Ami évszázadok hagyományából, a magyar és a szerb történelmi közös dicsőségéből és közös tanulságaiból feledésbe ment, az föltámadt *Milán* lelkében, amelyet léhának és felületének látott a világ, de amelyben komoly érzések és komoly meggyőződések meg tudtak teremni. Az ő politikája az osztrák-magyar monarchiával való jó viszony alapjára volt felépítve és ezt a jó viszonyt ő a magyar barátságon keresztül kereste. Együtt támadt lelkében a

nemzetünk iránt való szimpátia azzal az államférfiúi belátással, hogy európai Szerbia csak úgy állhat meg biztosan, ha a mi monarchiánkra támaszkodik. Gyönyörű pendantja volt ez gróf *Andrássy* Gyula nagy koncepciójának, amely a monarchia nyugati veszteségeiért a Keleten szerzendő pozícióban keresett kárpótlást s amely ezt a pozíciót Magyarország jogán igyekezett megszerezni. *Andrássy* politikája nagystílű európai politika és e mellett magyar nemzeti politika is. És azonképpen csinált *Milán* Szerbiában európai politikát, amelyet szerb nemzeti politikának is vélt.

Örökösen sajnálni való, hogy *Milán*nak ez az okos és modern politikája nem tudott eléggé gyökeret verni a szerb közvéleményben, noha nem volt egészen eredménytelenül való. *Milán* nem kerülhette ki végzetét, amely az ő modern és európai mivoltában gyökeresedett. Nem volt ő eléggé *balkáni* uralkodó arra, hogy népe megértse. És fiatal korában, java erejében, bátorságát veszítve, félreértve, gyalázatban vonult vissza az uralkodástól. És halálos ágán minden győtrelemnél jobban kizozhatta életének sikertelensége, sok csalódása, vágyainak, törekvéseinek szomorú összeomlása.

És ebben a tragikus végben találkozik ismét a két ember, aki annyira ellentéte volt egymásnak. Az egyik *Nagy-Szerbiáról* álmodott Magyarország romlásának árán; a másik a nagy Szerbiát akarta megeremteni Magyarország baráti segítségével. Mind a kettő családottan, hitét veszítve fejezte be az életét. Ebben a szomorú végben találkozott a mi nagy ellenségünk és a mi nagy jó barátunk. De a jövendő történelem ki fogja egyenlíteni ezt az igazságtalanságot. *Miletics* emléke megvetett marad mindörökké. *Milán*nak pedig, aki életében annyi félreértést szenvedett, igazságot fog szolgáltatni az utókor.

T A R C A.

Herczeg Ferenc, a vádlott.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Abrányi Emil*.

A Magyarország súlyos támadást intéz *Herczeg* Ferenc *Ocskay* brigádosa ellen. De nemcsak a darab ellen. Mindazok ellen, akik a bemutató előadás után erről a darabról írtak, drámai szépségét kiemelték és nem találtak benne hazaárulást.

A vádak ezek:

Herczeg darabja durva sértéseket tartalmaz a nemzet történelmi felfogása ellen.

Lealesonyító sceneriában állítja a mai nemzedék elé egy szent korszak szereplőit. Azért, hogy igazolhassa darabjának a hőseit, megtépdázza a történelmet nagy hőseinek a nimbuszával.

A kalandor *Ocskay* szembeállítja *Rákóczy* Ferencel és *Rákóczy* hibáiban, gyöngeségeiben, fogyatkozásaiiban keresi és találja meg a mentéseket *Ocskay* gyalázatos bűnére, az árulásra.

Rákóczy ebben a darabban többre becsüli kedvence agarát a szabadságharc hősi vezetőinél.

Szerző ebben a darabban egy magasztos ideált alacsonyít le, de hogy a közönség ne vegye észre alattomos makinióit: gyors és kábító jeleneteket alkalmaz a rendelkezésére álló raffineriával.

Herczeg Ferenc a darab sikere érdekében lelki *Rákóczy* Ferenc alakját arról a piedesztálról, ahová *Thaly* Kálmán állította.

A színbírálok részint pajtásokodásból fujtak egy követ a szerzővel, részint meg voltak veszte-

getve a szerző rutinos ügyességétől és a hazafias külső máztól, amivel a darab meg van írva.

Ezek a vádak. A konkluzió pedig az, hogy „mielőtt nagyobb fölháborodás és durva visszaautatás be nem következik a magyarországi közönség részéről: le kell venni a műsorról ezt a darabot; le kell venni azonnal; ezzel tartozik egy megtévelyedett író és egy megtévelyedett színház a magyar nemzet történelmi érzelmeinek.”

Nemcsak *Herczeg* Ferencnek: önmagának is tartozom azzal, hogy e támadást megjegyzés nélkül ne hagyjam.

Ha *Herczeg*et azzal vádolják, hogy darabja alattomos támadás *Rákóczy* alakja ellen, ez a vád engem is elítél, aki nem vettem észre, vagy nem akartam észrevenni, hogy az *Ocskay* brigádosa tendenciózus meghamisítása nemzetünk egyik fontos korszakának.

Ha *Herczeg* bűnös abban, hogy a nemzet kegyeletét areul ütötte, akkor én büntérsavagyok, mert a bemutató után nem éreztem fölháborodást, nem követeltem lévász indignációval, hogy a darabot azonnal vegyék le a *Vigszínház* műsoráról.

Ki kell jelentenem, hogy a vád nem lehet alapos. Két egyszerű okból nem lehet.

Először azért, mert a vád alaposága esetén nem kellett volna várni a később fölháborodó közönségre. Nem! A premiére közönsége maga tiltakozott volna a nemzeti kegyelet megsértése ellen, olyan fölháborodással, amelyet magyar színház még nem látott.

Másodszor azért, mert a vád alaposága esetén magam is a tiltakozók közt lettem volna és inkább örökre széttöröm a tollamat, semhogy egy betűt írjak ilyen szerzőnek a dícséretére.

A Magyarország cikkírója nem fontolta meg, hogy azon a bemutató előadáson jelen volt Budapest színo-java. So értemesebb, se hazafiasabb

ézésű közönség nem jöhet össze abban a színházban. Es nem fontolta meg, hogy a színbírálok az ő újságíró kollégái, akik szeretik a hazát, tisztelik a multát, ismerik a történetet s akik kritikai lelkiismeretükkel sem tartották volna összeferőnek, hogy olyan szerzőt méltányoljanak, aki nemzeti kegyeletet sért és történelmi igazságot hamisít a kasszasiker érdekében.

Támadása tehát sérti a közönséget, sérti a magyar sajtót. Mindkettőt súlyos kötelességmulasztással vádolja. A közönség vagy hazafiatlan volt, vagy értelmetlen, mert harmincszor kikapcsolta a szerzőt, a helyett, hogy lekergette volna a színpadról. A színikritikusok vagy jó cimborái a szerzőnek, vagy külső hatásoktól könnyen elkábítható, komoly itéletre képtelen urak, mert nagy szépségeket találtak még a magyar érzés szempontjából is egy vérlázító darabban, ahol minden merő raffineria és alattomos hazaárulás.

Mit szól a közönség ehhez a kemény inzul-tushoz, nem tudom. Ami rész ebből a vádból rám esik, azzal leszámolok.

Nem áll, hogy a szerző *Ocskay* nemzeti hőssé teszi; még kevésbé, hogy a *Rákóczy* Ferenc rovására teszi azt.

Az alak idealizálva van, de nem nemzeti hős. *Herczeg*nél is kalandor, akinek a laza erkölcs-eivel összeltek, hogy brigádjában olyan banditahajlamu martalócok verődjenek össze, akik temp-lomokat rabolnak ki és megeseonkitják a halottakat. A nemzeti hős glóriájával ez a vonás össze-férhetetlen.

*Herczeg*eml is féktelen, esbehegryva vér, sértett gőg és *Pyber* vikárius esabitásaira hamarosan megmozduló nagyravágás teszi árulóvá *Ocskay*et.

Hogy ez az *Ocskay* jobb a történelem *Ocskay*-jánál, hogy van benne egy-két nemesebb vonás, hogy a felesége és az öcsése iránt gyöngöd: erre

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, február 12.

Öt érdekes beszéddel haladt ma előbbre a földművelési vita.

Elsőnek *Blaskovich* Ferenc szólalt fel s a mezőgazdaság minden ágazatára kiterjedő beszédben fejtette ki, hogy mennyi tennivaló vár még a magyar mezőgazdák boldogulása szempontjából a kormányra és társadalomra. Utána *Horváth* Ádám, ez a régen hallgató függetlenségi képviselő sürgetett a nép eszejárásához simuló népies könyveket. Majd öt pernyi szünet után *Szuhányi* Ferenc hozta a parlament elé a középosztály hanyatlásának problémáját, melynek megoldását a kassai kongresszus is annyi oldalról próbálta megvilágítani. Aztán *Rohonczy* Gedeon folytatta általános figyelem közben annak a helyzetképpnek megrajzolását, melyet már a kereskedelmi költségvetés tárgyalásánál kezdett. Ma a gyümölcszsalítást bajain kívül a buzakultúra romlását, a huskivitel helyzetét, a középbirtok hanyatlását s a vámkérdéseket tette szóvá. Végül *Bessenyei* Ferenc szólalt fel röviden és talpraesetten a Béga-csatorna érdeklődésének védelmére.

A vitát holnap is folytatják.

A képviselőház ülése február 12-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Daniel* Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Darányi* Ignác, *Plósz* Sándor, *Wlassics* Gyula.

A földművelésügyi költségvetés.

Blaskovich Ferenc: Mezőgazdaságunk intenzívebb és korszerűbb irányba terelése szempontjából épp úgy nagy jelentőséget tulajdonít az intézkedéseknek, melyek a szakismeretek terjesztése és népszerűsítése körül történnek, mint azoknak, melyek egyenesen egyes gazdasági ágak fejlesztését és újaknak meghonosítását előzzék. Bár az utolsó években sok történet téli gazdasági tanfolyamok szervezése, vándortanítók alkalmazása, népszerű előadások tartása és a szakirodalom fejlesztése körül az e célra a költségvetésbe felvett 90.000 koronát mégis távolról sem tartja kielégítőnek. Épp úgy kevesnek tartja a tanítóképezdek és papnöveldek gazdasági előadónak és a népiszkolai tanítóknak képzésére felvett 50.000. a tanítóképezdek és papnöveldek növendékeinek oktatására szánt 2000 koronát.

Ha nem is mondhatjuk, hogy hazánkban a birtokmegosztás elég arányos, mégis a kisbirtokosok kezében van a gazdaságok nagyobb része. Magyarországnak 2.388.482 gazdasága közül csak mintegy 3000 a közép- és nagybirtok területére nézve is a tulajdonképpeni mezőgazdasági üzemben álló földnek több mint kétharmadát kisgazdák bírák. A kisgazda

pedig eredményesebb gazdálkodásra elsősorban papja és tanítója által vezethető. A gyümölcsészet és kertészet terén eddig is a lelkészek és tanítók voltak az uttörők és vezetők. Azok lehetnek ők a köznépre nézve a földművelés többi ágában is, ha még sokkal nagyobb mértékben adunk nekik alkalmat e téren elméleti és gyakorlati szakképzettséget szerezni. (Helyeslés jöbblelől.) Nem szabad e tekintetben fukarkodnunk a fillérekkel, mert azok a nemzetnek százaszorosan kamatoznak. A szakismeretek terjesztése körül a kisbirtokos osztályban nagy feladatok vannak a földművelés-iskoláknak. Ezeknél a növendékek felvételénél figyelembe kell vennünk, hogy még a tehető parasztagda sem akar a fiáért fizetni. Azt mondja, elég nagy áldozat részéről, hogy gazdaságában egy-két évről nékítöljön a felnőtt fiát, ki neki jobb keze. Ha iskolára akart volna költeni, akkor inkább urat nevelt volna belőle.

De mi a célunk ezen földművelés-iskolákkal? Az, hogy szakképzett, önálló kisgazdákat neveljünk.

Az egyes gazdasági ágak fejlesztésére irányuló tevékenységből az újabb időben felkarolt szarvasmarhatenyésztés érdemel kiváló figyelmet. Annál inkább, mert egyes uradalmaktól és némely kisebb területű vidékektől eltekintve, e téren volt a múltban legkevesebb céltudatos tevékenység tapasztalható. Kisgazdánk szarvasmarhaállománya sem számbelileg nem állott arányban a földbirtokkal, annál kevésbé volt minőségileg kielégítő.

Örömmel látja, hogy ez a költségvetés az állattenyésztésre nagyobb összeget bocsát a földművelésügyi kormány rendelkezésére, mint a múlt évi. Nagyon helyesen, mert szemtermelésünk jóvedelmességének hanyatlása folytán csak az állattenyésztés felkarolása biztosítja a jövőben gazdáink háztartásában az egysúlyt.

Hatékony eszköze az állattenyésztésnek a tejszövetkezetek létesítése. Mert a kisgazdának hiába magyarazzuk meg az állattenyésztés hasznát és szükséges voltát, ha nem adunk neki módot a tejtermékek értékesítésére.

A szőlőszet és borászat hazánknak oly fontos jövedelmi forrása, hogy annak ellenséget, a borhamisítást, hivatalból kell nyomozni és üldözni, inkább, mint a dohányémpézseket vagy a jövedéki kibágásokat. Nem lehet ebben magánemberek denunciaciójára hagyatkoznunk, mely ugy is nagyon odiosus dolog. Nem osztja azok nézetét, kik a borhamisítás üldözésétől, illetve ily ítéletek kőzetételétől féltik szolid borkereskedelmüket. Ellenkezőleg. Ily ítéletek közzététele a legjobb preventív rendszabály, mert sokakat visszatart a hamisítástól.

Foglalkozik az értékesítés kérdésével. Midőn egyrészt a termelés okosirányú fejlesztésének tüneteit örömmel konstatáljuk, tisztában kell lennünk az iránt is, hogy ez mindaddig csak részleges eredmény, ameddig nem sikerül a gazdának egyúttal a jobb értékesítés garanciáit is nyújtani. Mi mindaddig a gabonarakarátok nagyobb eredményeket el nem érhetünk, ameddig a börzén nem kizárólag a reális kereslet és kínálat, hanem egyúttal a fedezetlen határidőzlet is gyakorol áralakító befolyást. Mert a gabonarakarátokban nagyobb tömegek gyűjtésével, azok jobb tisztításával és kiegyenlítésével elérhetünk ugyan valamelyes árelőnyt, de ezt nagyrészt telelemesztik a kezelési költségek. Tulajdonképpen jelentősége a gabonarakarátoknak csak akkor lehet, ha a kereslet és kínálat szabályozására is szolgálhatnak. Ez pedig mindaddig nem fog bekövetkezni, míg a börzén fedezetlen költségekkel nagyobb terménymennyiségeket lehet

adni és venni, mint amennyi tényleg megvan. A fedezetlen határidőzlet nem egyéb hazárdjátéknál, amelyet sokkal kevésbé lehet megtírnai, mint bármely más hazárdjátékot.

Kivételnek tulnyomóan mezőgazdaságunkra támaszkodik, alakulása az őstermelés értékesíthetőségétől függ. Azért, bár igen nagy sulyt kell helyezniünk hazai iparunk fejlesztésére is, mégis belátható időn belül kereskedelmi és fizetési mérlegünk javulását első sorban mezőgazdasági exportunk biztosításától és növelésétől várhatjuk.

Ha nem sikerül mezőgazdaságunknak ugyanazt az értékávót biztosítanunk, melyet mi az osztrák iparcikkeknek nyújtunk, akkor inkább váljunk el. Legyen akkor önálló vámtérület. Hiszen ugyanazon értékávó mellett is a közös vámtérület az osztrákoknak majdnem kétszázévtől ér, mint nekünk, mert ők 900 millió értékű gyártmányt hoznak be Magyarországra, míg mi hozzájuk csak 500 millió értékű nyersterményt viszünk.

Nem kell az önálló vámtérület következményeitől túlságosan megijednünk.

A költségvetést elfogadják. (Élénk éljenzés jöbblelől.)

Horváth Ádám: Foglalkozik a miniszter tegnapi beszédével. A népkönyvtárak felállítását igen helyesli, csak átéri, hogy e könyvek szerkesztésére nagyobb gondot fordítsanak, vigyázzni kell az egyes földművelési ágak leírásánál az egyes vidékek népének gondolkodásmódjára és nyelvjárási módjára, mert különben a fogalmakat összezavarja és a könyvek csak kárúra lesznek.

(Szünet után.)

Szuhányi Ferenc: Ugy érzi, mintha az egész magyar gazdálkodás köréből egy kéző hang szólna felénk, hogy tárujk föl a bajokat, mutassuk meg az okait és igyekezzünk azokon segíteni. Ugy a kisebb, mint a közép- és nagybirtokra egyforma sulyval nehezedik a válságos gazdasági helyzet, de a mezőgazdasággal foglalkozó rétegek közül egy sem érzi meg oly szívesen ezen helyzetet, mint éppen a középosztály. A nagybirtok a rendelkezésre álló tőkével, nagy hitelképességével mindenesetre jobban el tudja viselni ezt a helyzetet. A kisbirtok minimális igényeivel, a kisbirtokos szerény igényei mellett és nem is levő adóssággal úgy megterhelve, szintén meg eszálthat; de a középbirtokot tékehiányával, kimerített hitelével, a mellett, hogy kénytelen magát társadalmi nivóján is fenntartani, legjobban veszélyeztetni a válság. Holott éppen a középosztály fenntartása óriási fontossággal bír nemcsak nemzetgazdasági, de nemzetpolitikai szempontból is. (Helyeslés.) Mindaz amit a középosztályért teszünk, javára válik egy a kis-, mint a nagybirtokosnak is, de javára válik az iparnak és kereskedelmének, mert ezek fejlődésének is alapja a mezőgazdaság. Téves volna arra a kényelmes álsáponra helyezni, hogy a középosztály megmentése már ugyis elkészt dolog, tehát adjuk át sorsának. Eppen a megmaradt rész, sok példán okuiva, tapasztalatokban gazdagon, küzdelmekben meggedve, munkához szokva, levette a mult könnyelműségeit és hibáit: megérdemli, hogy támogassuk és létezését biztosítsuk. A középosztály bajai jórészt azonosak a többi mezőgazdasággal foglalkozó osztályok bajaiával. Így első sorban az általános gazdasági pangás, az összes gazdasági termékek árának hanyatlása. Es itt kérdi: nem volna-e célszerű a határidőzletet eltörölni?

a szerzőnek a dráma szempontjából szüksége volt, mert aljas gazember nem lehet drámai középpont. Ilyen hitvány fráterek iránt nem érdeklődünk; ezektől egyszerűen undorodunk. Az undorkelés pedig nem drámai, nem szinpadí, nem esztétikai végcél.

A história *Ocskay*jánál rokonszenvesebb alakul át a darabban ez a magyar spasszind, de nem a Rákóczy Ferenc rovására. Ez határozottan tévedés. Inkább a Rákóczy alakjának fenségségnek, vonzerejének a legnagyobb gloriifikálása, hogy a Rákóczyra való visszaemlékezés mardosó fájdalommal nem tudja értékesíteni árulását a labancok és németek közt: beteg lesz, ellágyul, keserű epét érez a szájában és a szívében, undorodik magától, ösztönözik. Es fásultan, kardsapás nélkül szolgál-tatja ki magát Jávorka néhány rongyos kurucának, akik már hódolnának előtte, ha hipnotikus erejét fölhasználná. A menekülés hatalmában volna. De nem menekül. Eléltöztönét megöli a maga iránt való megvetés. S mért veti meg magát? Mert elárulta Rákóczyt és a szabadságot. Egyetlen öröme ebben a szörnyű eltempultságban, hogy a Rákóczy bírái elé megy; egyetlen büszksége, hogy a maga szántából expialhatja a Rákóczy ellen elkövetett bűnét.

Hol van itt a Rákóczy Ferenc kisebbitése? Ellenkezőleg. Az isteni fenség csodátévő ereje van abban az emberben, akit nem lehet elárulni még olyan kemény fejű, hatalmas energiájú daliának sem, mint ez a dacos *Ocskay*. Aki elárulja, annak meghasad a szíve. Már halott, midőnt a vérpadra vinnék.

S azért nem háborodtunk föl a Herezeg darabján, mert Rákóczy alakjának és nimbuszának ezt a hódító erejét emeli ki az egész környezet fanatikus ragaszkodásában; abban a lelkesedésben, amivel *Ocskay* Sándor megtagadja imádott bátyját a Rákóczy lobogója alatt; abban a rajongó, epedő fájdalommal, mely a labancok táborából visszasír Rákóczyt és az elárult szabadság felé. Hogy *Ocskay* szitkokat szór a fejedelm előszobájában; hogy *Szörényi*, a tüzes

kurut kapitány, azonosítja magát vezére sérelmével: ez a két fejelemzelen, büszke, turbulens ember lelkiállapotától foly; ez az alakok helyes, jellemrajzához tartozik. Deánknak alakja sem kisebbedik azzal, hogy a fanatikus *Petur* hamar lobbanó dühében fitymáló szavakkal illeti. *Katona* sem kompromitálja a nemzeti ügyet, amikor a királyné ellen jogosan összeesküvő magyar oppozíció aluszékony-ságát, változékonyságát *Petur* kifakadásában csak-nem pellenőre állítja.

Am ezzel szemben, ami végre is nem a szerző vélekedése Rákóczy alakjának a kisebbitésére, hanem két tulzó és fölhaborodott embernek a lélektani rajza: ezzel szemben áll az egész kuruc-tábor; ezzel szemben áll a darabban az az egész tendenciája, hogy borzadjunk meg a nemzet elnyomóttól; hogy halálos gyűlölettel gyűlöljük azokat, akik gyvaságból, érdekből, haszonlesésből, aljas önzésből képesek tapodni a saját nemzetük testén és sirig tartó szeretettel szeres-szük azokat, akik a nemzet sérelmét, a nép fájdalmát, a küzdő szabadságot képviselő Rákóczy Ferenchez úgy tudtak ragaszkodni, mint *Jávorka* Ádám, a magyar fiatalok típusa, mint a kuruc közkatonák, mint a fehérhegyi tótok, mint a nemes magyar nő ideálja, *Tisza* Ilona, aki azt mondja, hogy „magyar asszony sohasem lehet labanc.”

S azért nem háborodott föl a közönség sem, mert ezt a szinpadra vitt, drámai formát öltött, nem olesó frázisokban pattogó, hanem erővel és igazsággal megrajzolt korpében testő vált magyar lelket és tendenciát érezte ki a daraból.

S azért nem kell magyar írónak meggyan-sítani, hideg szemlénnyesséssel, perfidiával vadolni azt a magyar drámaíró, aki ilyen darabot ír és ilyen érzéseket ver föl publikumában. Még akkor sem kell, ha beismerjük — s én beismerem — hogy a harmadik felvonás első képében Rákóczy udvarát, környezetét nem állítja élénk nagy, hogy szívünknek jól essék és Rákóczy fényes, nagy karakterével harmonizáljon; nem tette teljesen világossá *Berecsényinek*, vagy más hős tábornoknak a

közelbélésével *Ocskay* indultatos távozása után, hogy a fejedelm semmit sem tudott *Ocskay* ötlétéről.

S a magam részéről merném ajánlani *Herezegnek*, hogy a nevétséges, billegő parfüm-hóst, a francia kamarást, vagy enyhítse, vagy hagyja ki a fejedelm bizalmasai közül és helyettesítse férfiasabb alakokkal, akik inkább erőszakosak, mint nevétségesek.

Merném ajánlani, hogy *Ocskay* sértő mellő-zése megtörténék ugyan, de kevéssel utána kiderülne, hogy Rákóczyznak semmi köze az egymásra féltékeny vezérek agyarkodásaihoz. *Ocskay* gőmje, bűnös elhamarkodása így még jobban kidomborodnék. Ez a fatális véru, hiu ember rögtön Rákóczyt teszi felelőssé; nem vár be semmi fölvilágosítást; retentő hibát követ el prima furijában; megtagadja a katonai engedelmességet. *Berecsényi* jön (nem *Ozoróczy*), szemébe vágja aljas eszelekedését, elveszi tőle a kommandót. *Ocskay* a gög és a makacság konzekvenáciájával csak azért is Rákóczy ellen fordul, bár mindenki tudja, hogy a fejedelm nem felelős a rajta esett sérelemért. Pártütése így még erősebb, tragikaibb volna; lelkiifurdalása győtrőbb, bukása meghatóbb.

Igaz, hogy *Ozoróczy* udvarmester az előszobajelenetben utasítja a francia kamarást, hogy senkit se bocsásson be Rákóczyhoz; így akadályozza meg, hogy *Ocskay* bejusson a fejedelmhez és elfogott esatlósiért elégtételt nyerjen; az is igaz, hogy *Herezeg* intenciója szerint Rákóczy semmit sem tud *Ocskay* sérelméről és a francia kamarás hazudósairól; joga van hozzá, hogy a némettel kötött fegyverszünet alatt cigányzenét hallgasson, amikor ebédel; (hiszen a zenét szerette, *Czinka* Panna hegedűje sokszor vigasztalta); még ahhoz is joga van, hogy bevezettesse magához a kedves agarát. (Ki ne gyönyörködne egy hisüség kutya szemében?) Mindezt *Herezeg* pontosan jelezte és csak ellenséges indulat, vagy tájékoztat-lanság foghatja rá, hogy gyvaságából küld *Ocskay* után, akit megsértett. Rákóczy azért fordul *Ocskay*-hoz, mert csak azt tudja, hogy *Ocskay* megérke-

Állattenyésztésünket a sertésversszel érte nagy csapás és ez ellen való védekezésünk nem vezetett az óhajtott eredményre. Szarvasmarháinkat a bécsi mézszarvasok akarták bojkottálni, úgy, hogy mindaddig, míg hasonló eljárás ellen biztosítva nem vagyunk, a magyar gazda nem is mer marhatenyésztésbe nagyobb tökélet beletenni. Gyapjaink kelendőségét is befolyásolni készül kedvezőtlenül a közös hadügyminiszternek az a terve, hogy katonapozsónak ezentul finomabb gyapjút fog használni. Súlyosan érzi a gazdaságközösség közterheinknek évről-évre való nagygyobodását. Barmenyüre óhajtaná, nem bízik abban, hogy állami adókat államháztartási szempontokból leszállítani lehessen; de mindenesetre lehet segíteni egy arányosabb, igazságosabb adórendszer létesítése által. Nagy baj továbbá a lókehány is. (Helyeslés.) Epp úgy súlyosbítja a helyzetet az adóssághely, mely akadályt okoz, hogy a gazda költséggel segítsen magán és a mellett a jövővel nagy részét lekötí. A vízszabályozási költségek, tekintetbe véve az ártér fejlesztésmódját, melyvel viznem árta, száraz területek is bevonatnak, oly teher, melyvel a gazda jólétén még egyszer megvásárolja birtokát. A közzépbirtokos tenyegét az örökösödés útján való birtokmegosztás is. Egy ezer holdas birtok még fenn tudja tartani a családot, de ha örökösödés folytán sokfelé oszlik, egyes részei erre már nem képesek. Ennek a kérdésnek kedvező megoldása még a magyar családok szaporodására is kihatással lenne.

Az adóbevételekről fölemlíti, hogy ma az adókat az aratás végéig kezdik behajtani; ezzel várni kellene a cséplési időny végéig, míg a gazda terményét értékesíthette.

A magvizsgáló állomások létesítése nagy szolgálókat tett a mezőgazdaságnak de kifogásolni való van a vidéki állomások és a vándorvizsgálók működésében. Ezeknél megtörténik, hogy állami plomballátják el az oly magvat is, amely bizony arányát és amerikai löhermagot is tartalmaz. Bizalommal viseltetik a miniszter iránt s a költségvetést megszavazza.

Böhmözy Gedeon: A kereskedelmi költségvetésnél tett felszólalását néhány több vasuti hivatalnok magára vette és azt hitte, hogy az ő működésüket támadta. Kötelességének tartja azokat a tisztviselőket, akik nem vele, mint országgyűlési képviselővel, hanem mindenkiel szemben kötelességükhöz képest igazán a legnagyobb lelkismeretessel járnak el, megóvni attól, hogy felszólalása következtében csak a legfölvölábról is gyanyu érhesse őket. (Élénk helyeslés.) Felszólalása a vasutat illetőleg csak a magyar határon túli részt illette, mert ott kezdődik csak az akadály. És ha mi gyümölcsünkkel — nagyobb vasuti rakományt érte — a külföldre kijutni nem tudunk, annak egyedüli és kizárólagos oka Ausztria. Osztrák testvéreink okai annak, hogy mi nem tudunk Németországba kijutni gyümölcsünkkel és pedig mert Oderbergtől Annabergig — Annaberg az első német állomás — megakad minden szállítvány és nekünk mindenféle vasuti csatlakozás stb. akadályt gördítenek utunkba. Ha az itt történt felszólalásokat egyenként vesszük, akkor látjuk, hogy mindenki azt hangsúlyozza, hogy mi el vagyunk adósodva. Ez tény. Nemesak a középszály van eladósodva, amelyet Szuhányi meg nem mentetők tart, de el van adósodva a kisbirtokos, el van adósodva a kereskedelmi osztály és az iparos-osztály is. (Helyes! Helves!)

Nem csekélység az, hogy például csak 1100

zett. Rendelkezik vele, mint fővezér a brigádéroszával. A német alattomban támadt és Rákóczy a zürzavarban számít Oeskey kipróbált huszársaira.

Mindéz megvan, de csak jelezve. A motíválás itt erősebb, világosabb színeket kíván; és több melegséget a Rákóczy járára. Itt látnunk kellene azokat, akik méltóképpen tükrözik vissza fejedelünk nimbuszát, ha már maga Rákóczy nem lép elő. A Rákóczy ebédjéhez vezető ajtón nemesak cigányzenének kellene kiáradni, hanem sugárnak is: a Rákóczy alakját övező történelmi fényes sugárnak.

A bemutató előadás után én ezt megírtam. Most kivánság alakjában ismétlem. Szerencsés javításnak tartanám, ha Herzeg ezt az egy pár fényes vonást hozzá csatolná drámájának a brilláns szépségeihez.

De én előttem a darab a mostani formájában is egy kiváló drámairó és igaz magyar ember alkotása, akinek a lelkével, a hazafias érzésével, a nemzeti tendenciájával mindnyájan egyetért-hetünk.

A kiról a *Magyarország* hasábjain azt írja maga *Bartha Miklós*, hogy a darab két első felvonását a hazafias költészet igazi revelációjának tekinti, azt szeretnénk és becsulnunk kell. Azzal szemben nem szabad bojkottálni, megvetést, keresztes hadjáratot prédikálnunk. Annak a nevét nem szabad a *Zimány* nevével egy lélekzet alatt kiejteni.

Nem érezte a *Magyarország* írója, hogy a negyedik felvonásban halálra menő *Tarics*-ból *Damján*-is hatalmas lelke beszél hozzánk? Hogy az akasztófa, mint szent szimbólumot, magyar színpadon még nem glorifikáltak ilyen merész nyíltsággal? Hogy a nemzet és a szabadság ellen elkövetett árulást még nem bélyegezték meg ennyi megvetéssel?

Aki így érez és ilyet ír, azzal én szolidaritást válllok.

bouton van a Lipótvárosban zálogba téve. Azt az embereket csak akkor teszik, ha nagyon szorulnak pénz dolgában s egyáltalában nem örvéndetes az országba, hogy első kereskedő osztálya tényleg ki van merítve. Mint agrárius állam — mert hiszen iparunk tényleg nincsen, amit fenntartunk, azt szubvenciókkal tartjuk fenn, a malomipart kivéve — csak úgy segíthetünk ezen bajokon, ha minden tekintetben odaigyezkünk, hogy a középszályt, amint lehet, megmentsük. O egyedül mutatott rá arra, hogy, ha mi segíteni akarunk financiális helyzetünkön s a buza árát várokkal meg akarjuk védeni, akkor a termelést is csökkentenünk kell, amire különben a földművelésügyi miniszter tegnapi beszédében nemesak hivatkozott, de amelynek alapján egész politikai programot tárt fel. Jelezte a miniszter a kormányának állástoglalását a vám- és kereskedelmi szerződéseket illetőleg s mintegy figyelmeztette az agráriusokat, hogy eddig, mivel tulprodukción volt, az agráriusok 30 esztendeje nem érvényesülhettek; de most, 30 esztendő után, közeledik lassan az idő, amidőn már tulprodukción kenyérmagvakban nem lesz; az megszűnik és akkor majd az eddig várva-várt, 30 esztendeje nem sikerült gabonavámok érvényesítése folytán a gabonáraak valószínűleg emelkedni fognak, és pedig permanens emelkedést érte; de hivatkozott a miniszter arra, hogy majd az 1903. évben kötéendő vám- és kereskedelmi szerződésnél egész új tarták fognak életbelépni, azaz magasabb agráriusokat fogunk mi is alkalmazni és éppen úgy, mint ahogy a németek igyekeznek megvédeni az ő agráriusait, úgy fogunk mi is eljárni.

A tervezett magasabbra emelt buzavámokra nézve azt hiszi a miniszter, hogy azok érvényesülni fognak bizony? Nem! Erre neki már vannak tapasztalatai. Ha jó ára van valaminek, mindenki arra törekszik, hogy azt termelje. Ha például 5 millió holdunk van búzával bevetve és ha bekövetkezik, hogy magasabb vámjaink lesznek a kenyérmagvakra mondjuk 4 forintos vámjaink, és egy olyan termelésünk jön, hogy nem vagyunk kivételi állam, akkor ezen négyforintos vám érvényesülvén, szemben az internacionális buzaárakkal, nekünk — mondjuk — négy forinttal jobb áraink lesznek itt és a buza, tegyük fel, 12 forint lesz, de a zab, árpa, meg kukorica ára akkor is négy és hat forint között marad mert ezeknél nem érvényesül a kereslet, tekintve helyzetünket Ausztriával szemben. És akkor a reá következő évben már nem öt millió holdat fogunk bevetni, hanem esetleg hat millió holdat és akkor azután a termelés megint nagyobb léven, előáll megint, habár addig is szaporodunk, hogy megint kivételi állam vagyunk. A hogy roppant nehéz kérdés, hanem azért talán mégis érdemes vele foglalkozni, de nemesak érdemes hanem kötelességünk, akár lemondunk arról mint Szuhányi mondta, hogy hagyjuk veszni a középszályt akár pedig felteszünk magunkban, hogy igyekezzünk mindent megtenni a középszályt egyrészt megmentésére. Nem a menek és a kancák viszik a mi nemzetgazdaságunkban a főszerepet, ezek nem mentenek meg bennünket, hanem a buza.

A buza sikertartalma csökkent igen sok helyen folyvást és ez a mi lisztalkatásunkra és lisztexportunkra is nagy befolyással bír. Feltétlenül szükségesnek tartja tehát, hogy a tagosítás vitessék keresztül az országban mindenütt. Szuhányi felhozta felszólalásában a huskivitel. Szólt ehhez valaki egy szót? Pedig Amerika a levőgött több tömegesen szállítja Angliába és Németországba. Ők onnan bírák szállítani Németországba, nekünk pedig Németország kormányával sok bajunk van, amikor élő állatok szállításáról van szó. A vágott hus szállítása pedig milliókat hozhatna. Ha tagosítunk, a ksgazda az állattenyésztést jobban tudja felkarolni, kevesebb, de jobb buzát fog termelni és jobb marhákat fog tenyészteni. Sok helyen kétszer is vetnek buzát egymásután ugyanabba a földbe. Ez rablógazdaság és okozója részben több apró gazdasági bajnak, minő a drótléger, a sáska, homli lepkek és több buzabetegség. Ebből a szempontból kérdi, vajon nem lehetne-e egy időre törvényhozási uton intézkedni és megkötöni a gazdát?

A költségvetést ála-anosságban elfogadják. (Helyeslés jobbról.)

Bessenyei Ferenc a Temes-Béga vízszabályozási tervéről kezdi, amelyek a megyében sok bajt okoznak. Ezen tervsel legelőször kérdésével a jelenlegi földművelésügyi miniszternek egyetlenegy elődje sem törődött annyira, mint ő. De baj azért még mindig van. Így az 1890-iki év végén egyenként vagy másikkal az összes tartozás kiött 300 koronát az illetékek adókönyvében minden ok nélkül négy-öt, sőt hatsz korona vitelt át az 1900-iki évre, mint hátralék. Igen természetes, hogy ebben maga az a szegény nép nem ismerheti ki magát és hogy ezek oly bajok, melyeken okvetlenül segíteni kell.

A múlt évben a csatornakérdés dominálta a vitát és azon alkalommal felhívta a Ház figyelmét annak a csatornának a létesítésére, amelyet a földművelésügyi miniszter megjelölt, a pestmegyei Dunavölgy csatornáját. Ha Budapestnek paotasorából kimegyünk pl. a zimonyi vonalon, már Taksonytól kezdve egy valóságos Szahara nyílik meg előttünk, úgy hogy ha Űrbőre egy khánt neveznénk ki és Mentelepre egy emirt, akkor akár Bokharában vagy Kínában gondolhatná magát az ember. Ha főképpen tavaszi időben a budapest-zimonyi vonalon lemegy az ember Taksonyól egész Kis-Köröség olyan összefüggő vízterületeket lát, amelyek egy művelt ámban csodaszámra mennek. És ez 20 kilométernyi távolságra van a tővárosától.

Akkor mikor évenként 40-50.000 ember lesz hontalank Magyarországon, mert nem adhatunk nekik területet, itt a tőváros közelében ilyen használhatatlan területeknek termőképessége tétele igazán a legnagyobb nemzetgazdasági vívmány volna. Arra kéri a földművelésügyi minisztert, hogy ezt az általa tervezett csatornát, amelynek költségei nem magasak és

amely csekély állami támogatással létesíthető is, mielőbb teremtesse elő, mert 158.000 katasztrális hold földről van itt szó, amelynek termővé vagy lakhatóvá tétele mindenesetre csak a mi államügyünknek és a mi nemzetiségünknek válik előnyére.

A miniszter hazafias működése, legjobb igyekezete hajótörést fog szenvedni, vagy legalább nem fogja a várt eredményeket felmutatni mindaddig, amíg adóviszonyaink és adótervényeink nem reformáltak, vagy revidáltak alá nem kerülnek. Óriási az a teher, amelyet a kisbirtok viselni kénytelen. Németországban az egyesített adónak behozatala óta óriási arányokat ölt a vagyonosodás és bámulatos az az eredmény, amely általa eléretet Poroszországban.

Az átruházási illeték nagysága az, amelynél az állam a lehető legkíméletlenebbül jár el, mert hiszen meg van neki adva a választás a között, hogy amidőn magasabb vételár érteket el, mint az adó szászorsza, akkor ez után veti ki az adót, míg, ha az adó szászorsza nagyobb, mint a vételár, akkor ez után veti ki ezt a százalékot, amely Poroszországban 1 százalék, Bajorországban 2 százalék mindössze.

Hogy nemesak a nagybirtokosokról szóljon, hanem a nagytőkérel is, hát veszi a bürzeadó. Ha valaki 400.000 korona értékű papirt vásárol, azon ügylet után éppen akkora összeget fizet, mint ha valaki 460 korona értékű ingatlant vesz, mert 20 koronát fizet 400.000 korona értékű papir vétele után és ugyancsak 20 koronát 460 korona értékű ingatlant után. Okvetlenül szükséges, hogy ezeken a bajokon segítsünk. Tudja, hogy a jelenlegi kormány az adóreform kérdésével foglalkozik is és hogy, ha nem is ezen az országgyűlésen, de a jövő országgyűlésen mindenestre napirendre kerülnek ezek a törvények. Ha pedig napirendre nem kerülnek, a legnagyobb veszedelemnek lesz kitéve az ország.

Megemlékszik a selyemtermelésről is. Ha azt a kimutatást, amely az illető miniszteri biztos által beterjesztetet, végignézzük, azt joguk tapasztalni, hogy a selyemgubótermeléssel mindenütt vegyes ajki vidékeken találkozzunk. Leginkább Bács vármegyében, azután Torontál, harmadik helyen Temes, s negyedik helyen Tolna vármegyében. Csak arra kéri a minisztert, hogy miután a magyar embernek nem igen áll természetben az ilyen pepecselő munka mindaddig, míg ő az aratás idején megkeresheti a maga élelmet, hasson oda, hogy ama területeken és vármegyékben, ahol vegyes nemzetiségű a lakosság, minél több szederia legyen elültetve.

A gyümölcsstermelésről szólva, fölemlíti, hogy mennyire előmozdítaná ezt a csatornázás. A mezei tűzbiztonság tekintetében és a tűz elleni védekezés szempontjából igen helyes és jó volna, ha az állam venne kezébe ezt az ügyet, mert meggyőződése szerint ez valami nagy kiadással nem járna. A költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés jobbról.)

Szuhányi Ferenc személyes kérdésben kér szót, mert a középbirtokosok védelme ellen felszólalmi eszé ágában sem volt.

Elnök a vitát bezárja.

Az ülés 2 órakor végződik.

BELFÖLD.

A marosvásárhelyi vizsgáló-bizottság. A marosvásárhelyi eseményeknek vegyes bizottság által való megvizsgálását a *Pol. Corr.* egy Budapestről sugalmazott jelentése következőképpen kommentálja:

Szell Kálmán miniszterelnöknek ebben az ügyben tanúsított magatartása annál inkább méltánylandó, ha elgondoljuk, hogy régebben ilyen incidensek, különösen ha az általános választások küszöbén fordultak elő, mennyire elmérgesedtek és kiélesedtek, sőt valósággal váltságba sodorták a parlamentet. *Szell* ugyanis szakított azzal a politikai babonával, mintha már maga az a pusztá fölvetés, hogy a helyi hatóságok pártatlansága ebben az esetben erős kísértésnek volna kitéve, esorbát ejtene a kormány tekintélyén. Midőn azonban a miniszterelnök a felfüggesztéseket követelő ellenzéknek odakiáltotta, hogy csak a mithológiai korszakban fordulhatott elő, hogy a háborgó tengert egy áldozat beledobásával esendesítették le, ezzel megnyugtatta a helyi hatóságok közeget arra nézve, hogy igazság-talan támadás ellen mindig védelmébe fogja őket venni és a szenvedélyes kifakadások ellen mindig biztos támaszt fognak lelteni benne, amíg az ő politikáját képviselik és az ő kormányzati elvei szerint járnak el.

A miniszterelnöknek arra a kijelentésére, hogy nincs pártkasszája és ninesenek hivatalos jelöltek, ezt jegyzi meg a *Pol. Corr.*: Az ilyen elveket eddig idealisztikus fantazmáknak tartották. Nagy érdeme a miniszterelnöknek, hogy ezt a lenézett idealisztikus felfogást belevitte a realis politikába. Ez az érdeme pedig annál nagyobb, mert még a pesz-zimistáknak sem kell attól tartaniuk, hogy e nemes hagyományokon alapuló elveknek a gyakorlatban való megvalósítása a választásokat a kormánypart rovására kedvezőtlenül befolyásolná. A miniszterelnök egyszerűsindm kifejtette azokat az elveket, amelyek szerint a választások körül mint pártvezér el fog járni. E felfogás kifogástalan korrektségénél fogva alkalmas arra, hogy a pártszemponttól tökéletesen megóvja, a mellett azt a vívmányt is biztosítja a *Szell*-regimentnek, hogy a vá-

lasztási campagne szelidebb jelleget fog ölteni és a választási erkölcsök általában nagy tisztulási processzuson fognak átmenni.

Az állami gyermekmenhelyek. A képviselőház közigazgatási bizottsága Horánszky Nándor elnöklésével ma ülést tartott, melyen a kormány részéről Széll miniszterelnök, a belügyi miniszterium részéről Gulner Gyula és Széll Ignác államtitkárok, Chyzer Kornél miniszteri tanácsos és Némethy Károly osztálytanácsos volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette az állami gyermekmenhelyekről szóló törvényjavaslatot melyet Hajdu József előadó tuzetes és kimerítő ismertetés kapcsán elfogadásra ajánlott. Gróf Tisza István, Vargies Imre és Meskó László pártoló felszólalásai s Széll Kálmán miniszterelnök felvilágosításai után a bizottság általánosságban és egy pár szerkezeti módosítással részleteiben is egyértelműleg elfogadta a törvényjavaslatot. A pénzügyi bizottságban s a Ház előtt Hajdu József előadó fogja képviselni a közigazgatási bizottság álláspontját.

A ruthén akció. A mult nyáron az a hír járta be a fővárosi sajtót, hogy az ungvári szemináriumban egy idő óta a szláv szó járja. Ez alatt senki sem értette sem az ó-szláv egyházi nyelvet, melyet természetesen az egyházmegye minden papjának ismernie kell, sem pedig a kárpátaljai nép ruthén vagy tót nyelvét, amelyet szintén ismerni kell azoknak a papnövédeknek, akik később a nem magyar ajku nép közt lesznek hivatalos lelkésznek. Megnyugtatólag hatott tehát mindenki az akkor nyert felvilágosítás, hogy tudnillik az egyházmegye papsága most is szorosban ragaszkodik a régi tradíciókhoz, melyek azt a magyar és csakis a magyar kultúrához fűzik, s hogy a szemináriumban a szláv nyelv kultiválása most sem megy túl az elkerülhetetlen szükségnek ama mértékben, amelyben az az Unió óta mindenkor gyakoroltatott. Most azonban egy meghívó jutott a kezünkhöz, amelyet az ungvári növényképzésügyi egyházirovidalmi iskolája adott ki e hó 12-én tartott ünnepélyére. A meghívón a műsorban ott látjuk Erkel Hunyady László-jának nyitányát, sőt még Bihari kesergőjét is, továbbá Beethoven Isten dicsőítését, Komzák Bosnische Legende-jét, de egyuttal ott látunk cirill betűkkel egy koncertdarabot Bortnyánszkytól és ugyancsak cirill betűkkel egy szavaltot Meteor Ürieltől. A cirill betűkről nem is szólva, úgy tudjuk, hogy ez a koncertdarab, s ez a szavalt a legkisebb összefüggésben sincs sem az ó-szláv liturgiával, sem a kárpátaljai nép élő nyelvével és így mindenesetre meghaladni látszik azt az elkerülhetetlen mértéket, amelyen belül senki sem tehet kifogást az ellen, hogy a szemináriumban a szláv nyelvet is kultiválják. Felhívjuk erre a körülményre a feltétlen hazafiaságról ismert munkácsi püspök, Firczak Gyula figyelmét, mert nem kétkedünk ugyan, hogy azok az előadott szláv darabok igen érdekesek, de egyuttal alkalmasnak látszanak arra, hogy a mult nyáron támasztott aggályokat fölújtsák.

Az önálló vámtérületért. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ma huszonnhat szavazattal 24 ellen elfogadta Váradi Dávid indítványát, amely szerint a kamara üdvözli a fővárosi az önálló vámtérületért való állásfoglalása alkalmából. Ennek a határozatnak azonban, mint a *Bud. Tud.* megjegyzi, nagyobb jelentőség nem tulajdonítható, minthogy a kamara kilencvenhat tagja közül csak ötvenegy volt jelen és a számottevő fővárosi tagok javarésze ott sem volt a közgyűlésen. Téves volna tehát a kamara mai határozatából következtetni arra, hogy minő álláspontot foglal el a közös vagy külön vámtérület kérdésében. A kamara elnöke, Lányi Leó országgyűlési képviselő, udvari tanácsos a szavazásban nem vett részt.

Az országgyűlési szabadelvűpárt pénteken, február 15-ikén este 7 órakor értekezletet tart, amelynek tárgya: az igazságügyi, honvédelemügyi és a pénzügyi tárca 1901. évi költségvetésének tárgyalása és az Adria szerződésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása.

A marosvásárhelyi mandátum. Az igazoló bizottság ma tartott ülésén Bedőházy János marosvásárhelyi képviselőnek mandátumát alakí és tartalmi hiányainál fogva a bíráló bizottsághoz utasította. A mandátumban még az sincs megírva, hogy a marosvásárhelyi választás eredménye az, hogy Bedőházyt választották meg, az sincs benne pontosan hogy mely időben történt a választás és kik voltak a bizalmi férfiak.

Az összehírdetlenségű bizottság február 26-án délelőtt tizenkettőtől órákor a képviselőházban ülést tart. Tárgya Tisza Kálmán, gróf Apponyi Albert, Gulner

Gyula, Horánszky Nándor, Hódossy Imre, Ugron Gábor, Győry Elek, Zámory Béla és Polyák Bé a képviselők ellen bejelentett összehírdetlenségű ügyek sorrendben való tárgyalása.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath munkaprogramja.

Bécs, február 12.

A képviselőház mai ülése 11 óra után kezdődött. A beérkezett irományok között van *övenyolc császári rendelet*, amelyet 1897. január 15-étől 1900. december 29-ig becsátottak ki a 14. §. alapján. A mai napon beadtak 193 indítványt, köztük *Jaworski* képviselőnek azt az indítványát, hogy a trónbeszédre fölirattal válaszoljanak és negyvenyolc tagú főirati bizottságot küldjenek ki. *Pacak* ugyanazt indítványozza minden előzetes tanácskozás mellőzésével. *Pernerstorfer* azt indítványozza, hogy a trónbeszédre kezdjék meg a vitát. *Bareuther* a 14. §. eltörlésére nyújtott be indítványt.

A bejutott egyszerű indítványok között vannak még a következők: *Kühsehelm* indítványa a tényleges katonai szolgálatnak két évre való leszállása tárgyában; *Lueger* indítványa valamennyi közbizonyos államosítása, továbbá a Dunát és Elbát összekötő csatorna dolgában; *Hauck* indítványa a közszolgáltatás, a petroleumtermelés és a villamosság művelésének államosítása dolgában; *Sylvester* indítványa az objektív eljárás, a kolportázs-tilalom és az egyesületi tilalom valamint a 14. §. eltörléséről; *Kaiser* indítványa a katonai terhek könnyítése és a katonai büntető pörrendtartás re orma dolgában; *Daszynski* indítványa 36 tagú bizottság küldéséről az általános egyenlő és közvetlen választójog dolgában.

Benyújtottak továbbá 84 interpellációt, melyek közt van *Schönerer* interpellációja a német államnyelv biztosításáról és egy Bismarck-émlékkövek Egerben való föllállítására benyújtott kérvény kedvező elintézése végett.

A bejelentések felolvasása után az elnök fölolvassa a miniszterelnöknek *Ferenc Ferdinánd* főherceg nyilatkozatára vonatkozó átiratát. A nyilatkozatot fölolvassa után az elnök kihirdeti, hogy a ház tudomásul veszi a nyilatkozatot s irattárba helyezi. Kivánja, hogy a főherceg nagy föladatainak teljesítésében még sokáig támogatást leljen hitvesében.

Dr. Grosz szólásra jelentkezik és azt mondja, hogy nem elég, ha az elnök ezt a nyilatkozatot tudomásul veszi és az iratot csak egyszerűen az irattárba teszi. Azt indítványozza, hogy a dolog rendkívüli fontosságára való tekintettel harminchét tagú bizottságot választassanak, amelynek minél előbb jelentést kell tennie az ügyről.

Kramar a csehek nevében felolvas egy nyilatkozatot, amelyben a cseh képviselők nem ismerik el a biralmi tanács illetékességét a trónörökös kérdésében, hanem ezt a jogot Csehországra és a cseh királyságra bekebelezett tartományokra nézve a cseh király számára követelik. A cseh képviselők tehát ezt a képviselőházban közölt nyilatkozatot meg nem történtnek tekintik és a *Gross* indítványa fölött való szavazásban nem fognak részt venni. Beszédét különben azzal fejezi be, hogy szerencsét kíván a főhercegnek és nejeének.

A cseh képviselők erre a baloldal gunyos kiáltásai között kivonulnak a teremből.

Miután szólásra több senki sem jelentkezett, megkezdik a szavazást és elfogadják *Gross* indítványát. Azután felszólalt *Koerber* miniszterelnök:

A tisztelt Ház megakadálása be lévén fejezve, szót kerten egy rövid nyilatkozat megtételére, hogy jelezsem azt az álláspontot, amelyet a kormány a tisztelt Ház munkaprogramja nézve elfogad. Egnémely bizonyos buzalommal terjesztett hírel szemben mindenekelőtt hangoztatni óhajtom, hogy *semmitse tilkos hátsó gondolatunk nincsenek* és nem is akarjuk, hogy legyenek. A kormány minden nyilatkozatában világos és határozott lesz s azért meggyezem, hogy nem fogunk arra törekedni, hogy hamarosan biztosítsuk a delegációk és a kvóták szükségességét választás, hogy azután ismét a tavaly szükségessé vált utat, mint nekünk talán kedveset, keressük föl. Ezenközben, magunk részéről *készek vagyunk azonnal hozzálátni a parlamenti munkához*. Meglátják ezt javaslataink és különösen azok sorrendjén. Bizva abban, hogy a tisztelt ház dolgozni akar, az ülésnek első részében tekintettel arra körülményre, hogy már négy óra nem intéltek el az állami költségvetést ebben a tisztelt házban, mindenekelőtt a költségvetés és azzal kapcsolatban a nép általános gazdasági érdekében a beruházási törvényjavaslatok tárgyalásának megkezdését akarjuk kérni. Azután a szeszadó emeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalását fogjuk önkönné ajánlani, amely adó bevételi többletet az egyes királyságok és tartományok bevételét fogja gyarapítani. Azt is szeretné a kormány, ha valahára kielégítő megoldást nyerne a kumulatív árpapénztárak ügye, amelyről már olyan régóta folyik a vita. Időközben meg kell majd szavazni az újoncjelölteket is, mert az

újoncállítási törvényesen megszabott határidőhöz van kötvé. A többi sürgős javaslat egymás után kerül majd sorra. Ebből láthatja a tisztelt ház, hogy nem akarunk a бүркөк szemléltető életbe merülni, hanem mint a munka férfiai állunk önök előtt, akik semmit sem óhajtunk észintébben, mint a parlamenti tevékenység melletti megkezdését. *Mi csak a szomorú múltból kivézető utat akarunk nyitni a tisztelt háznak és reméljük hogy önök követni fognak bennünket.* (Élénk helyeslés és taps.)

Azután *dr. Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter felszólalt föl. A pénzügyminiszter két óra hosszán tartó beszédében képét adta ama változásoknak, melyeket az 1901. évi költségvetés a mult évvel szemben fölmutat. A legfontosabb változás az egységes budgethez való visszatérés és hogy az ugynevezett beruházási előirányzat oly formában, mint az utolsó négy esztendőben, már nem szerepel. Az ásványolajadót 700.000 koronával kisebb összegre irányozták elő, mert Magyarország részére körülbelül ennyit kell majd visszatéríteni. Végül a pénzügyminiszter azzal a teiszólattal fordul a képviselőkhöz, hogy tegyenek eleget a lakosság általános óhajtatásának és szavazzák meg a költségvetést, mely jóval több, mint holt számok halmaza, az ország jogos kívánságainak összehozatala lévén.

Schönerer interpellációt terjeszt a képviselőház elnöke elé, amelyben telpanaszolja, hogy a miniszterelnök, az alkotmányos szokás ellenére, munkaprogramot adott a háznak, holott ennek jogában áll, hogy önmaga szabja meg munkáját.

Gróf *Vetter* elnök kijelenti, hogy a miniszterelnök ezt a programot csak óhajtatás formájában tejezte ki, a mihez joga van.

Holnap lesz a legközelebbi ülés, melynek napirendjére a bizottsági választásokat és a kormányjavaslatok első olvasását tűzték ki.

Bécs, február 12.

Azokban a politikai körökben, amelyek a külszitatikokba be vannak avatva, azt beszélük, hogy a helyzet vészes lett. *Prade* alelnök ugyanis a német haladó párt mai ülésén közölte, hogy sokáig szó sem lehet meggyezésről abban a tekintetben vajjon a cseh pártok interpellációi német és cseh nyelven vétesse-nek-e el a jegyzőkönyvbe. E kérdés körül fognak folyani az akudozások az egész héten.

Ami a félirati vitát illeti, a csehek és a lengyelek erősen ragaszkodnak hozzá, a német pártok azonban nem állanak el attól, hogy mellőzzék a félirati vitát s a lojaltás rövid kifejezése után kezdjék meg nyomban a törvényhozási munkát.

(A költségvetés.)

Az osztrák képviselőház elé ma terjesztették az 1901. évi költségvetést. A költségvetési előirányzat egy kis többlettel zárul. Ausztra államfinanciái tehát rendben vannak, dacára annak, hogy a szükséglet a folyó évre 56 millió koronával emelkedett a tavalyihoz képest. Ebbe különben a beruházási előirányzat nincs is betudva. Maga az előirányzat ugy a szükségletnél, mint a fedezetnél valamivel több 1641 millió koronánál, ugy, hogy az előirányzat mérlege 834.241 korona fölösleggel zárul.

Az összes szükséglet 1.641.163.344 korona és az összes fedezet 1.641.197.555 korona, tehát a fölösleg 834.241 korona. Az 1900. évi rendes előirányzathoz képest (a beruházási előirányzat nélkül) a szükséglet 56.082.757 koronával, a fedezet pedig 58.146.763 koronával emelkedett, a fölösleg tehát 64.006 koronával nagyobb.

A költségvetés egyes részleteit illetőleg kiemeljük a következőket: A közös ügyek költségeihez való hozzájárulás fejezete 22.868.818 korona kiadási többletet tüntet föl. Ennek az emelkedésnek az a magyarázata, hogy a közös vámbevételek nem emelkednek olyan mértékben, mint azelőtt, tehát a folyó évre a mult évhez képest csak nagyon jelentéktelen emelkedéssel voltak előirányozhatók. Ennek következtében a közös ügyek költségeinek emelkedése ebben az évben teljesen a vámbevételek által nem fedezett részhez való hozzájárulásban jut kifejezésre. E hozzájárulásnak a két állam között való kvótaszerű felosztására nézve az 1901. év második felére az első fél-évre érvényes kvótakulcs megtartása fogadatot el.

Az igazságügyminiszterium 4.012.950 koronával több kiadást irányoz elő, amit az állami szolgák fizetésének rendezése tesz szükségessé.

Az államadóságotok fejezete 1.092.521 koronával több kiadást irányoz elő, aminek oka a kilátásba vett törlesztési járadék előjaira szükséges nagyobb kamatszükséglet. Ezenben az államadóságotok igazgatásának költségei 391.666 koronával csökkennek, mert elmarad az államjegyek nyomtatásának és készítésének költsége és a szelvénymegújítás rendkívüli költségei kevesbednek.

A fedezet tételei közül érdekes, hogy a földadó két millió koronával kisebb összeggel van előirányozva, főleg azért, mert az adóreform pénzügyi

tervének kedvező fejlődése következtében a földadónál a hagyaték maximuma 15 százalékkal irányoztatott elő, míg az 1900. évi előírnyatban még kisebb százalékok szerint rótták meg a hagyatékot.

A házadónál ugyanaz a befolyás érvényesült ugyan, de ezt a befolyást a házberadók alá eső házaknak nagymértékű szaporodása annyira ellensúlyozta, hogy itt a bevételeknek 1.660.000 koronával való emelkedése volt előírnyozható.

A vámjvedékek a múlt évi bevételeket csak 736.700 koronával haladja meg, a miből 714.300 korona a vámbiztosítások tételre esik, amelyely a visszatértített vámbiztosítások tételének hasonló összegű emelése áll szemben. Az előírnyat nagyobb mérvű emelését a vámbevételeknek a legutóbbi időben való alakulása miatt mellőzték, annál is inkább, mert tekintetbe kellett venni azt is, hogy a nyers ásványolaj vámtételeinek szinte prohibítív hatásu emelése, továbbá a fogyasztási adóknak a sör, szesz, cukor és ásványolaj vámtételeiből való kibocsátása következtében a behozatali vámokból való bevételek csökkentek, ami az 1900. évi előírnyatban még nem jutott teljesen kifejezésre.

Az előírnyat végösszegei a következők:

	korona
Összes szükséglet	1.641.163.344
Összes fedezet	1.641.997.585
Fölösleg	834.241

Milán király halála.

Budapest, február 12.

Milán király halála fájdalmas részvétet keltett a fővárosban, nemcsak az itt lakó szerbek, hanem a magyar előkelő társaságok körében is, ahol a megboldogult mindig népszerű és szívesen látott vendég volt. Halálának híre a *Nemzeti Kaszinó*, az *Országos Kaszinó* palotájára kitérték a gyászlobogót. Ezenkívül a szerb nemzeti lobogó föl ábróca ersztve esüing a szerb főkonzulátus és a szerb kereskedelmi muzeum és ügynökség épületein. A budapesti szerb főkonzulátus Bulyovszky-utcai helyiségében *Barjaktarovic* főkonzul fogadta a budapesti szerb kolónia tagjait, akik testületileg tejezték ki részvétüket. A kitett részvételi íven az első aláíró *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter volt. Ezenkívül közéletünk számos kitünősége írta alá az ívet, köztük *Dogdanovic* Lucian, budai szerb püspök, *Lipthay* Isván miniszteri tanácsos, *Rudnay* Béla főkapitány és mások. A szerb főkonzulátushoz érkezett jelentés szerint *Sándor* király megbízásából *Popovic* pénzügyminiszter és *Spasics* kereskedelmi miniszter ma utaznak Budapesten át Bécsbe. A főkonzulátus a budapesti gyászünnepre és rekviemre vonatkozólag csak a temetési rend végleges megállapítása után fog intézkedni.

Bécs, február 12.

Milán király temetése jövő csütörtökön lesz, nagy katonai pompával, amely a halottat, mint egy osztrák-magyar eszved tulajdonosát, megilleti. A király temetést *Ferenc József király költségén* Szlavóniába fogják szállítani. A magyar király kívánságára az összes királyi hercegek elmennek a temetésre. A halott beszentelése a bécsi szerb templomban lesz; a beszentelés után elszállítják Péterváradra, ahová a főudvarmesteri hivatalnak egy tisztviselője kíséri el. Péterváradon veszik át a szerb kormány képviselői.

A végrendeleti intézkedés mellett sem bizonyos még: vajjon Milánt a szlavóniai krusedoli kolostorba fogják-e eltemetni? Hír szerint Milán a végrendeletben nem fejezte ki egészen határozottan azt a kívánságát, hogy ebben a kolostorba temessék el, hanem csak azt óhajtott, hogy magyar földön levő szerb kolostorban pihenhesse örök álmát. Krusedolban van Milán anyja is eltemetve.

Ferenc József király arról értesítette gróf *Goluchowski*-t, hogy Milán királyt, utolsó kívánságához képest, magyar földön fogják eltemetni. Gróf *Goluchowski* a magyar kormányval tudatta Milán királynak ezt az utolsó akaratát és királynak elhatározását. Egyuttal tudatta *Szell* Kálmánnal királyunknak azt az óhaját is, hogy az elhunyt szerb király kívánságát respektálják. *Szell* Kálmán megbizta *Brankovic* karlócai pátriárkát, hogy a temetés szertartására az előkészületeket tegye meg. Erre vonatkozólag azt említett most fel, hogy Milán király a múlt év augusztusában átadott gróf *Goluchowski*-nak egy levelet és arra kérte őt, hogy juttassa el azt *Ferenc József* királyhoz. Milán ebben a leveleiben azt az óhaját fejezte ki, hogy *Ferenc József* király engedje meg, hogy majdan a krusedoli kolostorban temessék el. Magánbeszélgetés közben többször említette ezt a levelet, amelyben még azt is mondja, hogy sohase akar többé Szerbiába visszalélni, még mint halott sem.

Közvetlenül azután, hogy *Kriszties*, bécsi szerb

követ, *Sándor* királyt atyjának haláláról távirattal értesítette, a szerb kormány távirati rendeletet küldött a követnek, hogy *holadéktalanul foglalja le s vegye birtokába az elhunyt király lakását és a benne levő összes tárgyakat. Kriszties* azonban még is jelet az elhunyt lakásán s az ott levőket távozásra szólította föl. A követ a lakoson talált összes iratokat magához vette.

Natalia királyné tegnap két táviratot küldött Bécsbe. Az első délben érkezett s *Konstantinovic* ezredeshez volt intézve. Ez a távirat így szólt:

„Tehetek-e valamit? Segíthetek-e? Tudassák a király betegségét a fiammal, *Sándor* királynál.

A második táviratot *Natalia* királyné a halálhír vétele után küldte s így szólt:

„Imádságomat az önkövel egyesitem. Tudósítson, hogy a temetést illetőleg milyen intézkedéseket tettek.“

Bécs, február 12.

Milán király temetésének napját véglegesen megállapították. Csütörtökön éjjel viszik át a koporsót a Veith-utcában levő görög-keleti szerb templomba, ahol a ravatal már most kezdik összeróni. Pénteken délután fogják beszentelni a holttestet s közvetlenül azután a vonathoz viszik nagy katonai pompával a koporsót. Szombaton délelőtt érkezik a halottas különvonat Péterváradon át a krusedoli kolostorba, ahol Milánt eltemetik.

Péterváradon *Schweizer* altábornagy, temesvári parancsnokló tábornok, várja meg a koporsót az egész temesvári tisztikar élén és a pétervárad hatóságok vezetőivel együtt. A koporsót a különvonaton el fogják kíséni: *Kriszties*, *Konstantinovic* ezredes, *Bogicevic* követ és gróf *Zichy* Jenő.

A két első koszorut *Metternich* herceg és neje küldötték. A halottas ágyra ma letettek egy koszorut ezzel a felirással:

— Jó királyomnak — Pasics százados.

Ferenc Ferdinánd ma kifejezte részvétét a szerb követéségen.

A kerületi halottkém ma nézte meg a holttestet és a kerületi orvos a következő halotti levelet állította ki:

Az elhunytnak neve: Ó felsége *Obrenovic* Milán király.

Foglalkozása: Magánzó.

Családi állapota: Törvényesen elvált.

Születési ideje és helye: 1854 augusztus 22.

Jassy.

Illetőségi helye: Belgrád, Szerbia.

Halála oka: Tüdőgyulladás, pneumonia.

Belgrád, február 12.

A király és a királyné ma éjjel kíséretével ide érkezett. A város gyászdziszt öltött.

Belgrád, február 12.

Tegnap este 1/47 órakor a templomok harangjainak zugása adta tudtára a lakosságnak Milán király halálát. Az összes középületekre és sok magánépületre azonnal kitérték a gyászlobogót. *Sándor* király, a miniszterek és a képviselők éjjel 11 órakor Nisból ideérkeztek. Ma a város összes házain kitérték a fekete lobogót. A délelőtt folyamán *Sándor* királynál részvétüket tejezték ki az állami méltóságok, a tábornokok, a tiszt kar, a külhatalmak képviselői és igen sok polgár. A holttest fogadására, mely hír szerint csütörtökön érkezik ide, nagy előkészületeket tesznek.

Oettinge, február 12.

Miklós fejedelem Milán király halála alkalmából *Sándor* királynak kifejezte részvétét és testvéri rokonérését.

Páris, február 12.

Milán király halálának híre késő este érkezett ide és óriási feltűnést keltett, ami abból magyarázható meg, hogy Milán sok évig lakott Párisban, ahol a turton és a klubokban jól ismerték. Az újságok hosszú cikkeket írnak róla s igen keményen bírálnak el vele. Különösen azt lobbanjták szemére, hogy az orosz befolyás alól kivonta magát s *Ausztria-Magyarországhoz* közeledett. Némely újság annyira megy, hogy osztrák-magyarbarát politikáját pénzügyi okoknak tulajdonítja.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 15-én

uj előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásukkal a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK.

Csirke Mátýás.

Igénytelen neve volt az istenadának. Ugy hitták, hogy *Csirke* Mátýás. Béresgazdája volt a tápió-szelei határban *Pálné* Andráss uramnak. Most télviz idején az volt a dolga, hogy ellássa a szarvas-jószágot. Ebben a foglalkozásban érte utól a veszedelem. Az egyik tehén megdühödött és felkölte. Emberhalál lett belőle. A dühödött tehén szarva átlukgatta a szegény béres hashártyáját. Belehalt.

Nem *Csirke* Mátýás az első béres gazda, aki ilyen módon pusztul el. A lábas jószág körül hamar esik baj. Minden ökr szarva hegyén ott ólálkodik a halálos veszedelem.

Nem is szokott sok szó esni, ha egyik-másik béres illetéknépp elpusztul. A házanépe megsiratja, eltakarítja, a gazda új bérest fogad, a többi a jó Isten dolga.

De *Csirke* Mátýás halálának egy kis kulturhistóriai jelentősége is akad. A *Mezőgazdasági Munkás Pénztárnak*, mely ez év január elsején lépett életbe, ő az első halottja.

A szegény béres jobbik eszével belátta, hogy feleségének, gyerekének csak addig tud kenyeret adni, míg a két kezét bírja.

De hátha valami baj esik? Erre is gondolt *Csirke* Mátýás s beiratkozott a Mezőgazdasági Munkás Pénztárba. Az elsőkk között volt, akik beiratkoztak.

Tegnap hantolták el, s tegnap ki is utalványozták a négy száz koronát az özvegyének a központi pénztárból.

Özvegy *Csirke* Mátýásné ma vette fel ezt az összeget a tápió-szelei községhezánál. Ugy esett, mintha az égből hullott volna az ölébe. A szegény béresné alig tudta szavát lenni. Soha se látott ennyi pénzt egy rakosán.

Mert négy száz korona nagy kincs annak, aki meg tudja becsülni. A négy száz korona a takarékos, fürgé kezű parasztságony kezében az anyagi függetlenséget jelenti. Az anyagi függetlenség alatt azt a tehenet értjük, mely nem öklel, hanem tejet, vaját, tejfelt és turót ad. A szeliden kérődöz tehén az istállóban a kenyér sulyos problémáját oldja meg az elárult béres család körében. Még ennél is nagyobb csodára képes: meg tudja valósítani IV. Henrik ábrándját: vasárnapra tyukot varázsolhat a nagy cserépfazékba.

Jobb helyet annak a négy száz koronának nem tudunk, mint özv. *Csirke* Mátýásné fiókját. Óhajjuk, hogy áldás legyen rajta, mikor kikerül a fiókból.

Lucián.

Budapest, február 12.

— Személyi hírek. A görög király ma este Párisba érkezett. — *Popovits* Vazul István országgyűlési képviselőt a Tökölvanum igazgatóját, a szerb király a Szent-Száva-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

— A herceggímás születésnapja. *Vaszary* Kolos bitoros herceggímás ma ülte meg egész eszöndben 69-ik születésnapját. Az egyházi fejedelem reggel 8 órakor eszöndes misét mondott háziköpnéljében. Egész nap egymást érték a palota előtt a fogatok: közéletünk kitünőségei részint személyesen üdvözölték a főpapot, részint a kitett ivre írták föl neveiket. Az üdvözölők között voltak a már tegnap említett küldöttségeken kívül a kormány tagjai, *Rudnay* Béla főkapitány, a főváros hatósága, a tudományegyetem hittudományi kara, stb. A tisztelgők felhasználták ezt az alkalmat arra, hogy dr. *Kohl* Medárd samasatai felszentelt püspököt felavatása alkalmából üdvözöljék. Délben nagy ebéd volt a herceggímásnál, amelyen részt vettek dr. *Kohl* Medárd és *Boltizár* József püspökök, *Walter* Gyula és *Klinda* Teofil kanonokok, *Vaszary* László gazdasági tanácsos, báró *Gudenus* Aurél és *Andor* udvari papok. Ebéd után az udvari papok és a káptalan képviselői visszautaztak Esztergomba. A herceggímás tömérdek üdvözölő táviratot kapott az ország minden részéből az éviorduló alkalmából.

— Boris herceg betegsége. Bécsből azt táviratozzák, hogy Bulgária trónörökösének, a Boris hercegnek betegsége *hafistusz*. A kis herceg Filippopoliszban fekszik. Az orvosi jelentések szerint állapota nem ad okot aggodalomra, mert betegsége normális lefolyású.

— **A szimulálás.** Szegény Obrenovics Milán családfinta ember volt teljes életében s az utolsó pillanatig jól játszotta a szerepeit. Mikor aztán le kellett vetnie az álarcot, azt is nagy ügyesen vetette le, mert nemcsak abban van a politikusi ereje, hogy jól be tudja kormozni az arcát, hanem abban is, hogy jókor letudja mosni magáról a feketeséget. Otthon Szerbiában nagyon tudták ezt Milánról, sőt eltanulták tőle a dolgot ugyanarra, hogy még a haldoklását is politikai fogásnak tartották. Szegény száműzött királynak egészen komolyan meg kellett halnia, hogy tisztázza magát a szimulálás vádjáról. A hazai szerbi sajtó legtekintélyesebb képviselője, a zágrábi *Szobran* nagyon hitetlenül fogadta a bécsi híreket s még néhány órával a halál előtt is ezt írta:

— Félünk, hogy Milán csak szimulál s hogy haldoklása csak arra való, hogy Bécsbe csalja Sándor királyt.

Sándor királyt hát nem esalta Bécsbe semmi. Sem a szimulálás királyi, sem a komolyan halódó, pusztuló édes apa.

— **Jókaiék Nizzában.** Jókai Mór, a koszorus regényíró, a jövő vasárnap, február 17-én feleségével együtt Nizzába utazik, ahol öt hetet fog tölteni. Jókai ugyszólván betegeskedés nélkül huzta ki az ideai kemény, hideg telet, de rendkívül sokat dolgozott, három hónap alatt három regényt írt meg s most orvosai tanácsára üdülni megy a Rivierára.

— **A svájci török konzul.** Báró *Richtofen* Károly, svájci török konzul, aki a minap sehogyan sem akarta átadni hivatalát utódjának s némi követelésekhez kötötte a változását, most kellemetlen helyzetbe jutott. Mint ugyanis Bernből jelentik, a szövetségtanács a genfi kormány utján értesésre adta báró Richtofen Károlynak, hogy rögtön *kiutasítsák*, ha tovább is török főkonzulátusi ügyivöként viseli magát.

— **A vetélytársak.** Hitelesen csak akkor vall a férfi szerelmet, amikor megnősül. A vőlegénynek minden korábbi vonzalma kérdőjel, problematikus érzés, oldatlan rejtelm. Hollandia királyánének férje herceg, hágai híresztelések szerint Vladimir nagyherceg leányába, Heléna hercegnőbe volt, — de csak volt szerelme. Beavatott körök híre szerint a fiatal pár egybekelésének kérdése ugyszólván már csak időkérdéssé változott át. De mielőtt ez az időkérdés dátumszerű megoldást nyert volna: Henrik herceg — Vilma királynővel találkozott. És ez a találkozás végzetessé lett az egyike is, a másikra is — és, ha az udvari pletyka valót mond — a harmadikra, vagyis Heléna hercegnőre is... Különb Heléna hercegnő jelen volt a fejedelmi lakodalmon és viselkedésével nem nyújtott támpontot azoknak, akik hiuz szemekkel kutadják az elfojtott érzelmeket. Heléna hercegnő ajkai körül éppen olyan derűten cikázott a mosoly, mint a királynő arcán. És Henrik herceg viselkedésében is egy jel sem mutatott arra, mintha váltakozva két név gyakorolna rajta uralmat.

Az udvari pletyka tehát, — valószínűleg — csak pletyka.

— **Az újvidéki polgármester ellen.** Újvidék város szabadelvű párti polgárai nagyon neheztelnek *Pécsey-Popovits* polgármesterre, amiért *Milietis* Szvetozár temetésekor a városháza épületére gyászlobogót tűzött s a városháza előtti nagy teret átengedte a gyászinnepség céljaira. A szabadelvű párt végrehajtott bizottsága legutóbb gyűlést tartott és a polgármester eljárása felett felháborodását fejezte ki. Egyuttal ki-mondotta, hogy a polgármester e „hazafiatlan és szégyenletes tényével magát nem azonosítja, sőt ellene a törvényes formák közt a megtorlás módját meg fogja találni.“

— **Elismerés Farkas Lászlónak.** Lajos Viktor főherceg, az ausztriai és magyarországi Vörös-kereszt egyletek védnök-helyettese dr. *Farkas* Lászlóhoz abból az alkalomból, hogy Erzsébet-kórház főorvosi állásáról lemondott, meleg hangú kéziratot intézett, melyben köszönetet mond az Erzsébet kórházban teljesített szolgálatáért. A kézirat így végződik:

A Vörös-Kereszt egyletek négy nemzetközi értekezletén dicséretreméltó módon képviselte Ön a magyar szent korona országának Vörös-Kereszt egyletét, valamint nagy sikerrel szervezte az ezen egylet által rendezett kiállításokat. Nem tehetem továbbá, hogy dicsőítség meg ne emlékezzem az ön irodalmi tevékenységéről a sebészeti terén, különösen ami a sebülteknék a harctéren nyújtandó első segélyt illeti. A legteljesebben méltányolva a Vörös-kereszt jegyében szerzett jelentékeny érdemeit, ez alkalomból indítatta érzem magam, hogy színté nagyrabecsülésemről biztositásam önt és önnel szemben legmelegebb hálamat és elismerésemet abban a biztos várakozásban fejezzem ki, hogy az ön bevált szakiatekintélyét a magyar szent korona országai Vörös-kereszt egyletétől továbbra sem vonja meg.

— **A Vörösmarty-szobor alapja javára** a tata-tóvárosi kereskedők és kereskedő-ifjak egyesülete 25 koronát küldött be hozzájuk a január 26-ikán rendezett mulatságának jövedelméből. A beküldött összeggel gyűjtésünk eddigi eredménye 3521 korona 73 fillér.

— **Pettenkofer halála.** Münchenben a városházán ma délelőtti gyászinnepség volt *Pettenkofer* tanár emlékeztetőre, aki diszpolgára volt a bajor fővárosnak. *Borscht* polgármester hosszabb beszédet mondott, amelyben kiemelte, hogy amit *Pettenkofer* a közegészségügyért és München egészségi viszonyainak javításáért tett ércnél és kőnél maradandóbb emléke lesz az ő nevének. *Pettenkofer* emlékre a Findlingsstrasset, amelyen a higiénikus intézet van, *Pettenkofer*-utnak nevezik el. A város *Pettenkofer*nek szobrot és mauzóleumot fog állítani. *Pettenkofer* ma délután temették Münchenben, amikor a közönség kegyelete imponáns módon nyilvánult meg. A sírnál a szónokok, köztük *Zittel* titkos tanácsos az egészségügyi főtanács nevében és *Angerer* tanár az orvosi fakultás nevében kiemelték *Pettenkofer*nek a higiénia s a tudományok sok más ágának fejlesztése körül szerzett elővülhetetlen érdemeit.

— **Tiltakozás.** Azon az éjszakán, melyen Viktória királynő álomra hunyta le szemét, a St. James palota kapuján és a St. Alban templom rászatán ismeretlen kézírással a következő fölírat jelent meg:

— Mivel Albert Edvárd, szász-coburg-gothai herceg, elhalt elődjének trónját *bitorolta*, tiltakozunk és kijelentjük, hogy Anglia koronája jogszertint IV. Mária királynét illeti, akit övön Isten! Az Isten áldása legyen a királynőn!

Mária királynő senki más, mint este-modernai Mária Terézia főhercegnő, a bajor Lajos felesége. A rendőség azonnal eltávolította a föliratokat s a nagybritanniai és ir jakobinus-ligát gyanúsítja. A liga erőlyesen tiltakozik a gyanúsítás ellen s bár *Bevigny* márkí, a liga alelnöke nem tartja kizártnak, hogy valamelyik fanatikus tagtársa írta a föliratot, de tiltakozik az ellen, hogy a ligának a dologról tudomása lett volna. A tiltakozó föliratnak egyébként máris megvolt a következménye. 1893. óta most először tiltották el a legitimista jakobinus ligának, hogy január harmadéjának koszorút helyezzen I. Károly szobrára. Koszorújukat a rendőség elkobozta.

— **Az újságíró-kamara.** Az Otthon írók és hirlapírók körében ma rendkívüli választmányi ülés volt, melyen megvitatták az újságírói kamara eszméjét, amelyet a minap a Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya egyhangulag elvetett.

A kérdés körül beható vita volt, amelyben részt vettek: *Béla* Henrik, dr. *Gonda* Dezso, *Farkasházi Fischer* Zsigmond, *Kenedi* Géza, *Lipsey* Ádám, *Hercegy* Ferenc, *Pichler* Alajos (Pozsony) és dr. *Sziklay* János, mindannyian a szervezkedés szükségességét hangsúlyozták.

Rákosi Jenő elnök bezárja a vitát és konstatálja, hogy az érdekes tanácskozás tanúsága szerint a kérdés olyan állapotban van, amelyen egyszerűen napirendre térni nem lehet, sőt jogos reményvel lehet várni az eszme megvalósulását. Fölteszi a kérdést: mi a véleménye a választmányának a szervezkedésről és egy bizottság kiküldésére tett javaslatról?

A választmány egyhangulag kijelenti, hogy a szervezkedést szükségesnek tartja és ennek előkészítésére kiküldi a bizottságot, amelynek tagjai: *Béla* Henrik, *Csajthy* Ferenc, dr. *Tarkasházi Fischer* Zsigmond, dr. *Gonda* Dezso, *Hercegy* Ferenc, dr. *Kenedi* Géza, *Kulinyi* Zsigmond, dr. *Lipsey* Ádám, *Márkus* Miksa, dr. *Pap* Dávid, dr. *Sziklay* János és *Zilahy* Simon.

Az elnök ezután megköszönve a megnyilvánult nagy érdeklődést, az ülést bezárta.

A kiküldött bizottság az ülés után nyomban megalakult, elnökké *Kenedi* Gézát, alelnökké *Csajthy* Ferencet és jegyzővé *Farkasházi Fischer* Zsigmondot választva. A bizottság már legközelebb megkezdí az érdemleges munkát.

— **Újabb botrány Csongrádon.** *Hegyi* Antal, akiről a csongrádi esendőség parancsnoka azt mondja, hogy veszedelmes idegajban szenved, ismét botrányt csinált. Csongrádi levelezőnk jelentése szerint ugyanis ma *Páva Szabó* Rókus, öreg gazdaembert, aki egy keresztlevélért jelent meg nála, durván meglátozt és kilökte a plébánia-hivatalból, mert kislült, hogy a keresztlevél — *polgári házassághoz szükséges.* A szegény öreg ember még rosszabbul jár, ha véletlenül be nem állít a hivatalba *Tigris* József, aki kiszabadította a páter kezéből az öregot. Az eset nagy felháborodást kelt Csongrádon s vasárnap négyüllest tartanak *Hegyi* ellen.

— **Hercegy Ferenc tisztelére** az Otthonban e hó 13-ikán rendezendő társasvacsera este pontban 1/20-kor kezdődik. Az író tisztelői holnap délután 5 óráig jelentkezhetnek az Otthon gazdájánál. A banketten *Rákosi* Jenő, az Otthon elnöke elnököl.

— **Agent provocateurök a Lipótvárosban.** A főkapitányság a sajtóíróda után ma a következő hivatalos címatolat adta ki:

„Agent provocateurök a Lipótvárosban“ cím alatt egyik napia azt írja, hogy a Lipótváros kereskedőt a rendőség agent provocateurökkel veszi körül, akik őket a vasárnapi munkaszünet áthágására készítik, azután fejlejtik. Ez az igazságnak egyáltalán nem felel meg, mert a budapesti államrendőrség sohasem dolgozik agent provocateurökkel.

— **A divat mint nagyhatalom.** A sajtónak csak a hatodik helyet biztosították a nagyhatalmak között. Ha a divatot, más szóval az uralma jutott izlésnek szellemi áramlatát szintén odasorozzuk a nagyhatalmasságok közé, ugy ezt nem a hetedik — hanem az első hely illeti meg. A divat határozottan könnyebben hódít Európában, mint például az angol nagyhatalom Afrikában. A divat föltétlen meghódolásra kényszeríti a tömegeket és sokkal több rabot ejt láthatatlan láncszemekkel, mint amennyit bármelyik más nagyhatalom vasból kovácsolt láncok által fogságba képes hajtani.

Legújabb trónbeszédre ennek a győzhetetlen nagyhatalomnak véletlenül nem Párisban, hanem Londonban hangzott el. Parancsoló szava hírül adja az ő fehér rabszolgáinak, nevezetesen Európá hölgyeinek, hogy ezentul *festményekkel díszített keztükkel kell viselnie minden urí nőnek*, aki azt akarja, hogy — sikkes legyen. Aki lázong és ellenáll, attól egyszerűen meg fogják vonni azt a *nélkülözhetetlen* jelzőt, hogy: sikkes. És a gavallérra bizonyára nem nagyobb csapás, ha elveszti a dzsentelmén hirnevet, mint a divathölgyre nézve az, hogy sikkes lenni megszűnt.

A divat által fölkarolt új keztü londoni találmány. Valami furfangos festőművész találta ki. A keztüfőrön alkalmazott festőanyag sokkal kevésbé van kitéve a színváltozás veszélyének, mint például Makart híres képei, melyeknek szimpompája évek óta fakul. Az új keztü a vállpompázó fűdi a női kart és annál több tér nyílik a festőművészet érvényesítésére, mentül vastagabb a kar. Nyilvánvaló, hogy ez a divat a két szépségellenes vélet közül nem a minusznak, hanem a plusznak nyújt előnyt. Ez, üzleti szempontból is igen okos dolog, mert az új keztükre rávárásolt festmények becsértéke jó kiszámitott négysszözszámimterben fog megállapíthatni. Az egyszerűen igen természetesen változni fog még aszerint is, amint híresebb, vagy kevésbé híres keztü-festőművész ateliájából került ki a művészi nivóra emelkedett divateikk.

Hódító körútjára elindult a festett keztü s Londonból, bizonyára Párison, Berlinen, Münchenen keresztül el fog jutni nemcsakára Budapestre is. Itt is meg fogja mutatni a legelső európai nagyhatalom a divat, hogy az ő uralkodásának nem vehet gátat semmi, legkevésbé az a tizedrendű körülmény, hogy az, amit a divat fölkarolt — elsőrendű ostobaság.

— **Nemzetközi tiltakozás.** *Herbert Spencer* és *William F. Stead*, az angol nemzetnek ez a két nagy fia, állt élére annak a szövetségnek, amely *Union internationale* neve alatt a közvélemény lelkiismeretét akarja képviselni. Az új szövetség első tette az a fölhívás, amelyet az angol trónváltozás alkalmából a hágai békekonferencián képviselt hatalmakhoz és a hágai nemzetközi választott bírósághoz intéz. A mozgalom vezetői biznak abban, hogy ezt a tiltakozást Európa szellemi elitjének minden tagja alá fogja írni. A fölhívás mindenekelőtt alaposan kifejti, hogy az angolok barbár hadviselése Dél-Afrikában homlokgyenest ellenkezik a hágai békekonferenciának a háboruskodás módozatára vonatkozólag hozott határozataival, majd a következő tiltakozással végződik:

Tiltakozunk a délafrikai államok megsemmisítése ellen, holott azok álláhatatosan azt kívánták, hogy a viszályt választott bíróság intézze el; — továbbá az ellen, hogy ez államokat anektálja Angolország, amely a háborut a választott bíróság elutasítása által előidézte.

A szövetség nemes intenciója aligha fog sikert aratni, de mint az emberiség jobbainak lélekemelő tüntetése, mindenesetre megerősíti a kultúrába vetett hitünket, amelyet a barbár háboru csaknem meg-ingatott.

— **Házasság.** *Dudits* Alajos, a jeles festőművész, ma dében esküdött örök hűséget *Pécsi* Stefánának a terézvárosi templomban. Az esketési szertartást *Stieber* Vince apát-plébános végezte és megható beszédet intézett az ifjú párhoz. Az esküvőn a művészlát számos tagja megjelent. A polgári házasságkötést *Kozdy* László anyakönyvező végezte, tanuk dr. *Képpsy* József és dr. *Garami* Béla voltak. A fiatal pár az esküvő után mindjárt Olaszországba utazott.

Dr. *Hollán* Sándor kereskedelemügyi miniszteri segédtitkár folyó hó 16-án délelőtti 11 órakor vezető oltárhoz *Kolozsváry* Mariannét az angol kisasszonyok váci-utcai templomban.

— **Autozugesztító.** Az orvosi kaszinóban közel kétszáz orvos, köztük *Schaffer*, *Herzel*, *Tauszk* és *Török* tanárok jelenlétében mutatta be dr. *Willmann* az ő rejtélyes produkciót: az autozugesztítót. El-rejtett tárgyakat megtalált és az Ariadne-fonál, mely nyomra vezetne, nem volt soha más, mint az a batás, melyet a célhoz közeledő, vagy a céltől távolodó keresgélés a közönségben ébresztett és amely hatásnak átérzése iránt dr. *Willmann* hitetlen mértékben fogékony. Legérdekesebb mutatóványa az volt, mikor a klubiasz-játzműnök előre kiszemelt négy tagját a klubiasz-játzműnök előre kiszemelt négy tagját kiszimatolta és egymásután a kirtyaasztalhoz ültette. A pro forma tervezett partit — dr. *Willmann* nyerte meg.

— **Eltűnt hivatal.** Az 6-becei kisbíró a napokban megroskadva, fáradtan rogyott le a koresma padjára. Ijedten szaladt oda két három ember.

— **Mi baja kendnek?** Az Istenért!

A kisbíró fölütötte fáradt szemét.

— Szörnyű a baj.

— No?

— **Egész nap az adóhivatal könyvelői osztályát kerestem.** Azaz, hogy az embereket kerestem, akik a könyvelői osztályt teszik. Nem leltem meg.

A körülötte állók szomorúan néztek.

— Nem értjük.

— **En sem.** Erti az ördög. A Gavanszky jegyző behívott magához reggel. Azt mondja: menjen kend a hivatalnok urakhoz s mondja meg, hogy jöjjenek már be. Ha nagyon részegek volnának, hát mossa föl őket egy pitli vízzel. Igenis, gondom, s elindultam. Majd az inam szakadt belé a nagy keresésbe, mégsem találtam meg egyiküket sem. Eltűntek azok, mint a kámfor.

A kisbíró igazat mondott. Az adóhivatal könyvelői osztálya eltűnt.

Tisztelt előljáróság! Örömmel tudatom — így kezdte tegnap Gavanszky jegyző az előterjesztését — örömmel tudatom, hogy a könyvelői osztály megkerült. Nagy kö esett le a szívemről, mikor ma reggel a következő tartalmu anizhtskártyát hozta a postás.

Itt a jegyző belenyúlt a kabátja belső zsebébe. Ezen a szép képes lapon tudatják velem a hivatalnokok szószertint, amint következnek:

— Zsivio! Budapesti lakosok lettünk. A könyvelői osztály.

Örömmel csak az zavarja, hogy az immár pesti barátaim, felvették február havi fizetésüket. Az előljáróságban harsány kacagásra fakadtak az emberek s az egyik így szólt:

— **Sohse szomorkodjék,** jegyző ur. Csak hogy megvannak.

Közírási tétetik, hogy az 6-becei előljáróság hat írónki és díjnoki állásra pályázatot hirdet — dobolta a kisbíró ma reggel. Addig is, míg az állások betöltetnek, az adókiivetés és behajtás szünetel.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya holnap, szerdán délután 4 órakor rendkívüli ülést tart, melyre a választmány tagjait ez uton hívja meg tisztelettel az elnökség.

— **Botha levele Robertshöz.** Ujra panasz az angolok ellen. Maga Botha tábornok a vádló, aki magának Lord Robertsnak írt levelet. Ebben azt panasolja, hogy Lord Roberts sok családost száműzött, házakat eloglalt, eleségüket elvette. A számuzőtöktől azonkívül utközben még a kocsikat és fogatokat is elvették, úgy hogy gyermekek és nők órákosszat gyalogoltak.

Nem figyelmeztethetem Excellenciát, — folytatja Botha — hogy az Ön csapatainak bánásmódja tulmegy a civilizált népeknél elfogadott mértéket... és elvárom hogy Excellenciád ezeknek a rémtetteknek és barbár bánásmódnak végét fogja vetni. Erre való tekintettel kívánom megjegyezni, hogy mindentel kisebb csapatokat fogunk el, messze a löserégtől. Ezek az emberek azt állítják, hogy hívívők, tényleg azonban a farmokot rabolják ki. Ne várják hát tőlem, hogy a jövőben az ilyen emberekkel, mint hadifoglyokkal bánjak el. Megfoghatatlan előttem, hogy Excellenciád a sinek ölszedését és a közkeletű megzsakítását miképp minősítheti rablásnak? De én szemmel tartok egy esomé lebombóit brit alattvalót, akik egy tekintélyes angol katoná vezetője alatt, a kaffereknél szövetkezve, tényleg rabolni járnak. Ők semmisítették meg a komatiportíó vonalat. Már egyszer szétromboltak egy hidat, aminek következménye nagy vasuti szerencsétlenség és sok ártatlan ember halála lett. Excellenciád fenyeget, hogy az olyan foglyokkal, akiknél sótned golyót találnak, nem úgy bánunk ma d. mint hadifoglyokkal. Erre a rendelkezésre hasonlóval fogok válaszolni és hozzáteszem még, hogy azoknál a foglyoknál, akik Olufantsfonteinél kerültek hatalmunkba, kivétel nélkül *dam-dum* golyókat találtunk. Tiltakozom a sok lakóház önkényes elpusztítása ellen s figyelmeztetem Excellenciát, hogy jelenleg is bombázunk sok olyan házat, amelyekben csak nők és gyermekek tartózkodnak. . . .

— **Öngyilkosság.** *Esztergomból* táviratozzák: *Kélemen János*, váci pénzügyőri biztos, ki ideges agybaj miatt hosszabb idő óta gyermekeinél tartózkodott, ma kora reggel egy őrizetlen pillanatban hazuról elszökött és a Mária Valéria hidról a Dunában ugrott s a jég között eltűnt.

— **Halálozás.** *Hetényi Endre, Hetényi Akos* földbírtokos a. a. VII. ker. állami főgimnázium tehetőséges és szorgalmas növendéke, e hó 11-én Budapesten elhunyt 13 éves korában. A korán elköltözött gyermekek szülei, három testvére és iskolája egyaránt gyászolja; holnap, 12-ikén d. u. 3 órakor viszik a halottas házból (VII. Damjanich-utca 51.) örök nyugvó helyére, *Apostagra*.

— **A máhdi kínose.** *Sparkey bég* vezetése alatt Szudánba angol expedíció megy nem egyébert, mint a máhdi kínosének a felkutatására. Az angolok ugyanis, mint a *Nusr kairói újság* írja, lázasan kutatják még mindig az elrejtett kínosot. A máhdi tudvaleg menekülése közben elrejtette valahol Szudánban drágaságait és rajta kívül csak az angol fogságba esett *Osman Digma* tudott a kínosok hollétéről. A tolgoly eddig nem akarta elárulni titkát, de az említett újság szerint több mégis részánta magát, hogy elvezeti az angolokat a kínosokhoz. Ezért a szolgálataért visszakapja szabadságát, de azzal a megszorítással, hogy Egyiptomot nem szabad odahagynia.

— **Konkurrencia a Parnasszuson.** *Carmen Sylva*, a román költőkirálynének komoly konkurrensé támadt az ifju olasz királynében, *Helénában*. *Heléna* ugyanis szintén főleasant költőnek s nemsokára fejedelmi széreiből termelt egész kötetre való verset fog a nyilvánosság elé bocsátani. Költői pályájának első jelei már akkor mutatkoztak, mikor régi pénzeket gyűjtött — mondják — az olasz újságok. Igaz ugyan, hogy a konvencionális költő-nyomorban született poeták pályája nem szokott numismatikai szenvedelmekkel kezdődni, de elvégre egy királyné nem kezdheti úgy a lantpengetést, mint a szegény ember. Anny bizonyos, hogy a királyné-költők komoly konkurrenciát csinálnak a szegény, de tehetséges költőknek, ami megdöbbenő jelenség a mai zilált gazdasági viszonyok között.

— **Ókori műemlék.** *Germer-Durand* francia lelkész, aki Jeruzsálemben működik, nagy meglepetést szerzett egy fölfedezésével a tudományos világnak. A párisi *Académie des inscriptions* munkájának jelentést küldött be, tudományos vizsgálódásainak eredményéről. Több éven át tanulmányozta a *Hinna* völgyet áthidaló nagy akveduktot, amely az eddigi följegyzések szerint *Pontius Pilátus* idejéből származnék. A historikusok véleményével ellentétben *Germer-Durand* hatalmas vízvezeteki művön olvasható följegyzések nyomán kimutatta, hogy az akveduktot *Krisztus* születése után 195-ben, *Septimus Severus* római császár uralkodása idejében, a tizedik legio, amely az időtájt Jeruzsálemben állomásozott, parancsnokának rendeltetére építették.

— **Az eltűnt, de megtalált részvények.** A milliókra rugó, titokzatos részvények, amelyek állítólag Köinben tűntek el a posta kezén, tudvaleg már megkerültek. A budapesti rendőrség a következőkben fejti meg az esetet:

A rendőrség december 23-ának déli egy órakor értesült arról, hogy az értékpapírosokat aznap este hat óráig postára kell adni. Az átiratot azonnal megfogalmazták, s az ügy fontosságához képest lefordították egy hites francia tolmáccsal. Ez a fordítás azonban este hat óráig nem készült el s így az értékpapírosokat átirat nélkül ugyan, de a vonatkozó ügyszám s a földől hatóság jelzésével postára adták. A kiserő iratot még ugyanaz nap, kevesebb hat óra után külön borítékban elküldték Párisba. A rendőrség részéről tehát sem hanyagságról, sem felületességről, de még csak teledékenységről sem lehet szó. A párisi rendőrségen, úgy látszik, nem került azonban össze a két küldemény, s innen ered a késedelmes elintézés. Ez a külön küldés egyébként a gyors intézkedés miatt bevett szokás. S a budapesti rendőrség is kap számlátanszor a külföldi rendőrségtől oly értékűküldeményeket, amelyek kiserő-irata külön borítékban érkeznek, a nélkül, hogy ebből bárkire is kár háramolnék.

— **Gönczy Bella öngyilkossága.** A kassai közönség kedvelt primadonnája, *Gönczy Bella* tegnap délelőtt, a próba alatt, a színház első emeleti erkélyéről az utca fölé vezetőre vetette le magát s oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy életben maradásához alig van remény. Az általánosan kedvelt, vigkedélyű leányt az utóbbi napokban buskomorsó szállta meg s az aggodó pályatársak hiába kérdezték bánatának oka feől. *Gönczy Bella* titkolózott s ma, amikor végezet tétett is elkövette már, csak sejtjük, hogy az ünnepeit primadonnát reménytelen szerelme kergette a halálba. Az öngyilkosság Kassán nagy és őszinte részvétet keltett.

— **Elveszett.** Egy pénzfárca, amelyben nagyobb készpénzösszeg, egy értékpapír és egy gyémántnyak-kendőtű volt, elveszett. A megtaláló 2-0 korona jutalmat kap, ha elküdi Schwarz Manó urnak Andrássy-ut 93. sz. alá.

— **Iagony kenyér.** A *Podmaniczky*-utcai kenyér-osztó boltban tegnap 12,300 adag kenyeret osztottak ki. Ujabbán a következő adományok érkeztek: *Wolf Sándortól* 1 korona dr. *Spitzer Józseftől* 2 korona, *N. N.* 400 adag kenyeret küldött.

— **Rendőri hírek.** *Svédia Antal* államnyomdai alkalmazott tegnap a *Krisztina-körút* 109. szám alatt lévő lakásán megmérgezte magát s rövid kínóadás után meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen. — *Fenstauer Ferenc* tegnap *Rottenbiller-utca* 48. szám alatt lévő lakásán hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt. Hottestét, a halál okának megállapítása céljából, az orvostani intézetbe szállították.

(x) **Arany-Vulkanit-Fogsor.** *Pitzyle* hírneves fogorvos különlegessége, hogy a saját legtekéletesebb

módszere szerint oly fogsorokat készít, melyek hygienikusok és összetörhetetlenek, miért is a logtechnikában valóságos úttörő *Pitzyle* fogorvos (*Kossuth Lajos-utca* 10. szám.)

(x) **Köbstudomásu,** hogy köhögés rekedtség és elnyálkásodásnál legbiztosabban hatnak *Egger mellpasztillát*. Kaphatók minden gyógyszerertáiban és droguériában. Doboza 1 korona és 2 korona. (Próbadozós 50 fillér.) Főraktár: *Nádor-gyógyszertár*, Budapest, VI., Váci-körút 17.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyajtót!**

Két halott.

Jekelfalussy József. — *Szabó Károly.*

Budapest, február 12.

Közéletünk a mai napon két nagyérdemű munkás élettel lett szegényebb. *Jekelfalussy József*, az országos statisztikai hivatal tudós igazgatója hunyt el és *Szabó Károly*, fővárosi tanácsos hirtelen halála döntötte gyászba családálal együtt a fővárost is, amelynek nála képzettebb, szorgalmasabb tisztviselője alig volt. Mind a kettőnek halála szomorúsága a komoly tudás, a lelkes munkaszeretet barátainak, főképp azért is, mert mind a ketten oly korban hunytak el, amikor még nagy szolgálatot tehettek volna a küzdő magyarságnak azon a téren, ahol oly derekasan, köztisztelettel környezve működtek. *Jekelfalussy* nagyon sok érdeme van a statisztikai ügy újjászervezésében és abban, hogy ma már nálunk is felismerik a számok tudományának nagy fontosságát. Mint elődjére, red is a népszámlálás örösi anyagának feldolgozása közben borult a halál, növelve azoknak fájdalmát, akik kipróbált lelkes vezetésétől bizton várták a hatalmas munka eredményes megoldását.

Jekelfalussy József.

Jekelfalussy József miniszteri tanácsos, az országos statisztikai hivatal igazgatója, s az Akadémiának 1893 óta rendes tagja, ma délután négy órakor halt meg ötvenkét éves korában az Oszlop-utca 2-ik szám alatt lévő lakásán. Tavaly december elején betegedett meg és karácsony előtt annyira súlyosbodott, hogy ágyba kellett fektünie. A kereskedelmi minisztérium egyik oszlopos tagja, a statisztikai tudomány régi, lelkes művelőjét vesztette el benne. Az országos statisztikai hivatal példátlan bugósággal, nagy tudással és lelkiismeretességgel vezette, munkái legmegbízhatóbb forrásul szolgáltak a közélet embeinek.

Az elhunyt az országos statisztikai hivatal palotájában teszik ravatalra és ugyanott csütörtökön délután beszentelik. Onnan még aznap éjszaka lóntói, hontmegyei birtokára szállítják, ahol pénteken délután a család sírjába helyezik örök nyugalomra. Feleségén, született *Podhorszky Elizán* kívül, *Gizella* leánya és nagyszámú rokonság gyászolja.

Jekelfalvi és margitálvi Jekelfalussy József 1840-ben, október kilencedikén született Rimaszombatan. Iskoláit *Lőcsén*, *Eperjesen* és *Nagyszombatban* végezte. A budapesti tudományegyetemen megszerezte a jogtudori, később pedig az ügyvédi oklevelet, de az ügyvédkedéshez nem volt kedve, hivalt vállalt. Az országos statisztikai hivatalnál kapott alkalmazást 1869-ben, ahol *Kéleti Károly* igazgató halála után, miniszteri tanácsosi rangban, hivatali igazgatóvá lépett elő. Az 1891-iki nagy népszámlálást már ő vezette önállóan s a népszámlálás sikere nagy elismerést szerzett neki. Az Akadémia a statisztikai tudományok terén kifejtett működéséért, előbb levelezőtaggá, később, 1893-ban, rendes taggá választotta. Alig múlt el azóta egy esztendő, amelyben valami becses munkával nem szolgált a statisztika tudományát. Önálló munkái: „A községek háztartása és pótlólagja”, a „Szent István korona országainak népsége”, „Magyarország hazai ipara”, „Magyarország iparstatisztikája”, „Fogházaink állapota”, „Iparosok címirtára” és a többi. 1888-ban megindította a „Nemzetgazdasági Szemlé”, amely később „Közgazdasági és Közigazgatási Szemle” lett, 1895. óta pedig „Közgazdasági Szemle” cím alatt jelenik meg.

Szabó Károly.

A főváros egyik legértékesebb, legmunkásabb tisztviselőjét vesztette el a reggel *Szabó Károly* tanácsosban. *Szabó* tegnap este még ott volt a közgyűlésen és referált, s ma reggel szomorú, végének legparányibb sejtelmé nélkül még megroggellizt családa körében, de alig néhány pillanat mulva szélhűdés sújtotta halálisan s mire az orvos megjött, menthetetlenül halott volt negyvenhat éves korában. Az utóbbi időben, igaz, beteg volt, influenza bántotta, amit most alig kerül ki vataki, de azt egy pereig se vette komolyan s járt a hivatalába, bár az orvos figyelmeztette hogy kímélje magát. *Szabó Károly* azonban a munkáról nem egykönnyen tudott lemondani. A tanács ismerte is nagy munkabírást és kiváló képességeit és mindig a legnehezebb feladatokkal bízta meg. Tavalig a tanügyi osztály élén is nagy érdemeket szerzett s általában működő-

sének minden terén általános volt az elismerés iránta. Becsülték, szerették a fővárosnál, kedvelték mindazok, akiknek az ügyét intézte és sokszor volt része a sajtó igazságos dicsőretében is. Három gyermekét és özvegyét döntötte gyászba hirtelen halála. A tanácsot fájdalmasan sújtotta halálának híre. A városi épületekre rögtön kitűzték a gyászlobogót, a polgármester pedig rendkívüli tanácslelét hívott össze, amelyen megrendült szívvvel emlékezett meg a halalesetről.

— Szabó Károly, — mondotta, — csak rövid ideig volt tagja a tanácsnak, de ez a rövid idő is elég volt arra, hogy mindnyájak kollégiális becsületét, tiszteletét és szeretetét kiérdemelte. Indítványára a tanács jegyzőkönyvben ad kifejezést részvétének, a halott özvegyéhez részvétirátot intéz, a ravatalra koszorút helyez, a temetésen testületileg résztvesz, a temetnek elhelyezésére a kerepesi-úti temetőben díszsírhelyet ad s a temetést a város költségén rendezi.

A tanács a javaslatokat egyhangulag elfogadta s azonnal megtették az intézkedéseket.

Délután a halottat antik érokoporsóban ravatalra tették a Gergely-utca 23-ik számú házában Kőbányán. Holnap este csöndben átvisszik a kőbányai plébániatemplomba és ott újra felavatalozzák. Ott csütörtök délelőtt tíz órakor Hock János plébános, országgyűlési képviselő gyászmisét mond lelkiüdvéért, aztán a kerepesi-úti temetőbe kísérik.

Szabó Károly 1855 március hatodikán született Kabolapólvánán. Mint huszonkét éves fiatalember, Csengey Endre főügyész mellé került napidijának. A főügyész a tehetséges és lelkesmeretes tisztviselőre külön főhívta a polgármestert s Kamermester Károly polgármester maga mellé vette az elnöki osztályba. Innen a tanügyi osztályba jutott mint jegyző, később a főpolgármesteri hivatal vezetője lett. Az 1885. évi kiállítás rendezésekor Geröczy Károly őt szemelte ki a fiatal tisztviselő közül s őt bízta meg a fővárosi kiállítás rendezésével. A kerületi előjárások szervezésekor megválasztották elöljárójának s Kőbányára került. A polgárság nagyon szerette és nagyon sajnálta, amikor onnan távoznia kellett. Márkus József mint polgármester konstatálta a terézvárosi előjárások bajait, amelyeket ott Vesztrőczy szűnt. Erős kezű emberre volt szükség és Márkus polgármester Szabó Károlyt bízta meg a terézvárosi előjárások rendezésével. Amikor a kőbányaiakat ezt meghallották, egyik deputációt a másik után küldték, hogy ne vigyék el az előjárójukat. De a közérdek parancsoltta s Szabó Károly egy évi szünettel a közgyűlésnek, hogy az előjárásokat rendezze. 1897. december 29-ikén megválasztották tanácsosnak. A tanügyi osztály elnöke állította a polgármester s csakhamar údvös reformokkal nagyot lendített a fővárosi közoktatásügyén. Amikor tavaly a vasúti ügyosztályt állították, mint legalkalmasabb embert annak az élére állították. Tegnap még azt javasolta a közgyűlésnek, hogy az Erzsébet királyné-úti vasút dobjában írjon föl a kormányhoz s védje meg a város érdekét.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A Nemzeti Színház újodonsága. A Nemzeti Színháznak *Latzkó* Andor eredeti színműve. A *testvérek* után, amely iránt minden körben a legnagyobb érdeklődés nyilvánul, következő két újodonsága: *Gárdonyi Géza*nak *A bor* című eredeti vígjátéka és *Sudermann* Hermannak *Morituri* című alá foglalt három egyfelvonásos darabja lesz. Mindkét darabból már kiosztották a szerepeket.

** A Cigánybáró. Ma este a Népszínházban a Cigánybárót adták. Ennek az örökség operettnek a mai előadásán a Kolozsvára távozó Bárdi Gabi szerepét *Solymosinó* játszotta. A fiatal művésznő tehetségének meglepő fejlődését bizonyította mai szerepében is. A közönség nagyon rokonszenvesen fogadta Solymosinóét aki rendkívül ügyes alakítást nyújtott. Kellemesen csengő hangjával és énekművészetével is nagy sikert aratott. Minden dalát élénken megtapsolták. Az előadás lelke a *Hegyi Aranka* klasszikus Saffija volt.

** A Vígsházban a hó 16-án, az Építőiparosok Segítő-Egyesülete javára rendezendő előadásán a *A száika* és *A királyné arpadia* című két vígjáték között hangverseny lesz R. Hilgermann Laura és Burmester Willy közreműködésével. Ezen hangversenyen Burmester Wieniavsky Faust-ábránd-ját, Adagio a VII. versenyből (Spohr), fuga g-moi (Bach), és Cigány dalok Op. 20. (Saraseto), R. Hilgermann L. L. pedig a következő dalokat adja elő: *Dalija nagy áriája* (a Samson és Dalila c. dalműből) *Du bist wie eine Blume* (Amadei gt.) *Liebtreue* (Brahms), *Mädchen Wunsch* (Chopin), *Haus u. Grotte* (Mahler) és *Selbstgefühl*. A még megmaradt csekély számú jegy kiváltható a Vígsház jegypénztáránál és a Központi Színházjegy-rodákban.

** A Népszínház új angol operettje. A Népszínház legközelebbi operett-újodonsága a *Circus Girl* című angol operett lesz, amelynek zövegét *Tanner*, *Greenbank* és *Ross*, zenéjét pedig *Caryl* és *Monckton* írták. Az operett valószínűleg a *Cirkusz* cím alatt kerül bemutatásra, főszerepeit *Kéry Klára* és *Fedák Sári* játékok.

** A Vígsház újodonsága. A Vígsházban tegnap tartották meg *Alfréd Capus: Pénzedet vagy életed!* (La bourse ou la vie!) című vígjátékának az olvasó próbáját. A darab főszerepeit *Csillag Teréz*, *Havassy Hermin*, *Hegedűs Góth* és *Fenyvesi fogják* játszani, bemutatójának idejét azonban, az *Ocskay brigád* oroszi sikerére való tekintettel, még nem állapítja meg a Vígsház igazgatósága.

** Hangverseny. A február 20-iki művészestély a Royalban már abban a stádiumban van, hogy a műsört is össze lehetett állítani. *Szilágyi Arabella* Sonnbertől és *Griegtől* énekel dalokat. *Faragó Jenő* ez alkalomra dalos és táncos binnett irt, amelyet *Szirmai Imre* és *Fedák Sári* adnak elő. *Gál Gyula Gergely* István drámai hatású Pontieux maximumát szavalja, *Schweizer Elza* Liszt, *Moszkovszky*, *Chopin* és *Heymann* szerzeményeit zongorázza. *Reich Sándor* Mendelssohn hegedűversenyének II. és III. tételét adja elő, *Kertész Odön* pedig egy opera-áriát és több dalt énekel. A VIII.—IX. ker. izraelita Négyesület, amelynek javára a hangverseny szolgálna, mindent elkövet, hogy a hangversenyt követő bál is igazi elteltség legyen.

** Pálmay Ilka a Népszínházban Pálmay Ilka e heti népszínházi vendégjátékában a változás állott be, hogy a vendégművésznő szombaton, február 16-án, a kitűzött *Szép Heléna* helyett a *Nebánvirág*-ban lép fel. Legközelebbi fellépése csütörtökön, 14-én lesz, ugyancsak a *Nebánvirág* címszerepében.

** Rostand új darabja. Edmond Rostand, a *Cyrano de Bergerac* és a *L'Aiglon* szerzője, mint már megemlékeztünk róla, új darabot dolgozik. A párisi *Matin* érdekes részleteket ír a darabról, amelynek *A színház* (Le Theatre) lesz a címe s amely a színházi életet fogja rajzolni. Hőse egy színész-tehetséggel terhelt párisi világi lesz, aki a legnagyobb sikerrel aratja a társaságban s erre a színész-pályára lép, amelyen nagy bukás éri. A darab a jövő évadban a *Porte-Saint-Martin* színházban kerül színre, a főszerepet *Coquelin* fogja játszani.

** Bokody Baján. *Bokody*, az ismert régi színigazgató, keservesen töltötte az intéz. „Baja város nagy érdemű közönségéhez”, amely nem pártolta társulatát. A főhívásból közöljük a következő részt, amely szomorúan jellemzi a vidéki színészet helyzetét:

— Nekem, — írja a derek öreg — már nincs jövőm — csak jelenem és multam, melyre büszke önértellett tekintek vissza, — mert 43 éves színipályám alatt mindig becsülettel és legjobb erőmmel szolgáltam nemzeti közművelődésünk erős támaszát a színészetet. E hosszú idő alatt először történt, hogy 64 éves öreg fejem betegsége öt hétig lezserítette a világot jelentő deszkákról.

Betegséggel alatt a *deficit örvénybe* jutottam, mely *énekléssel fenyeget!*... *Mai napig 3900 korona veszteséggel van.*

Pénzem nincs!
Tart-e erőm addig, míg e nagy veszteséget tisztázom?... Tart-e addig, míg szép reményű gyermekeimet, mint a színészet büszkségeit, mutathatom fel!?

Rendkívül súlyos helyzetem enyhítésére a m. t. közönség műszeretét és hazafias érzelmét kérem... Kérve kérem, hogy alább nevezett utolsó három előadásunk alkalmával telt házakkal jutalmazzák meg 43 évi ernyedetlen munkásságomat.

E három előadás telt háza tetemesen enyhítené veszteségeimet és megkönyvitené tisztességes elutazásunkat.

** A Népszínház bemutatója. A Népszínházban a jövő kedden, február 19-ikén lesz a bemutatója *Guthi Soma* és *Rákosi Viktor Jupiter és társai* című énekes bohózatának, amelynek fő női szerepét *Kéry Klára* kreálja. Az újodonság főpróbáját hétfőn délelőtt tartják meg.

** Az orsz. nagy kir. színművészeti akadémia növendékei folyó hó 17-én (vasárnap) *Ujházy* Ede tanár vezetésével tartják a vászínházban harmadik vizsgálati előadásukat. Színre kerül a *Laltonfi* énekes vígjáték *Szigeti Edétől*. Főszereplők: *Szentmiklósy Irén*, *Berényi Vanda*, *Pollák Riza*, *Ramaszetter Ida*, *Szöke Sándor*, *Stoll Béla*, *Fekete Lajos*, *Sik Rezső*, *Czakó Gyula*, *Brinke Gábor*, *Erkel Béla*. Jegyeket ezen előadásra előjegyezni lehet; Sopronyi nagytözséjében, Nemzeti Színház bérháza.

** Öngyilkos primadonna. Egy fiatal, vidéki primadonna tragikus sorsáról szóló hír járta be a legutóbbi napokban az újságokat. E hír szerint az ifjú primadonna, *Gönczi Bella*, szerelmi bánatában, öngyilkos szándékkal kiugrott a *Sátoralja-újhegyi* színház egyik első emeleti abakából és halálosan megsérült. *Sátoralja-újhegyi* levelezünk most arról értesít, hogy a fiatal művésznővel szerencsétlen baleset történt. Nem igaz, hogy a színház ablakán kiugrott volna, hanem amint este első emeleti lakásának ablakait be akarta csukni, szerencsétlen véletlenségből kiesett az ablakon. Az ifjú művésznő súlyosabb természetű ütődést szenvedett, de állapota éppenséggel nem életveszélyes. Mindenesetre hosszabb ideig fog eltartani, amíg egészen helyreáll s ezért bizonytalan időre visszavonul a színpadtól.

** Francia operett-társulat körutja. Az idei tavaszon mint a párisi *Figaroban* olvassuk, egy *Dorval* impresszió vezetője alatt francia operett-társulat indul Európát körutra. A társulatnak *Menly* kisasszony, a *Variété*-színház szubrettje, lesz a star-ja s körútjában Budapestre is ellátogat.

** Új népdalfüzet. *Radványky József* áldozó pap, akinek *Dalok a magányból* és *Megválás* című zeneművei általános sikert arattak, *Nefelettsz szirmok* címmel új füzetet bocsát közre, amelyben tíz magyar népdal lesz énekhangra és zongorára. A mű előfizetési ára 2 korona, amelyet a szerző nevére *Szegedre* (Alsóváros, Ferencendiek háza) kell küldeni.

** Francia színtársulat Bécsben. A bécsi Carl-Theater-ban, április első felében egy, *Schürmann* impresszió vezetője alatt, francia társulat fog vendégszerepelni. A társulat a *Cyrano de Bergerac*-ot, a *Dame de chez Maxim*-ot, a *Hotel de Libre-change*-t és a *Controleur des Wagons-lits*-t fogja előadni. Ez a francia társulat, mint már említettük, ugyancsak a darabokban a Vígsház-nak is vendége lesz.

** Vidéki színészet. *Miskolcon* Csóka Sándor jól szervezett színtársulata a közönség élénk pártolása mellett működik. Legutóbb a *Hoffmann meséit* elevenítették fel. Offenbach e szép alkalmát a miskolci közönség évek óta nem látta, így nagy érdeklődés volt a repriz iránt, hogy egy darabot állandóan műsoron tartják. *Olympia-Antonia-Stella* szerepében *Ledofsky* Mariska aratott szép sikert, Hoffmann *Hunfi Imre* tenorista játszott hatásosan. Kiváló alakítást nyújtott *Csályi* Ferenc baritonista, aki a csoda-orvos szerepében úgy ügyes játékkal, mint szép hangjával a legnagyobb sikert érte el. *Mészáros* Alajos az inas-szerepekben nyújtotta egyikét legjobb alakításának. Az újabb darabok közül a *New-York szépe* és az *Arany kalas* vonzanak általánosan nagy közönséget.

** Házi hangverseny a Telefon Hírműködésben. A Telefon Hírműködés ma este 10 órakor házi hangversenyt rendez előfizetőinek és halgatóinak szórakoztatására. Közreműködnek: *Vidor Laura* és *Witt Gizella* urnok, *Balog János*, *Orly Zsuzs* és *Zalohi Gyula* urak. Hangverseny után 10 óráig az est folyamán érkezett újodonságokat olvastatja fel a Hírműködés, aztán pedig 11 óráig *Zöldi Marci* cigánybandájának a muzsikálását közvetíti a Telefon Hírműködés az Emke kávéházból.

MŰVÉSNET.

□ **Nemzetközi iparművészeti kiállítás.** Az olasz király, mint Rómából táviratozzák, ma elfogadta a nagy nemzetközi iparművészeti kiállításnak patronátusát, amely a jövő évben Turinban nyílik meg. Erre a kiállításra meghívják a magyar iparművészeket is.

□ **A nemzetközi kiállítás.** A Nemzeti Szalon nagy nemzetközi kiállítását már jórészt teljesen elrendezte az a Czirákhi palotában. A kiállítás helyisége két új teremmel bővült; az összes termetek vilámlágitására rendezték be, hogy hogy a táriat ezental az esti órákban is egész kienc óráig meg lesz teníthető. Az eddigi megálapodások szerint a táriatot e hó 15-ikén, azaz pénteken mutatják be a sajtó képviselőinek; az ünneplésy vernissage 16-ikán, szombaton délelőtt lesz, melyre a kibocsátott meghívók előmutatása mellett két koronás belépő-jegyek váltakoznak. Meghívó nélkül a vernissage napján a belépő-díj öt korona lesz; tagok azonban tagsági igazolványukkal (melyet e célból előmutatni tartoznak) léphetnek be.

□ **Női kiállítás.** *Huszár Ilona* bárónő tudvalegő női kiállítás rendezését tervezte, amely iránt már most is igen nagy az érdeklődés. *Huszár Ilona* figyelemre méltó azokat a hölgyeket, akik a kiállításon részt akarnak venni, hogy minden hétfői nap délután két óráig kezdve rendezésükre alá a lakásán (VI. Felső-erdősor 22. földszint 1.)

FARSANG.

□ **A jurista-bált.** az idei farsang legfényesebb mulatságát február 16-ikán szombaton tartják meg az Operaház összes termeiben. Ugy az arisztokracia, mint az előkelő társadalom minden szereplő tagja részvesz a bálban. A páholy-jegyeket ötszörös túljegyzés volt, hogy hogy a bizottság ölkérte a lady-patronesszeket, hogy előjegyzéseikről mondjanak le olyanok számára, kik a bálban csak páholyokban jelenhetnek meg. A védő-asszonyok készséggel tették eleget a kérsnek, hogy a löszabadult páholyokból annál nagyobb jóvedelem jusszon a Vörösmarty-szoboralap javára. A félkért hölgyek közül több, mint százan fogadták el a védőasszonyi tisztelet. A bizottság kéri a lady patronesszeket, hogy a bálban a eukrász-teremben gyülekezzenek kilenc és tízedik óra között, mert tízedik órakor a ladyk és hozzátartozók együtt vonulnak le a katonazenekar hangjával a ballustrádrára. Mindenki lady és leánya, vagy hozzátartozói mellé egy bizottsági tagot osztanak be, aki a bevonulásnál is oldalán kíséri. Maga a fölvonulás pompás látványt fog nyújtani. 150—200 előkelő és szép hölgy páros fölvonulása fölvonulás tovább fog tartani. A bevonulást az erkélyről négy kürtös jelzi a katonai zenekarnak. A táncrend, mely teljesen hazai ipar és Morzsnai készítménye, nagyon szép és tekintettel Vörösmartyra, állandó megörzésre alkalmas lesz. A táncrendnek az első pergamen lapján szöveg lesz, mely a tudori diploma hiteles fordításának szellemes applikációja. A táncrend hátulosa lapján pedig Vörösmarty műveiből három idézet lesz arany betűkkel nyomtatva.

□ **Művészestét** rendez e hó 16-án a fővárosi Vigadó összes termeiben a pesti izraelita hitközség tisztviselői karából alakult rendező-bizottság. *Kelen Ida*, *Kaposi Józsa*, *Szántó Ella*, *Arányi Frigyes*, *Börger Zsigmond*, *Ney Dávid*, *Toltagi Adol* és *Schweida Rezső* vannak a közreműködők között.

(Szanatorium bál. Holnap esütörtökön tartják meg a budapesti szegénysorsu tüdőbetegnek Szanatorium-egyesülete javára rendezett bált a budai vígadó termében. A háziasszonyi tisztet a fővárosi hölgyvilág számos előkelősége elfogadta.

Kenyér-bál.

Budapest, február 12.

Az idén a farsang jövedvébe az inséget szenvedők panaszos hangja vegyült s ez okból ugyszólván valamennyi eddigi bálból adományokat váltott ki a jótékonyk s a nyomor enyhítésére. A jótékonyk jegyében megszületett farsang a siker legmagasabb pontjára a mai kenyér-bállal emelkedett. Ez az anyagi és erkölcsi fényes eredmény a bál rendezőségének fáradságtalan buzgóságának köszönhető, amelylyel a farsangi jövedvet az emberszeretet nemese akciójára tudta kihatolni. Huszezer koronán jóval több jut a bál jövedelme révén a szegények kenyérére és ily fényes eredmény mellett senki sem sajnálta, hogy a Vigadó két termében a hatalmas emberáradatban mozogni is alig lehetett. A jövedelmet jelentékenyen gyarapította az a kis emléklap, melyet Bojár Teruska, a Népszínház bájos művésznője árulogatott. A csinos kiállítás emléklapot neves írók, költők gazdagították dolgozatukkal.

Amennyire a bál óriási áradatában hullámzó sokaságban meg lehetett állapítani, a következő notabilitások voltak jelen:

Széll Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Cseh Ervin, Hegedüs Sándor és Lukács László miniszterek, gróf Széchenyi Béla, Wekerle Sándor a rendező-bizottság elnöke, Szabó Miklós, a Kuria elnöke Széll Ignác államtitkár, Ludvig Gyula, Ernusz Kelemen Chorin Ferenc, Weisz Bertold, gróf Zichy Jakab gróf Esterházy Mihály, Kossuth Ferenc, báró Prónay Dezső, Grunzenstein Béla államtitkár, Gyulai Pál, Lobkowitz Rudolf herceg, gróf Csáky Albin, gróf Tisza István, Berzevics Albert, Tisza Kálmán, Hieronymi Károly, Meszlényi Gyula püspök, gróf Wenckheim Frigyes, Rohonczy Gedeon, gróf Csekonics Endre, Horánszky Nándor, Györy Elek, Korányi Frigyes, Győrfi Gyula.

Buzgó, agilis támogatói voltak a rendezőségnek a bál lady patronessei, akik Széll Kálmánról Vörösmartyi Ilonáról élőkön, fáradságtalanul működtek közre a jótékony céli érdekében. A bálanyák névsora ez:

Adler Bankalány Hedvig, dr. Adler Józsefné, Ágoston Józsefné, gróf Andrássy Gézáné, gróf Apponyi Lajosné, Bakonyi Gézané, Balázs Béláné, Balázs Iváné, Basch Lajosné, Beck Nándorné, Bernáth Gézané, Bernierder Jánosné, Beretvási Endréné, Bezerédj Viktorné, Bíró Armanné, Bischitz Arthuré, Biaskovics Elemérné, domoniy Brüll Miksáné, dr. Bunzel Alfrédné, új. Cséry Lajosné, Daniel Gáborné, hatvani Deutsch Károlyné, hatvani Deutsch Sándorné, dr. Dollinger Gyuláné, Egger Gyuláné, Egyedi Lajosné, Elek Pálné, dr. Falk Miksáné, Fehérvári Frigyesné, Gosztonyi Mihályné, Grundt Józsefné, Guner Gyuláné, gelsei Guttmann Vilmosné, Halmos Jánosné, Hausmann Alajosné, Hegedüs Sándorné, Hegyei Lászlóné, dr. Herc Zsigmondné, dr. Herzfeld Samuné, Hertelendy Ferencné, esetei Herzog Mórné, Horánszky Nándorné, Horváth Jenőné, gróf Ungonay Béláné, Kálfika Lászlóné, gróf Karácsonyi Jenőné, gróf Károlyi Istvánné, gróf Károlyi Sándorné, Kohner Ágostonné, Kohner Alfrédné, Kornfeld Zsigmondné, gróf Korniss Miklós, dr. Lánzy Gyuláné, Latkóczy Imréné, Lederer Arthurné, Lederer Károlyné, lovag Lederer Sándorné, herceg Lobkowitz Rezsóné, Lukács Lászlóné, Márkus Józsefné, Matyasovszky Mátyásné, Münnich Aurélné, Nagy Ferencné, herceg Odessalébi Gézané, Ordódy Pálné, Payer Imréné, gróf Pejaesevich Tódorné, báró Piret Lajosné, Pósz Sándorné, Polyák Béláné, Putnok Mórné, báró Révay Gyuláné, Riekl Gyuláné, dr. Rosenberg Gyuláné, Saecellary Györgyné, Saecellary Mihályné, Sándor Pálné, dr. Schwartz Gusztávné, dr. Schwartz Ottóné, báró Splényi Ödöné, Steindl Imréné, gróf Szapáry Pálné, Széll Ignác, Széll Kálmán, dr. Szivák Imréné, Szűts Andrásné, Vasdényei Gézané, Vermes Béláné, Wekerle Sándorné, Wlassics Gyuláné, Ybl Lajosné, gróf Zselénszky Róbertné.

A jelenvolt hölgyek neveinek listája a rendezőség jegyzetei alapján a következők:

Asszonyok: Gróf Károlyi Istvánné, Surányiné, dr. Wekerle Sándorné, Egger Gyuláné, hatvani Deutsch Károlyné, báró Révay Gyuláné, herceg Lobkowitz Rezsóné, gróf Cziráky Antalné, Steindl Imréné, Csányi Gusztávné, maróthi Fürst Lászlóné, domoniy Brüll Miksáné, dr. Reichfeld Izorné, Palotay Rezsóné, dr. Rosenberg Gyuláné, esetei Herzog Mórné, Róth Mórné, Tarnóczy Kázmérné, dr. Herzfeldné, Kormos Gyuláné, Ponory Sándorné, Varga Gyuláné, Mitkzyné, Hegedüs Sándorné, gróf Karácsonyi Jenőné, Belitzay Béláné, Prágerné, Ordódy Pálné, Jókai Mórné, dr. Lersch Vilmosné, gróf Szapáry Pálné.

Lányok: Báró Liphay Veronka, Deutsch Hermina, gróf Széchenyi Hanna, gróf Cziráky Mária, Steindl Ida, gróf Lónyay Margit, Tarnóczy Margit, Bojár Teruska, Dániel Anna, Beck Ilonka, Kelenyi Elza, Brandstätter Irma, Mészáros Gizella, Heitvei Aranka, Róth Margit, Tarnóczy Izabella, Ponory Margit, Belitzay Margit, Erl Emma, Práger Irma, Ordódy Lili, szőrényi Reischl Katca, gyula Gál Carmen.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A felső bíróságok köréből. A minap már hírt adtunk arról, hogy Vértessy Sándor, a budapesti tábla elnöke és Sárkány József alelnök, nyugalmába vonulnak. Mint illetékes forrásból értesülünk, Vértessy utódja Oberschall Adolf kuriai tanácselnök, a negyedik polgári tanács vezetője lesz, míg ennek helyébe Vági Mór, győri táblai elnök jön. Sárkány helyét a jövőben már nem töltik be, mert az alelnöki állást beszűntetik és az első büntető tanácsot ezental itt is, ugy, amint az a vidéki táblakon szokásban van, csak tanácselnök fogja vezetni, akinek a kinevezése szintén a legközelebbi időben várható.

§§ A szerelem revolvéré. Egyik eset szakasztottan olyan, mint a másik Ha a szerelmesek boldogsága elé akadályok gördülnek, a puskamivéshez mennek revolvert vásárolni. A revolver néha halált, néha törvényszéki komplikációkat okoz. Az utóbbiak közé tartozik a Benkő Gyula asztaloslegény esete. A tizenkilenc éves suhanc beleszeretett Baumann Antonia munkásleányba. Mintán a szülők a házasságot ellenzték, Benkő felvilágosította imádottját, hogy meg kell halniok. A kis Antonia elhitte, hogy a halál az arany-középut. A múlt év július 18-án kimentek az öszeköz vasuti hid budai oldalára, ahol Benkő előbb a leányra lött kétszer egymásután. A golyók a csinos leány torkába és mellébe turdtek, de nem ejtettek rajta halálos sérülést. Ezután magát lötte meg, de neki sem esett komolyabb baja. A büntető törvényszék Eördőgh bíró elnöke alatt ma vonta felelősségre emberölés kísérletének vétsége miatt Benkő Gyulát s Daróczy alügyész vádjára 2 havi fogházra ítélte. Az ügyész megnyugodott, a vádlott felebbezett.

§§ A kérdésez apaság. Rehá Gáspár, szállósgyőrösi fiatal suhanc, a múlt évben szováltás közben agyonütötte az edesapját, Rehá József földművest. A kaposvári esküdtbírósg előtt a vádlott azzal védekezett, hogy az nem volt az edesapja, mert ez többször mondta neki:

— Te nem is vagy az én fiám!

Az anyja megerősítette ezt a vallomást azzal, hogy az esküvő után a hetedik hónapban megszületett gyermeke, de az nem Rehá Józseftől volt. Az esküdtek erre kimondták hogy nem félmenő azon elkövetett bűntettől van szó, mert a fiu nem terméstezes apját, hanem egy reá nézve teljesen idegen embert ölt meg, nem előre megfontolt szándékkal, miért is erős leheladásban elkövetett halált okozott súlyos testi sértesben mondták ki bűnösnek és ezen az alapon a bíróság másfél évi börtönrre ítélte. A bejelentett semmiségi panaszokkal ma foglalkozott a kuria és azon az alapon, hogy a becsotott születési bizonyítvány tévesen van kiálltva s abból nem tűnik ki a vádlott védekezése, mert az anyja neve egészen másképpen van föltüntetve, megsemmisítette az ítéletet és a kaposvári esküdtbírósgot új tárgyalás megtartására utasította.

TÁVIRATOK.

Gulldford, (Dél-Ánglia) február 12. A Childworth puskaporgyáiban robbanás következtében öt ember meghalt.

Edvárd király Németországban.

Berlin, február 12. Híre jár politikai körökben, hogy Edvárd király e hónap második felében meg fogja látogatni Homburgban testvérét, a beteg Frigyes császárnét, akinek állapota rosszabbra fordult. A császárné bajához szívzorulás járult s az orvosok aggasztónak tartják a tünetöket.

Az angol király ezuttal nem fog Berlinben látogatást tenni a császári párnál, de valószínű, hogy Vilmos császár Homburgba utazik, hogy találkozzék Edvárd királylyal.

Roberts kitüntetése.

London, február 12. A hivatalos lap közli, hogy lord Roberts az earli méltóságot kapta e címmel: Kandahar, Pretória és Winterford város earlja.

A bulgáriai választások.

Szófia, február 12. A választások pontos eredménye ez: Megválasztották 36 Sztambulov-pártit, 11 független jelöltet (Petrov hívei), 21 Sztolov-pártit, 31 Kankov-pártit, 23 Karavelov-pártit, 5 Radoszlavov-pártit, 3 szocialisták, 9 törököt és 13 gazdaszövetségi jelöltet. Petrov független hívei és a gazdaszövetségi képviselők új bolgar pártok. Tizenöt helyen pótválasztás lesz.

Szófia, február 12. A hadügyminiszter lapja, arra való tekintettel, hogy a szobranie-választások eredménye következtében szó sem lehet többség-alakításról, azt a tervet veti fel, hogy leghelyesebb volna, ha a fejedelem katonai diktatúrát rendelne el.

A romániai kormányválság.

Bukarest, február 12. Cantacuzene György, mint-hogy az előbbi minisztérium egyik tagját sem sikerült rábírnia az új kabinetbe való belépésre, sem pe-

dig Carpnak valamely barátját konzervatív koncentrációs minisztérium alakítására, ma este a király kezébe visszaadta mandátumát és egyidejűleg azt tanácsolta a királynak, hogy ne fogadja el a Corp minisztérium lemondását, egyben megígérte a saját támogatását.

A délafrikai szabadságharó.

London, február 12. A Standardnak jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel: A delagoai öbölből érkezett jelentések szerint Transvaal északi részében a benseültek föllázadtak a boerok ellen.

London, február 12. A Reuter-ügynökség jelenti Queenstownból tegnapi kelettel: Brabant tábornok egy gyűlésen beszédet mondott, amelyben felszólította a gazdákat, hogy önkéntes hadiszolgálatot teljesítsenek a gyarmat megvédésére. Sokan felvették magukat a hadseregbe.

London, február 12. A Reuter-ügynökségnek jelentik Willistonból tegnapi kelettel: Delisle ezredes hadoszlopa Calvinából ide érkezett. A katonák 48 óra alatt 72 mérföldnyi utat tettek meg. A boerok előnyomulnak Vanvyksvelei felé.

London február 12. Lord Kitchener jelenti Pretóriából: French tábornok hatalmába kerített egy 50 szekérből és 15 kocsiból álló málhakisereket és 45 boert foglyul ejtett. Angol részről egy ember sebesült meg. — Mint a Reuter-ügynökség Kolesbergből e hó 11-éről jelenti, e hó 10-én Hamelfontainban egy boer csapat tünt fel. Útközetre került a dolog, amelyben egy angol elesett. A Donkerbroeck mögötti dombokon, Nowalspontól északra számos boer áll. Mint ugyanennek az ügynökségnek Masernből jelentik, az angolok megszállták Ficksburgot, miközben csak esékély ellenállásra találtak. Wepent az angolok kiűritették és boerok szállottak meg.

London, február 12. A Reuter-ügynökség jelenti Lourengo-Marquezból: A lázas idő rendkívüli heves-séggel állott be. A betegek száma egyenlő magasságban tartja magát. A tekintélyes angol lakosság közt sok haláleset fordult elő. Az angol kezelés alatt álló vasutak legtöbb alkalmazottja beteg és az „Orcána“ kórházahajra szállítottat. Naponta érkeznek szállító-hajók Kompoitörből, melyek betegeket hoznak. Az „Orcána“ már majdnem egészen tele van. Az ide menekült boerok közt is sok haláleset fordult elő.

Szent-Ilona, február 12. A boer foglyok közül e hó 2-án ötven szökni készültek egy halászcsonakon, de tervüket előre meghuisították azzal, hogy a csónakból eltávolították az evezőket. A szökevényeket a fogházba vitték. A katonai bíróság megindította a vizsgálatot.

Az olasz kormányválság.

Róma, február 12. Rudini kijelentette, hogy nem vállal tárcát Zanardelli kabinetjében, de azért egész erkölcsi befolyásával támogatni fogja ezt a kormányt. Az új minisztériumban a radikális, de a mellett alkotmányos Sacchi lesz a kereskedelmi miniszter, amivel Zanardelli a radikálisokat a kormányhoz akarja kötni.

A spanyolországi mozgalmak.

Madrid, február 12. A hatóság betiltotta a Pais című republikánus lap megjelenését. A köztársaság évfordulóját telpun lakomával ünnepeleék meg Saragossában, Pampelunában, Cadizban, Valenciában és más városokban.

Saragosa, február 12. A tegnapi zavargások közben megsebesült emberek egyike belehalt seibeiben. A kávéházak mind zárva vannak. Harminc embert letartóztattak. A prefektus tegnap betiltott egy republikánus népgyűlést. A hatóságok megszigorítják az övintézkedéseket.

A khinai bonyodalom.

Berlin, február 12. Londoni lapok közlik, hogy gróf Waldersee áprilisban visszatér Németországba. Ezt a közleményt hivatalosan nem erősítették meg. Igaz, ugyan, hogy Khinában a szövetségelt hadak katonai feladata be van már fejezve s gróf Waldersee nem vár többé olyan szerep, amely rangjához és személyes jelentőségéhez méltó volna, viszont azonban illetékes részről azt hangsúlyozzák, hogy amíg a békefeltételnek Khina részéről való elfogadása és teljesítése nincs biztosítva, addig a főparancsnoknak ott kell maradnia.

Páris, február 12. Voyron tábornok táviratozza, hogy a peking-paotingui vasutat e hó 10-én a francia és a belga követ jelenlétében megnyitották. Voyron Paotinguban nagy khinai néptömeg jelenlétében csapatmenzért tartott. A csapatok nagyon jó egészségben vannak.

Közigazdasági táviratok.

Bécs, február 12. Ma alakult meg a mezőgazdasági érdekek képviselőitire, szövetkezett szabad egye-

sület és Zedtwitz Károly Miksa grófot elnöké, Poo- sicho és Roskoschny képviselőket helyettes elnökké választotta és megbizta az elnökséget, hogy a többi szabad agrár egyesületek elnökeivel az együttes eljárás tekintetében minden agrár kérdésben érintkezésbe lépjen.

Bécs, február 12. Tschinkel és fia bécsi, lobo- sítzi és schönfeldi csokoládégyáros cég ellen elren- delték a csődöt. Adóssága 2 millió korona.

Majna-Frankfurt, február 12. Mint a Wagner- féle távirati ügynökség jelenti, nem nyer megerősítést az a hír, hogy Rothschild Armand báró Párisból át- veszi a frankfurti ház vezetését. Eddig semmi intéz- kedés nem történt ebben az ügyben.

Liverpool, február 12. (Gabonapia.) Amerikai buza 1 p-vel olcsóbb, kaliforniai 1/2-1 p-vel olcsóbb, orosz hol változatlan, hol 1/2 p-vel olcsóbb. Amerikai tengeri hol drágább 1/4 p-vel, hol olcsóbb 1/4 p-vel. Liszt változatlan. Az idő nedves.

Bécs, február 12. (A Budapesti Napló telefonjele- nése.) Buza tavaszra 7.80-7.79. Rozs tavaszra 7.79-7.78. Zab tavaszra 6.77-6.78-6.72. Tengeri május- júniusra 5.54-5.52. Tengeri július-augusztusra 5.65-5.68. Repece augusztus-szeptemberre 12.95-13.05 koronán jegyeztett. A készárú piacán gabona- megniekben a fogyasztás télenesége következtében nem volt üzlet, de az irányzat és az árak nem változtak. Csak éppen baz lett volna szükség esetén 5 fillérrel drágább. Zárlatkor maradtak: buza tavaszra 7.78-7.79 1/2, zab tavaszra 6.76 K. Egyebekben üzletellen és változatlan.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

H. I. Nagyvárad. 1. Körülbelül február 15-ikén érkezhetik Triestbe. Ott a révkapitányi hivatalnál egész biztosan megtudhatja a hajó érkezési idejét, ha tudja a hajó nevét, amelylyel az illető utazik. Buda- pestre csak vasutal járhat. 2. Tessék az a két angol szót tisztábban, olvashatóbban leírni, akkor szívesen adunk felvilágosítást. Mostani leveléből nem tudtuk a kérdéses szavakat kibetézni.

Előzető fia. 1. Erdőőri szakiskolába fölveszik az elemi iskolai bizonyítványokkal is, ha jól tud ol- vasmni, írni és számolni. 17 éves korát már betöltötte, a közigazgatási hatóságtól jó erkölcsi bizonyítványt tud felmutatni s valamely tiszt, kinevezési vagy hon- véderősi bizonyítványával igazolja, hogy ép, erős és egészséges. 2. A pénzügyőrséghez is ezek a jóléte- lek. Felnyomatását a kerületi pénzügyvizsgálósághoz kell benyújtani.

B. S. Késmárk. A berlini magyarokról Németh Péter írt egy nagyobb munkát, amelyet a szerzőnél Aradon (Arad és Vidéke szerkesztősége) megszerezhet. Ebben a könyvben a berlini magyar egyesületről részletesen olvashat.

Amulius. 1. Magánügy. 2. A leány tizenhat, a férfi husz éves korában. Egyébként erre nézve hatá- rozott kort megállapítani nem lehet s nem is szük- séges.

Ö. L. 1. Az említett tudósítást nem kaptuk meg, egyébként időveltelten viszonyozuk szívesegét. 2. Mind a négy ajánlatos, a magyarországiak ugyanolyan ha- tásuak, mind a külföldiek.

V. Zs. Mindenekelőtt ügyvédre kell rábiznia a perbeli képviseletét. Ami a végleges ítéletet illeti, ez attól függ, hogy a válsak okai melyek. A leveleiben említetteket részletesen kell majd előadnia a per folyamán.

K. B. Székely-Kocsárd. 1. Igen folytathatjuk. 2. A 15. számú gyalogezred Lembergben állomásozik. Ott van mind a négy százada. 3. Ezredparancsnok- sága útján kell folytatni.

Fodor Henrik. Gra er Volksblatt, Grazer Zeit- ung. Közlebbi címzés ne volkskéges. Ezeket a ja- pokat különben bármely m. kir. postahivatalnál is megrendelheti.

K. E. Kassa. Budapestén a m kir állami közép- ipariskolában vannak építő iparosok számára rendez- tett tanfolyamok, (VIII. Népszínház-utca 8.), Kassán pedig építőipari továbbképző szakiskola. Tandíj a bu- dapesti iskolában minden téli tanfolyamra 20 korona, Kassán nincs tandíj. A tanfolyam pallérságra képesít, építész csak egyetemi végzettséggel lenet.

158.291. sz. előzető. Temes-Miklós. Az egyet- len, amelyet ajánlatunk, László Mihály nyilvánossági joggal felruházott magán főgimnáziuma, V. Hold- utca 17. sz.

B. D. Selmechánya. A báró Hirsch Mór-féle jóté- konysági alapot ez idő szerint dr. Weinmann Fülöp kir. közjegyző kezeli (VI. Andrássy-ut 9.)

K. J. Az országos levéltárhoz csak hivatalosan, tehát 1 koronás bélyeggel felszerelt beadványban fordulhat; a választ is hivatalból kapja meg. Válasz- bélyeg nem kell esatolni.

F. K. M. Sátyi. Mind a két ízben megirtuk s most ismétljük, hogy méltóztassék ebben a dologban Páspók Grácián urhoz (IV. Korona-herceg-utca 7. Kavéház) fordulni. Úgy tudjuk, hogy annak a hnya- tálnak egy jó részét ő vette át.

B. E. — B. D. — Selmechánya. — Egy régi elő- szetű. — R. T. — Maros. 1. A kérdészt cím a kö- vetkező: Hirschen Klára báróné jótékonyági alapítvá- nyának iródnja. Budapest, Lázár-utca 18. — 2. Az alapból kamatnélküli kölcsönt kapnak segélyképpen, felekezeti különbség nélkül, azok a szegény iparosok és kereskedők, akik existenciát akarnak alapítani.

H. J. Hidalmás. A terest akkor kellett volna a felvevőnek bemandania, mikor ratta volt a kijátszás sora; így nem érvényes a bemandás. De kiütbén sem lett volna jó a teres. hisz kvartot mondatk ellene.

R. V. J. Nyírnapta. Automobile Union, Budapest, Rákóczy-ter.

M. A megfigyelése téves. Az elismerésből egyenlő mértékben jut mind a két oldalra.

F. S. A király a Vigszínház megnyitásának első hetében jelen volt a színházban egy előadás.

Kiváncsi. A Pallas Lexikonban meg van az életrajza.

26664. A Singer és Wolfner-féle monológgyű- jtemény címjegyzékét szívesen megküldi a kiadócég.

S. I. Öregfalva. Világos dolog hogy nem szabad.

V. J. Füle. 1. Igen, a saját útéseit akármikor megnezheti. 2. Az utolsó kártyával már nem ese- rélheti ki.

Versekről.

K. I. „A külvilágtól elvonulva könyvem lapoz- gatom.“ Hasznos dolog. A versírás kevésbé, öt verse erről tanuskodik. — *Mikóth.* Igen szép, legközelebb sorát ejtjük. — **B. I.** Tanköteménye a kis Honkáról, akit hideg vízzel zavartak ki az ágyúcskáijából, meg- ható. De nem közölhető. — *Rannulus.* A Hiába vál- lak... formás imitáció. A másik rossz. — **R. B.** Az üresség netovábbja. — *Anyámhoz.* A nagy érzéshez méltatlan a földolgozás. — *L. L. B-a.* Kezdetlegesek. — **D. I. Soborsin.** Ezt már sokszor és jobban meg- énekelték. — **R. V.** Afféle előhangnak látszik, külön- ben gyöngye. — **E. A.** Szentségterőre a hajnalit így megrágalmazni. A fordítás rossz próza. — **B. Ö.** Akit a boldogság ennyire megiaított, azt kí- gyógyítja majd a vesírásból is. Mert a boldogság futva fut a zöngösülés hallatára. — *Mikó a nap sül.* ... A természeti tünemény magyarzata érdekes. Hanem lírai vers helyett inkább kriát írhatna róla. — **N. P. Gy.** Poetikus a téma, ön bizonyára sikerültebben is föl tudja dolgozni. — **A. D.** Elcsépeelt dolog. — **F. G. Szabadság.** Rimkóveselés. — **O. A. Szűcskabánya.** Hang- gulatingos, bájos dolog. — *Sárka.* Kedves tréfa, ver- szamba azonban nem jöhet. — *Mantana.* Jobb, ha a mese-témát prózában dolgozza föl. — **Sz. G.** Gyöngye kísérlet. — *Proféta.* Nagyon rossz rigmusok. Ez a két sor azonban — eredeti ortográfiájában — köny- nyet faesaróan megható:

Bősz „Lefejezni“ volt a király parancsa,
Ámde kővé vált az ifjú hős nyakhusa,

Bustyaháza. Nem. — **M. E.** Üres szószaporítás. — **Gedeon.** Szintelen és döcögő a fordítás. — **K. B.** Ezt a zsánert nem kultiváljuk. De mennyi ötlet egy levélben! Mely pazarlás! — *Miért gyűlölsz?* Kilenc kérdőjel van a versében. Ebben kiválik a többi próbálgatás közül. — **Sz. Z. Kolozsvár.** Érthetetlen strófiák. — *Ne szomorodjatok!* Verseivel nem éri el a célját. Az olvasón erőt vesz a szomorúság. — **F. A.** Köz- vetlen érzéseit elég őszintén dalolja el, mégis úgy látjuk, hogy prózában jobban tudná megírni a dolgot. Egyébként biztató kísérlet a kenyérről szóló. — **Sz. Gy.** Levelezőlapra kell írni az ilyesmit és elkül- deni annak, akit illet. — **M. A.** „A költő szive“ című hangulatos. — **S. B. Gyula.** Nyolc vers, valamennyi rossz. A kommentárjuk pedig éppenséggel nem vall költői lélekre. — *Házasság.* Erről lehet pro és kontra beszélni, de mindenesetre jobb rimekkel. — *Jósnó.* Kinos reminiscencia. — *Pegazus.* Hogy eldobja-e a tollat? Ha szimboliztikusan gondolja a dolgot, akkor igen. — **V. B.** Kezdetlegesség. — **T. V.** Elnyűtt hasonlatok. — **S. A.** Az izléstelenség netovábbja. — **A. Z. Próza.** — **O. Zs. Z.** Hazug a hangja. — **Cs. K.** Radó Antal Ada Negri fordításait ha olvasta volna, nem írta volna le az önt. — **B. S.** Csak a veressorok végére írott következők jegyzetői érdekesek: — 15, 14, 14, 15, 12 14, 12, 14. Ez azonban matematikai szak- lapba való. — **H. J.** (Ti és én.) Gyöngye biz ez nagyon. — **F. F.** Biztató kísérlet. — **A. J.** Több őszinteség s ir közlő- ketű. — **M. J.** Formás, de tartalom nélkül való. — **N. D.** Kínimek. — *Poetika.* A versstan tanulmányozása révén aligha jut költői babérokhoz. A talentum sajátja, hogy érzéseit a nyelv ezer színével és finomságával ár- nyalja, új formát, gondolatot teremt, kiválasztja, hogy az érzés őszinteségéből mit érdemes megírni. Mert őszinteség, érzés nélkül a lírai poézis széhiáhomóság. De az őszinte érzés sem jögdím az írásra, jögdím csak akkor, ha talentumos ember tolla írja meg. Ugyan furesa dolog is volna, ha minden ember, aki érez, verset írna. — **M. B.** (A diva.) Rutinos munka, kár hogy a tendenciája elvész a kedvességét. — **r. r.** A kiváncsága, higyje el, nem jogos. Különbén hadd hallja a nagy nyilvánosság:

Nem fáj nekem, hogy nem szeretsz,
Hanem az fáj, hogy mást szeretsz,
Ha nem bírlak, más se bírjon,
Ha én sírok, más is sirjon!

Firászi. — **Sz. D.** — **J. Gy.** — **K. F.** — **M. J.** (Modern hirdetés.) — **K. J.** (Tul a ten-

geren.) — **E. J.** —: versei figyelmet érdemlő pró- bálgtatások, de a közlés mérékét nem ítik meg. — **V. Zs. Hajdu-Böszörmény.** Szimpatikus, meleg sorok, nincs azonban olyan aktuálisuk, amely a közlést- ket megmagyarázna. — **S. L.** (Reggeltől estig. Sors.) Imitáció mind a kettő. — **S. B.** (Borura derű.) Rő- vidre szabott sorok, érzés nélkül. — **N. L.** (Hiába várják.) Az akácról szóló silány, a másik formás, ügyes apróság. — *Don Carlos.* A históriai levegőnek át kell járnia az ilyen verseket, különben naivságnak látszik a roppant emóció.

Napirend.

Naptár. Szerda, február 13. — Római katolikus: R. Katalin. — Protestáns: Benignus. — Görög-orosz: Január 21. Cir. és Ján. — Zsúdó: Schebat 24. — Nap két 6 óra 54 percek. — Nyugszik 5 óra 3 percek. — Hold két délelőtt 2 óra 21 percek. — Nyugszik délelőtt 11 óra 17 percek.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor.
Nemzeti Múzeum. Képtára nyitva délelőtt 9 órá- tól délután 1 óráig. Többi terei 1 korona belépődíj melletl tekinthetők meg.

Országos Képtár és a Dürer-kidállítás az Akadémiában nyitva délelőtt 9-1-gig.

Iparművészeti múzeum kiállítása nyitva délelőtt 9 órá- 1 óráig.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva van délelőtt 9 órától 12-gig és délután 2-5-gig és este 7-9-gig. Ugyanott este 7 órá- tól 9-gig varrógépkidállítás.

Műzgasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Földtani intézet (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10 órá- tól 1 óráig. Belépődíj 1 korona.

Közlekedési múzeum a Városligetben délelőtt 9 órá- tól 12 óráig és délután 3-5-gig.

Magyar kereskedelmi múzeum és háziipar-kidállítás a városligeti iparsarokban délelőtt 9 órá- tól 12 óráig.

Magyar kereskedelmi múzeum a városligeti iparsarok- ban 9-12 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsebet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Goethe-szoba az Akadémiában d. e. 10-12-gig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9-1-gig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-gig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-gig és délután 3-8-gig.

Iparművészeti múzeum könyvtára nyitva délelőtt 10 órá- tól 12 óráig és este fél 7-től fél 9-gig.

Statisztikai hivatal könyvtára d. e. 10 órá- tól 1-gig.

Az új országias kupacarsarkna és lépcsőháza délelőtt 9 órá- tól este 6 óráig 1 korona belépődíj melletl.

Mentőegyesület helyiségei reggel 8 órá- tól este 6-gig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délu- tán 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. kerületi ut 22. sz. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig és délu- tán 3-6 óráig. A hazai termékek állomány kiállítása, ta- leti mintatár és kereskedelemtörténeli gyűjtemény, továbbá a háziipari kiállítás, melyben az üzletvezetéshez árusításokat is eszközöl) a városligeti iparsarokban nyitva: délelőtt 9 órá- tól 12 óráig és délután 2 órá- tól 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetésége (Magyar kereske- delmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 12. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Neu- bergei István szaklelki kath. gimnáziumi, Czeizel János és Nesi Alajos lösegi főgimnáziumi helyettes tanárokat a IX. ízetési osztály 2-ik fokozatába ideiglenes rendes tanárokká, Hegyi Pál felsőzárkai-pataki állami elemi iskolai tanítót a sik- lödi állami elemi iskolához áthelyezte, Simon Lőrinc és Sán- dor Maria ökeleves tanítót, illetve tanítóknál ugyancsak a sik- lödi állami elemi népszkolához rendes tanítóvá, illetve tanító- névé, Boruth Jolán ökeleves kisedevónót a tolsvai slámi kisedevónóhoz kisedevónóné: az igazságügyminiszter Lukács Béla szent-gothárdi járásbírósi ügyosztály a soproni törvény- székhez jogyzóvá, Pilsly Jenő budapesti ítéltáblai inokot a Kuriaház rodatársítá, Hazay Gabos nyitrai törvényszéki telek- könyvi betétszerkesztő szakidőnként a nagyenyedi járásbíró- sághoz inokká, a budapesti ítéltáblába önké Bajusz Gabos vezett joghallgatót a budapesti ítéltáblába kerültebe ideiglenes minőségű díjta az joggyakornokká, a kolozsvári ítéltáblába önké Fozsó Tihame vezett joghallgatót a kolozsvári ítéltá- blába kerültebe segélyvidyes joggyakornokká, a debreceni kir. ítéltáblába önké ifjabb Ladó László kolozsvári lakos vezett joghallgatót a debreceni kir. ítéltáblába kerültebe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká, a marosvásárhelyi kir. ítéltáblába önké Pélegyázi Kálmán vezett joghallgatót a ma- rosvásárhelyi kir. ítéltáblába kerültebe díjtalan joggyakornokká, a satorjajauhelyi pénzügyvizsgálósághoz Sztrapkóvits István satorjajauhelyi adóhivatali díjtalan gyakornokot a király-hel- meci kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjas gyakornokká nevezte ki, az igazságügyminiszter dr. Deréky Pál budapesti VI. kerületi kir. járásbírósi albirót a budapesti kir. ítéltáblá- hoz tanácsjegyzővé rendelte be, Szieber Deszö szépi kir. járásbírósi ügyosztály a szépi kir. járásbírósi mellett alkalmazott ügyészei megbízott állandó helyetteseül rendelte ki.

Nevelésmegújítások. A belügyminiszter megengedte, hogy Csuryai Pál m. kir. csendőrnagy-ajtai lakos Újvárra, Kleim Móric sajszentpéteri lakos saját, valamint kiskoru Barna és György nevű gyermekei Kerekésre, Horovitz Dávid harnaci lakos Horvátra, kiskoru Grünhut József siroki lakos Gombosra, kiskoru Kohn Matió nagyvárdi lakos Bajorra, Kauter Armín tresenai lakos saját, valamint kiskoru Laura, Pál, Iona és György nevű gyermekei Kálmánra, kiskoru Grünfeld Benjamin alpi lakos Gálra, Nütz Dániel m. kir. csendőrnagy füléki lakos Nádasira, Kohn Izidor budapesti lakos Visegrádira, kiskoru Lipschitz Vilmos székelyhelyi lakos Lászlóra, kiskoru Goldstein Sámuel budapesti lakos Bodóra, Weingarten Henrik budapesti lakos, valamint kiskoru Jenő, Nándor és Róbert fia Vargára, kiskoru Kesziér Pál és Kesziér Antal nagy-kiszitai lakosok Kovácsra, Koszlovsky György satorjajauhelyi lakos Kar- dásra, Goldenthal Rudolf nagyvárdi lakos Gálra, Stampach Károly m. kir. kataszteri mérnök debreceni lakos saját, valam- fut kiskoru gyermekei Barnahás és Borbála Babosra, Borszán József anyagyalos lakos saját, valamint kiskoru gyermekei An- tal, Sándor és Adolf Veresre, ifj. Koch Károly kolozs-gyulai lakos Kárpátra, Schwarz, Francska bécsi lakos Siposra változtathassa vezetéknévét.

Nyitlér.

902. szám.

kih. 1899.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánja, mint a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágási ügyekben való eljárásra hivatott második fokú hatóság, a hivatalból folyamathatott telt eljárás alapján ifj. Engel Adolf budapesti és Engel Mihály pécsi lakosok, borkereskedők-öcög ellen a váci járás főszolgabírája, mint az 1898. évi 80727. sz. a. kelt végzéssel megbízott I-ó foku hatóság előtt mesterséges borok készítése s forgalomba hozatala miatt folyamathatott telt kihágási ügyet, melyben ugyanazon főszolgabíró 15/99. kih. szám alatt hozott ítélete szerint:

I. r. vádlott ifj. Engel Adolf 53 éves, izraelita vallású, nős, családos, vagyonos, budapesti lakos (Régi posta-utca 5.) mesterséges bor készítése és forgalomba hozatala által elkövetett kihágásért büntetve nem volt s egyébként is rovatlan előéletű borkereskedő, valamint

II. r. vádlott Engel Mihály 42 éves, izraelita vallású, nős, családos, vagyonos pécsi lakos, mesterséges bor készítése és forgalomba hozatala által elkövetett kihágásért büntetve nem volt, szintén rovatlan előéletű borkereskedő — az 1893: XXIII. t. c. 1. §-ába ütköző mesterséges bor készítésének vádjá és következményei alól fejtmentette; azonban ugyanazon törvény, ugyanazon szakaszába ütközött — mesterséges borknak forgalomba hozatala által elkövetett kihágásért az 1893: XXIII. t. c. 5. §. 6. pontja alapján, az 1892: XXVIII. t. c. 3. §-ban megjelölt célra 15—15 nap végrehajtás terhe alatt megfizetendő — fizetésképtelenség esetén az 1879: XL. t. c. 22. §-a szerint 20—20 napi önköltségű elzárásra átváltotatandó 200—200 fti pénzbüntetésre és ugyanannyi idő alatt ugyancsak végrehajtás terhe mellett, Pestmegye főpénztárába

- a) Kemény Kálmán m. t. főjegyző részére megállapított eljárási költség címén (iratjegyzék 14) . . . . . 178 fti 15 krnak
- b) Tany Iván főszolgabíró részére megállapított eljárási költség címén (iratjegyzék 11) . . . . . 48 fti 50 „
- c) Ítélet-leírás és sokszorosítás költségei fejében (Intézkedés 19) . . . . . 106 fti 20 „
- d) Az orsz. m. kir. chemiai intézetnek vegyvizsgálási díj címén . . . . . 304 fti —

Összesen: 635 fti 85 krnak

egyetlenleg megfizetésre, valamint még a netalán felmerülő költségek szintén egyetemleges megfizetésére ítélt.

Ezenkívül az 1898. évi november hó 22-én és 23-án felvett jegyzőkönyvekben összeirt és december hó 27-én

- a) az „Endresz“-féle pincében zár alá vett X. jelzéssel ellátott 9 hordóban levő 13 hektoliter 0-fehér;
- b) az üzlet házi nagy pincéjében XX. jelzéssel ellátott 52, 51 mintegy 70, 72, 39, 57, 32, 28, 22 és 18 hektoliteres, összesen 10 drb. hordóban levő mintegy 441 hektoliter mennyiségű bomokit, valamint
- c) ugyanott B. H. Z. jelzéssel ellátott 44, 43, 38, 36, 34, 38, 46 és 48 hektoliteres, összesen 8 darab hordóban levő ugyanannyi, vagyis 317 hektoliter mennyiségű schiller-borknak az 1893: XXIII. t. c. 9 és 12. §§-ai rendelkezése alapján való elkobzását és a budapesti állandó borvizsgáló szakértő-bizottság által 1898. évi december 15-én 858/98. sz. alatt megállapított szakvéleménye és a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1897. évi 53850. sz. rendelet 27. §-a 1. pontja szerint vádlottak költségére sóval leendő denaturálását és annak Pestvármegye közegészségügyi céljaira leendő fordítás végett nyilvános árverésen való eladását elrendelte. Azon esetben pedig, ha ezen borokat vádlottak már egészben, vagy részben eladták volna: kötelezte őket — a büntetőjogi felelősség felül — hogy a hiányzó borokért az 1893: XXIII. t. c. 12. §-a értelmében hektoliterenkint 18—18 forintot fizessenek Budafok köztség szegényépzására alapja javára 15 nap végrehajtás terhe alatt.

A többször idézett törvény 8. §-a alapján elrendelte hogy ezen marasztaló ítélet és indoklás jogerőre emelkedése után késedelem nélkül a „Borászati Lapok“-ban (Budapest, Üllői-ut 25.) a „Közletek“-ben (Budapest, Üllői-ut 25.) a „Szentötvölk Lapja“-ban (Budapest, Megyeház), a „Hazánk“-ban (Budapest, O-utca 12.) a „Pesti Napló“-ban (Budapest, Teréz-körút 23.) és a „Budapesti Hírlap“-ban (Rökk Szilárd-utca 4.) egyszer-egyszer vádlottak költségén közzétéssék.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1897. évi 53850. sz. rendelete 24. és 29. §§-ai alapján pedig, hogy ezen ítélet és indoklás jogerőre emelkedése esetén az illetékes járási borenllőrző-bizottság elnökével, a budapesti állandó borvizsgáló szakértő-bizottsággal és a m. kir. budapestvidéki pénzügyigazgatósággal közöltessék.

Az 1898. évi november 21-én felvett jegyzőkönyvben összeirt „Hensko“ pincében levő 653 literes és 41 akós „Schiller-ecetes“ jelzésű hordókban zár alá vett Schiller-ecetes, valamint a házi pincében levő 788 literes hordókban lezárt ecetes Schiller-borkokra vonatkozólag a m. kir. állandó borvizsgáló szakértő-bizottság által tett azon javaslatot, hogy azok, mint élvezetre nem alkalmas romlott italok, kiöntés által semmisséssenek meg: illetékesség hiánya miatt mellőzte; hanem a megromlott és élvezetre alkalmatlan italok megvizsgálata és e tekintetben való eljárás iránt ezen ítélet jogerőre emelkedése után az 1890: 38647. sz. belügyminiszteri rendelet 16. §. rendelkezése szerint a biai járási főszolgabíró mint I. foku közegészségügyi hatóságot, az ítélet egy példányának megküldésével megkereste. Engel Mihály pécsi lakos (képv. dr. Fürst Győző, pécsi ügyvéd által) ifj. Engel Adolf budapesti lakos (képv. dr. Friedmann Bernát, budapesti ügyvéd által) továbbá Endresz Márton, biai járási és Bálintffy Pál váci járási borenllőrző bizottsági elnökök által be-

adott felebbezésük folytán felülvizsgálat alá vévén, annak eredményéhez képest következőleg

ítélt:

Az I. foku ítéletnek pénzbüntetésre vonatkozó részét megváltoztatom és fejenkint 200—200 ftrban megállapított pénzbüntetését 300—300 ftrra emelem fel, mely pénzbüntetés fizetésképtelenség esetén az 1879: XL. t. c. 22. §-a értelmében 30—30 napi önköltségű elzárásra változtatandó át; továbbá az ítélet a) és b) c) pontjaiban felsorolt és elkobozandóan kimondott boroknak árverés után leendő eladásából befolyt összeg hóváfordítása iránti részét előképpen változtatom meg, hogy annak fele Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye u. n. szűkölködők alapja javára, másik felére pedig Budafok köztség szegényépzására javára lesz fordítandó.

Végre jelen ítéletnek jogerőre emelkedése után az első foku ítéletben felsorolt Budapesti Hírlap és Hazánk című lapok elhagyásával a Bécsben megjelenő Neue Freie Presse című lapban egyszer leendő közzétételét is elrendelem, az ítéletnek többi részét pedig indokainál s a még alább felsorolandó indokok alapján helybenhagyom.

Jelen ítélet végrehajtásával a biai járás főszolgabíráját bízom meg.

Indokok:

Meg volt az első foku ítéletnek a pénzbüntetés mérvének megállapítására vonatkozó része változtatandó s a törvényben megengedett leg súlyosabb foku pénzbüntetés volt alkalmazandó, mert vádlottak az eljárás során maguk is beüsmerték s a kihallgatott tanúk is igazolták, hogy Olaszországban és Magyarországon kisebb termelőkűlti vásárolt bork nem volt mindig kifogástalanok s általuk egy-két eset kivételével mégis forgalomba hozattak, továbbá mert a borkok vásárlásánál azon megkívánható óvatossággal és figyelemmel, mi egy intelligens s nagy borkereskedőtől méltán elvárható lett volna, nem voltak. igazolták ezt a vegyvizsgálólól szóló s az iratok közt levő érteitök, melyekből kiderül, hogy a vásárolt és gyanusnak talált borkok vegyelemzése csak az utóbbi éveken (1898—99), tehát azon időtáiban, midőn már a hamis bor gyártása és forgalombahozatala iránti vád felmerült, lett általuk fogantatva véve.

Az elkobozandó s denaturálendő borkok értékének hóváfordítása tárgyában az I. foku ítéletben tett intézkedés meg volt változtatandó, mert Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének közegészségügyi célokra szolgáló oly alapja, mint amire fordítandóknak a befolyandó értékek az I. foku ítélet rendel. nincs és így, tekintve azt, hogy az értékek hóvá és mely célra fordításánál a helyi érdek, az általános és szélesebb körű érdek figyelembe vétele mellett sem mellőzhető, a befolyandó összeg Budafok köztség szegényalapja s a vármegye nagyon is igénybe vett u. n. szűkölködők alapja közt egyforma arányban volt megosztandó.

Jelen I. és II. foku ítéletnek, az I. foku ítéletben felsorolt lapokban, a „Budapesti Hírlap“ és „Hazánk“ című lapok elhagyásával leendő közzétételén kívül a Bécsben megjelenő „Neue Freie Presse“ című lapban leendő közzétételé iránti intézkedés abban találja magyarázatát, hogy jelen ítélet tartalma felül ne csak a hazai, de mindazon külföldi újsátek és bizományosok is tudomást vehessenek, melyek a céggel üzleti összeköttetésben voltak és vannak.

A mesterséges borkok készítésének és gyártásának tényaladéka az I. foku ítéletben felhozott indokokon felül nem volt megállapítható még azért sem: mert vádlottak tulajdonát képező pécsi és budafoki pincéjökben mesterséges borkok gyártásához szükséges eszközök, készületek feltaláltak, dacára a többször megejtett vizsgálatoknak nem voltak.

Abból pedig, hogy vádlott cég 1897. október 1-től 1898. október 30-ig nagyobb mennyiségű szeszt, cukrot és borkövet vásárolt: tekintve, hogy ez anyagoknak okszerű pincekezelés mellett való alkalmazását s felhasználását ugy a törvény, mint a Végr. rendelet megengedi; s tekintve, hogy vádlott cég beigazolta azt, hogy a mennyiség nem egy, de két évi szüreti termés idejére vásároltatott s ugy saját termésű, mint másból vásárolt borkainak javítására fordítattott s részben, hogy abból más cégnak adott el és hogy részben részletben is feltalaltott; azon vól, hogy vádlott cég az általa vásárolt borkokkal oly eljárást követett, hogy azokat nagy mennyiségű vízzel esetleg törkölyporral keverte s a beszerzett cukrot, szeszt és borkövet ezen keverékhez felhasználva mesterséges borknak iparszerű gyártására fordította volna, teljesen beigazoltunk nem tekinthető, mert következtetésekkel valódi események meg nem állapíthatók.

El voltak azonban vádlottak a mesterséges bor forgalomba hozatala miatt kihágásban marasztalandók, mert a budapesti magy. tisztviselők fogyasztási szövetkezetének szállított és így forgalomba hozott mesterséges borknak talált bor hasonmóságúinak, sőt ugyanazonosnak találtott azon borral, melyből kiküldöttem által minta vétetett. Azon védekezések, hogy ezen bor külföldről származott, figyelembe vehető nem volt; mert a Végr. rendelet 35. §-a értelmében az 1893: XXIII. t. c. határozománya s az utasítás rendelkezései a külföldről behozott és mesterségesnek jelzett borkokra is alkalmazandó; irányadól pedig nem a magúszakértő, hanem az állandó borvizsgáló szakértő bizottság véleménye szolgál.

Azon kifogása felebbezőknek, hogy nemcsak azon bork denaturálása rendeltetett el, melyekből minta vétetett, hanem azok is, melyek a mintavétel alkalmával hasontaju borkoknak mondatnak ki, figyelembe vehető nem volt, mert az 1898. évi november 22. és 23-án a borminta vételek tárgyában felvett jegyzőkönyvek tanúsága szerint a denaturáltatni

rendelt bork mindenikéből minta vétetett, s mely bork a budapesti állandó borvizsgáló szakértő-bizottság 1898. december 15-én tartott ülésén 858. szám alatt mind titott módon, glycerin és víz felhasználásával készült mesterséges borknak mondatott ki.

Azon érvelése felebbezőknek, hogy az „Endresz“-pincében talált X jelzésű 6-éleves bort vétejtő vásárolta, s hogy a házi nagy pincében B. K. Z. schiller borkot dr. Neumann Zsigmond hites törv. vegyész nem kifogásolhatónak jelentette ki, a borvizsgáló-bizottság előbbeni pontban jelzett szakvéleménye s a már eddig felhozott indokok alapján még enyhítő körülmény gyanánt sem volt figyelembe vehető, s az, hogy dr. Neumann Zsigmond ugyanazt a bort vizsgálta volna meg, mint amelyből a minták vétettek, be nem igazolható.

Mindezeknél fogva tehát, amidőn a hamis borknak forgalomba hozatalát a tenni indokok alapján megállapítandóknak találám, nem találám elég indokot a mesterséges bor gyártásának igazolására.

Ezen indoklás után megjegyeztem, hogy jelen ítélettel ifjabb Engel Adolf és Mihály ellen a fővárosi államrendőrség előtt 1898. évi 8753. sz. a. folyamathatott telt és 1899. évi 381. sz. a. az állami rendőrség főkapitánya által illetékességi szempontból elutasított kihágási ügy egyttal elintéztést nyert.

Miről jelen ítélet 15 példányban való kiadása s az iratok mellett a váci járás főszolgabíráját oly felhívással értesitem, hogy ezen II-od foku ítélet I-ó és II. rendű vádlottak képviselőinek, valamint a váci és biai járásköz borenllőrző bizottságainak a szabályszerű 3 napi felebbezési idő betartására való figyelemzetéssel vétiv mellett kézbesíthesse ki s amennyiben az ítélet jogerőre emelkedne, közölje azt a budapesti állandó borvizsgáló szakértő-bizottsággal és a budapestvidéki kir. pénzügyigazgatósággal is.

Jelen ítélet egy példányát Tany Iván főszolgabírónak is kiadatik.

Budapestben, 1899. december 13-án.

Jegyzette:

Marschalkó
aljegyző.

Beniczky
alispán.

2315/900. kih. számhoz.

(MÁSOLAT.) 2735/kih. V.—a. szám. M. kir. belügyminiszter. — Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közegészségnek. Budapest. — A vármegye alispánjának mult évi december hó 13-án 902/kih. sz. a. kelt II. foku ítéletét, mely szerint a váci járás főszolgabírája által hozott I. foku ítélet részben helybenhagyásával, részben megváltoztatásával, I. r. v. ifj. Engel Adolf budapesti lakost és II. r. v. Engel Mihály pécsi lakos borkereskedőket mesterséges bor készítésének vádjá és következményei alól fejtmentette, azonban mesterséges borknak forgalomba hozatala által elkövetett hibágásért az 1893. évi XXIII. t. c. 1. §-a és 5. §-ának b) pontja alapján egyenként 600 korona pénzbüntetésben, nem fizethető esetén egyenként 30 napi elzárásban, továbbá összesen 1271 K. 70 fillér (635 fti 85 kr) egyetemleges megfizetésben, valamint a netalán még felmerülő költségeknek egyetemleges viselésében marasztalta el, azonkívül az alsó foku ítéletekben részletesen felsorolt borknak elkobzását, vádlottak költségére sóval leendő denaturálását és annak felezésében Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye u. n. szűkölködők alapja javára, másik fele részben Budafok köztség szegényalapja javára leendő fordítása végett nyilvános árverésen való eladását elrendelte, a hiányzó mennyiség értékének hektoliterenkint 36 koronával számítva, az említett köztség szegényalapja javára való fordítását kimondta, továbbá az ítéletnek panaszlottak költségére a Borászati Lapok, Közletek, Szentötvölk Lapja, Pesti Napló és német nyelven a Bécsben megjelenő Neue Freie Presse című lapokban egyszer-egyszer leendő közzétételét, azonkívül az ítélet közzését az I. foku ítéletben megnevezett hatóságokkal elrendelte, végül a borvizsgáló szakértő bizottság által a részletesen megnevezett borkokra, mint élvezetre nem alkalmas romlott italokra vonatkozólag tett azon javaslatot, hogy azok kiöntés által megsemmisítsenek, mellőzte és ezen rendelkezés fogantatására céljából a biai járási főszolgabíró, mint elsőfoku közegészségügyi hatóságot megkereste, panaszlottak és a borenllőrző-bizottságok által közzétett felebbezések folytán felülvizsgálván: indokainál fogva helybenhagyom azzal a kiegészítéssel, illetve kiigazítással, hogy panaszlottak a XX. jelzésű mesterséges borból a kétszeri hatósági mintavétel alkalmával talált 43 hl. hiány értékének fejében a borvizsgáló bizottság által hektoliterenkint (18 fti) 36 koronával számított értékének megfelelőleg 1908 korona összegnek Budafok köztség szegényalapja javára leendő megtérítésére, továbbá arra kötelezetnek, hogy ezen ítélet a II. foku ítéletben megjelölt hazai lapokon kívül a Budapesti Napló és a Hazánk című lapokban is közzétéssék, azonkívül a külföldön megjelenő hírlapokban leendő közzétételét mellőztetik. — Végül az alsóbbfoku ítéletek indoklásának azon részét, melyek a panaszlottak pécsi telepén tartott pincevizsgáló telt eljárás során beszerzett adatok bírálatára vonatkoznak, — miután ezek az adatok a vádlottak ellen mesterséges bor készítésének vádjá mint külön folyamathatott telt kihágási ügy elbírálásánál vendők mérlegelés alá. — mint jelen kihágási ügy keretében nem tartozókat, megsemmisítem. Erről a vármegye közegészségét folyó évi április hó 21-én 22/297. szám alatt kelt alispáni jelentés mellékleteinek visszaküldése mellett további eljárás végett értesítem.

Budapest, 1900. év december hó 13-án.

A miniszter megbízásából:

Dr. Sélley s. k.
miniszteri tanácsos.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmát, sem alakját nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFÉLEK.

Megtudták.

Megsúgta az enyhe szellő
A fűszálnak, a levélnek,
Elzúgta a lombos erdő
A csicsérgő fümlilének.

Eldalolta a kis madár
Az illatos, kék virágnak . . .
— Csilingelt a harangvirág —
Igy tudta tán meg a világ,
Hogy szerettek, hogy imádkak.

Farkas Imre.

— **A magyarbarát Obrenovicsek.** A most elhunyt Milán királyról közismertető volt, hogy nagy barátja a magyaroknak. A magyar arisztokráciának számos tagjához fizte az exkirályi igaz barátság és sok vadászati alkalmával adott kifejezést szimpátiájának a magyar nép iránt. Ez a rokonszenv a magyar-ság iránt megvolt már régebben az Obrenovicsek-családban. Mihály, a harmadik Obrenovic, leányait Magyarországra adta férjhez, az egyiket Varádiai Balcs, a másikat Rudnai Nikolics vette nőül, akik Mihály herceg halála után javait örökölték.

Mikor Szerbiában az 1830—31-iki kolera dühöngött, Mihály atyja, a magyar fővárosból hozalott fiatal orvosokat, akiknek Szerbia nagy híjjával volt. Ekkor ment el oda dr. Patzek Károly. Mihály hamar fölismerte benne a jeles készütségű, nagy tehetségű fiatal embert, s elébb belgrádi főorvossá, azután a karantinák inspektorává, majd az ország főorvosává tette, végre pedig Mihály herceg nevelésével bízta meg. Soha Mihály jobb választást nem tehetett volna. Az Obrenovicsek-háznak nálánál őszintébb híve, előrelátóbb tanácsadója, őzetlenebb szolgálja nem volt. Nem házasodott meg, csak hogy életét az Obrenovicsek érdekének szentelhesse; de Mihály szerette is, becsülte is, mint legjobb barátját, Mihály herceg pedig mint legnagyobb jótevőjét második atyját határtalan bizalommal ruházta fel és talán jobban imádkta, mint atyját, mert neki atyja, tanácsadója, névelője, mindene doktor Patzek volt.

Mulatózó dolog történt a magyar doktorral, mikor egyszer a fejedelem társaságában utazta be az országot. Az ily utazásokon csak a fejedelemnek és legközelebbi hozzátartozóinak volt saját lova, a többiek, mint a doktor, segédítettek, mind postálovakon utaztak, amelyeket minden állomáson ki kellett fizetniök. Az egész csapatból pedig csak doktor Patzek fizetett rendszeren, a többiek a fejedelemre appelláltak, azt gondolva, hogy attól majd nem meri senki kérni a fizetést. Kragujevácon azonban a 16 postástisz egyenesen Milóshoz ment panaszkodni.

A fejedelem hivatja egyik Őrnagyát, Milos Brkát!

— Eredj, járd sorba az urakat mind, kivétel nélkül, vedd meg a postálovak árát kétszeresen valamennyin és hozd id hozzám. Majd én fizetem ki a postát.

Jó része az uraknak, ha morogva is, de fizetett. Patzek ezt mondta:

— Én nem szoktam adósa maradni senkinek, most is megfizetem rendszeren, nincs miért fizessek.

— De doktor, szólj Milos.

— Nem fizetek! Mondja meg a herceg a fejedelemnek, amit izentem.

Milos hercegnek jó kedve volt.

— Eredj, Milos Brka még egyszer és vedd meg a pénzt a doktoron!

Ez volt a parancsolat. A doktor, hogy értésére adja a hercegnek, hogy nemcsak ő parancsol, azt izente vissza:

— Hogyha a magyar palatinus, az én uram, felülteti az egész kunsági regement huszárját és Milos herceg mellé az egész Sumadiát — ezekkel verte meg Milos a törököket — még akkor sem fizetek, mert nem tartozom. Eredj Milos Brka ezt így mondd meg.

Mikor Brka Őrnagy visszament, Milos elnevette magát:

— Tudtam, hogy a doktornak lesz igazja.

— **Egy rendőrfőnök memoárja.** Amikor a poroszok 1871-ben Páriszt ostromolták, Cresson ügyvéd volt a francia főváros rendőrfőnöke, aki a napokban egy francia lapban ezeket az érdekes visszaemlékezéseket írta meg:

1871. február 12-én észrevettük, hogy nagy lopások és sikkasztások történnek a Tuillériákban; hatalmas ládákat vittek el onnan titokban és Bélinél, Napoleon egykori komornyikjánál, dugták el azokat. A rendőrfőnök rátette kezét a lopott ládára és egyikben meghallotta Napoleon házi bevételeinek és kiadásainak feljegyzéseit; oly aprólékokok, pontosságok voltak e feljegyzések, hogy dicseretere váltak volna akármilyen kereskedőnek is. Egy lepecsételt csomagra ez volt írva:

Csak halálom után bontható föl.

Ernest Picard parancsára fel kellett nyitni ezt a csomagot is, de nem volt benne más, mint Napoleon családi levelezése, amely híjján volt minden érdekes-ségnek. A ládákból voltak továbbá a császári család ékszerei, ruhái, ott találtak egy ébresztő-órát is, melybe ez volt bevéve:

Nagy Frigyes császár ébresztő-órája; elhódította I. Napoleon.

Ezt az ébresztő-órát, a többi emléktárggyal együtt, eleinte a Louvreban akarták elhelyezni, de attól félték, hogy a poroszok gumyosan órá-tolvajnak mondják majd a francia császárt, azért inkább lepecsét-

telték a ládákat. Később az ébresztő órát, valamint a ládák összes tartalmát, elküldötték Eugénia császárnénak.

— **A végrehajtók és Dumas.** Valamelyik kis francia városban meghalt egy végrehajtó, s amikor meghalt, oly szegény volt, hogy közköltéségen kellett eltemetni. Ebből az alkalomból a következő apróságot eleveníti fel egy francia lap. Az idősb Dumashoz egyszer egy ívvel jöttek, hogy adakozzék egy szegényen elhalt végrehajtó temetésére.

— Adjon husz frankot — mondta a gyűjtő.

— Itt van negyven — felelt Dumas — temeseknek el mindjárt kettőt . . .

— **Székely adomák.** Nagyon érdekes apróságot közöl a székely nép életéből a Székely Nemzet. A gyűjteményben néhány igazán mulatózó van, így például a következők:

Megháladt a szája. Minden tekintetben érdemes ember Mára Feri bá. A hányszor találkoztam vele, minden alkalomkor van neki egy jó mondané. Ime egyszer arról folyt a beszéd a hordáskor, hogy ha a marhát megkenik avas szalonnával, a légy nem csipi, mert az avas szagot nem állhatja. — Mán éen ezt idáig sohasem tapasztaltam, — mondja Feri bá. — pedig hogy hát a hatvan immár a hátam megí tettem! (Hatvan éves mult!) — Hogy-hogy — kérdik a többiek mind közönségesen. — Hát ugy, hogy nálunk még a szalonna sohasem avasodott meg . . . mert addig megettük. — Hogy van, Feri bá? — kérdi egy ismerőse, akivel régen nem találkozott. — Hogy vagyok? Hát ugy vagyok, hogy 5—600 forintért senkit sem busiok (nem kér senkitől kölcsön). — A szép! — Szép biz a, mer héjába kérnék, hogy sem adna senki. — Hogy szolgál egészségre. Ferenc bá? — kérdezte tőle egy ur, kinek Feri bá valaha bérese volt — Köszönöm biz én, tekintetes ur. Istennek hála, elég jól vanok, csak a szájam kezdett megháladni; héjába teszem belé a pálinkát, met nem taresa; muszáj lenyelni. — Ha kérdik tőle, hogy hol a felesége, rendszeren így felel: — Ő biz' elmene a faluba az imént — a reggel — s eceerre hazajő — este.

Sikerült adoma ez is:

Mit mond a csiki szeker? Mikor a csikiek megriadnak Borszéken borvízzel s a kenetlen fatargoncákkal mászkálnak ki a hegyen, akkor az elkezd „kérni a hájat”. Azzal bosszantják ilyenkor az atyafiakat, hogy a ti szekeretek azt mondja: „Uuuraaam Jeeézus seegíts meeg!” Mikor aztán kivergődhetnek valahogy s tul a lejtőn ereszkednek le, akkor a targonca nagy vígan elkezd forogni; immár nincs szükség a Jézus segítségére, hanem csak egy kiabálva fitymálva: „Akár seegíts, akár nem, akár seegíts, akár nem.”

REGENY.

A Rajongók.

— REGENY —

Irta: STEPNJÁK.

MÁSODIK FEJEZET.

Küzdelem a balszerencse ellen.

Ot napig tartott a per. Őriási volt a lakosság izgatottsága. Az ötödik napon komoly zavarágoktól félték. A törvényszéki palotát rendőrség vette körül. A szomszédházak udvaraiban több század nehéz lovaság volt elhelyezve. Kívül tolongott a nép. Ezer meg ezer munkás hullámzott föl s alá s fenyegető csendben várta az ítélet kihirdetését.

Ejjel két óra volt. Egy zsebkendő lebbent meg a palota egyik ablakában.

— A verdik! a verdik! — mordul végig a tömegben s azután kinos halgatás.

Belül harsány hangon darálja el az elnök az ítéletet. Borzalommal hallgatja a zsúfolt közönség. Halál, halál és ismét halál! Ötször hangzott el a végzetes szó, s végre a hatodiknál, várakozás ellenére, még változott a fiatal Dudorov úzenőt évi kényszermunkára ítéltetett.

Kívül megtudták az ítéletet. Fenyegető kiáltás hangzott a tömegben. Véres összeküzdés kikerülhetetlennek látszott. Azonban Andrej és társai mindent megtekintek, hogy elkerüljék azt.

Szerencsére a tömeg, amint egy század kőzák és két század gyalogság megérkezett az ut végén — szíjjel ment s csak egy-néhány kő röpült a katonák felé.

Orszországban a halálos ítélet végrehajtását ritkán halogatják. A hivatalos lapok két nappal az ítélet után köztudomásra hozták, hogy a kormányzó határozat az idősebb Dudorov halálos ítéletét 12 évi kényszermunkára és hűgának büntetési idejét hat esztendőre bányamunkára szállította le. Ez igen szabadelvű eljárás volt és a legvérmesebb reményeket költötte föl a közönség nagy részében, akik mindig boldogok, ha valamely keblemetlen gondolatból a legelső félig-meddig elfogadható ürügy alatt megszabadulhatnak.

Bizalommal néztek a többi négy sorsa elé, s jóllehet semmi bizonyosat sem lehetett megtudni, azt várták, hogy velük épp oly emberesen

bánnak. A kormányzó habozott; vagy talán utasításokat várt Szent-Pétervárról . . . Tény, hogy róla azt hitték, hogy az enyhe eljárás felé hajlik. Mindenfelé járta a szóbeszéd, egyesek azt állították, hogy személyesen hallották ilyesféle kijelentést, mások a legmegbízhatóbb forrásokból értesültek.

Csak Andrej és összeesküvő-társai nem hallgattak a csacska reménységekre. Ők az ellenfél táborából kaptak hiteles értesítéseket.

Jól tudták, hogy a kormányzó még semmit sem határozott s hogy a neki tulajdonított kijelentések vagy képzelt játékaik vagy hazugságok. Vasziljra és Borisra nézve minden remény ki volt zárva. Nem lehetetlen, hogy megkegyelmezzék Zinának vagy Bocsarovnak, talán mindkettőnek is, Zina asszony, Bocsarov pedig valóban ártatlan. Minden büne, hogy egyszer pénzt előlegezett. Hanem biztos hírekről még szó sem lehetett. Minden a szt.-pétervári hatóságok pillanatnyi szeszélyétől függött.

Ilyen körülmények között kétségbeejtően megnehezült az összeesküvők munkája. A legkisebb meggondolatlanúság felfedeztetést idéznél elő és így végzetessé válhatnék; megtorlásul mind a négy foglyon végrehajtanák a halálos ítéletet. Az ilyennek egy közben való összpontosítása nagyon hasznosnak bizonyult: ezzel elkerültek egy csomó gyülekezést és feltűnést keltést. Ilyen nyomozató aggodalmak közepette még egy embernek is nehéz volt az erélyes és gyors cselekvés.

Mindaddig még csak hét ember volt beavatva az összeesküvés titkába. A végrehajtáshoz legalább hétannyi kellett. Még a bámulatosan megszerkesztett bombákkal sem szállhatott szembe a pár ember a fegyveres kísérettel. Az összeesküvők zömét az utolsóelőtti napon kellett összetoborozni. Így lehetett legjobban titokban tartani a tervet, amelynek a keresztülvitelére annyi ember szükséges. Az a hét ember, aki a vállalkozás gerincét képezte, a dubravnik forradalmak legszélsőbb és legerőteljesebb pártjából került ki.

(Folytatása következik.)

— Maga nagyon jámbor, kedves öcsém! — szóló gyonyosan a Dadogó.

Nyugtalanul csillogó szemével egy pillanattal az ifjút nézte, azután szomorúan elfordult tőle. Nem tett semmit az ő neje sem, mégis elragadták mellőle, börtönbe hurcolták, s mikor a szegény nő már nem bírta elviselni a börtönélet szörnyűségeit — saját kezével vetett véget életének. Vatajok örült reménye, hitetlen önámítása, amelyek csak egy csepp emberséget kerestek a rendőrökben, ő benne csak sajnálkozóan megvető mosolyt keltett.

— Az ítélet alighanem az lesz — felelt Andrej. — A kormányzóknak alkalmat kell adni, hogy jelét adhassa humanitásának azáltal, hogy megváltoztatja a Dudorovok és talán Bocsaroff büntetését. Az ítélszék valószínűleg leszűlítja kissé az ügyész örütségeit, hogy függetlenségével üntessen. Mindig rendeznek ilyes fajta komédiát maguk közt. Aligha erőstienek meg többet három halálos ítéletnél, Borist és Vasziljot bizonyosan, azonkívül vagy Zina, vagy Bocsaroff. De minek elméldünk minderről? — tette hozzá rövid szünet után. — Hogy halad a munka, Dadogó?

— Minden készen van. Ötven embernek elegendő bomba van, sőt még két tucattal több. Csak épp a gyutaesot kell megerősíteni. Mindössze néhány órai munka.

Elbeszélgették tervükről s vagy félóra mulva a Dadogó eltávozott több óvatossággal, mint jött.

+ Egy híres hasbeszélő halála. Lyonban néhány nap előtt meghalt egy kilencvenéves aggasztó, aki egykor egyike volt a világ legkitűnőbb hasbeszélőinek és ahol csak produkált magát, mindenütt a közönség legnagyobb bámulatát váltotta ki. Valentin *Devalcheucaesen*ek hívták, a belgiumi Ypresből származó és *monsieur Valentin* név alatt működött a világ különféle variété-színházaiban. Egy viaszbabával járt-kelt mindenfelé; ennek a babának oly természetesen voltak a mozdulatai s oly családiaság hiven utánozta a hasbeszélő a gyermekbeszédet, hogy a babát mindenki élének tartotta. Az illúzió akkora volt, hogy egy francia vidéki városban, mikor *monsieur Valentin* az előadás alatt pálcájával a babára ütött, a közönség a legerélyesebben tiltakozott a „brutális” bánásmód ellen. A hasbeszélő oly tökéletességre vitte művészetében, hogy a leghíresebb francia kritikusok is hasábs cikkre érdemestették.

KOZGAZDASAG.

Ipar és kereskedelem.

Vásárosarnok (Vámos és Bruszt hatósági közvetítők üzleti jelentése.) Ma forgalmunk irányzata oszondes volt. Az árak lényegükben változatlan nem szenvedtek. Jó minőségű marhahús mai jegyzése hatúlya 76—88 fillér, eleje 60—74 fillér kilogrammonként minőség szerint. Boru hosszan levonás nélkül 84—96 fillér. Bárány párja 12—18 korona minőség szerint. Birkát egészen 40—50 fillérral adtunk el. — Nenez sertés métermázsája 84—88 korona. Vadiélék közül szarvas keresett; egészen 72—80 fillérral kelt kúnya. Vadsertés ára nem változott. Toásban gyenge volt a vételek. Prima tojás mai jegyzése 82 korona. A vevők tartózkodók. Vajban jó a fogyasztás, prima teavajért 1.80—2.10 koronát, triss iózóvajért 1.40—1.60 koronát értünk el. Beküldését ajánljuk. — Tehénturó kilója 16—20 fillér. Prima vágott lud igen jó keresett, mai jegyzés I-rendű ludért 1.12—1.20 K., II-rendű ludért 1.—1.10 K. kg.-ként. Hizott pulyka 1.12—1.20 K., hizott kacsa 1.16—1.20 K. kg.-ként. Elő baromfiiban jó a hangulat. Rántani való csirke 1.4—1.60 K., sütni való 1.80—2.40 K., tyúk I-rendű 2.60—2.80 K., II-rendű 2.40—2.50 K., szeb 1.80—2.40 K., hizott káppan 3.60—4.60 K., sovány káppan 2.80—3.20 K., sovány lud 4—5 K. páronként minőség szerint.

Szeszarak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pesten* 42.—korona pénzben, 42.50 korona áruban. *Bécsben* a nyersszesz ára 39.40 korona pénzben, illetve 39.60 korona áruban.

Borjuvásár. 1901. évi február hó 12-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvétel-ságától.) Felhajtás: Beüldi élő borju 270 drb, leült borju 15 db, bécsi borju — db — db, horvát, növendékmarha 7 darab, bárány élő — darab, leült bárány 20 darab. Arjegyzése — Beüldi élő borju I. rendű 80—92 l-ig, kivételesen 96 l., II. rendű 70—78 l-ig, I kilónként, leült borju I. r. 92—98 l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivét. — l. kilónként levonás nélkül. Bécsi leült borju — l-ig. Növendék marha 44 l-től 46 l-ig. I. r. — l-ig, középminőségű — l-ig, alárendelt — l-ig, I kilónként, Bárány élő 14—16 k., leült bárány 12.—16.— K. kivételesen ar — k-ig páronként. — Irányzat és árak változatlanul szilárdak.

Budapesti sertés-konsumvásár. A terencvárosi petróleum-rakodónál lévő szekes-iovárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi február 12. Készlet 528 darab, Erkezeti 900 darab. Összesen 1432 darab. Eladott 782 darab. Maradt 700 darab. Napj árak: 120—180 kiogram sulyban 82—86 koronáig, 220—280 kilogram sulyban 83—88 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 84—90 K-ig, Oreg nenez páronként 400—500 kilyos 83—90 koronáig. Malac — kgrig — korona. A vásár lanyba.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban tegnap megtartott sertésvásárra bejelentek: 12258 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 6723 darab fiatal sertést, 5800 darab magyar hizott sertést — nenez sertést, összesen 11523 darabot. Az üzlet élénk volt.

Jegyzések: kgként élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 90—92 fillér, kivételesen — filléren, középminőségű sertés 82—88 fillér, könnyű sertés 78—80 fillér, fiatal sertés 64—72 fillér.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, február 12.

A buzaüzlet tartott árakkal nyitott meg. Az üzlet folyamán az üzlet kedvezőbbre vált és a forgalom 25.000 métermázsát tett, 2 1/2 fillérral magasabb. Zab iránt élénk volt a kereslet, az árak 10 fillérral magasabbak, tengeri 5 fillérral drágább.

Eladott:
Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 85 l., 100 mm. 79 k. 7 K. 80 l., 2400 mm. 78 k. 7 K. 80 l., 500 mm. 78 k. 7 K. 82 1/2 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 l., 200 mm. 77 k. 7 K. 60 l., 500 mm. 77 k. 7 K. 62 1/2 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 75 l.
Pestvidéki: 200 mm. 76 k. 7 K. 52 1/2 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 45 l., 100 mm. 76 k. 7 K. 50 f.
Fehérmegyei: 300 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 60 f.
Erdélyi: 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 420 mm. 78 k. 7 K. 62 1/2 f.
II.-M. Vásárhelyi: 1000 mm. 78 k. 7 K. 77 1/2 f.
Oroszszai: 500 mm. 77 k. 7 K. 77 1/2 f.

Bácskai: 3460 mm. 75 k. 7 K. 52 1/2 f., 350 mm. 72 k. 7 K. 52 1/2 f., 300 mm. 75 k. 7 K. 85 f.
Vérbácsi: 2600 mm. 76 k. 7 K. 85 f.
Adai: 1700 mm. 75 k. 7 K. 80 f.
Felsőmagyarországi: 150 mm. 76 k. 7 K. 42 1/2 f.
Raktárúru: 2170 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 f., 1000 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 45 f.
Mind három hónapra.
Ros: 100 mm. 7 K. 22 1/2 f.
Zab: 100 mm. 6 K. 60 l., 500 mm. 6 K. 50 f., 200 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6.— K.
Készpénzfizetés mellett.
A készár hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde sokasai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm áru		Kilós	Kilogramm áru	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	75	7.27	4.57	75	7.67	7.82
"	76	7.37	4.62	80	7.77	7.87
"	77	7.42	4.62	81	—	—
"	78	7.57	4.62	82	—	—
Fehérmegyei	75	7.17	4.57	79	7.67	7.78
"	76	7.27	4.62	80	7.77	7.82
"	77	7.32	4.62	81	—	—
"	78	7.57	4.62	82	—	—
Pestvidéki	75	7.17	4.57	79	7.67	7.67
"	76	7.27	4.57	80	7.67	7.67
"	77	7.42	4.62	81	—	—
"	78	7.52	4.62	82	—	—
Bánási	74	7.22	4.57	78	7.57	7.67
"	75	7.37	4.57	79	—	—
"	76	7.57	4.62	80	—	—
"	77	7.62	4.62	81	—	—
"	78	7.72	4.62	82	—	—
Bácskai	75	7.37	4.57	79	—	—
"	76	7.47	4.57	80	—	—
"	78	7.62	4.72	81	—	—

Egyéb gabonafélék	Kilós	Kilogramm áru	
		K.-tól	K.-ig
Ros	70-72	7.15	7.30
uj alárendű	—	7.—	7.45
alsórendű	—	6.10	6.20
Arpa	60-62	6.10	6.20
uj alárendű	—	5.90	6.10
takaromány	62-64	5.90	6.10
szegélyes	64-66	5.90	6.10
Zab	36-41	6.10	6.25
uj alárendű	—	5.95	6.10
Tengeri	—	6.10	6.20
uj alárendű	—	6.10	6.20
Repece	—	6.10	6.20
uj alárendű	—	6.10	6.20
Köles	—	6.10	6.20

A határidőzlet folyamán a következő kőések törtek:

Buza áprilisra	7.52—7.53—7.52—7.51—7.50
Buza októberre	7.65—7.64—7.63
Ros áprilisra	7.38—7.36
Ros októberre	6.61—6.63—6.61
Zab áprilisra	6.40—6.41—6.42—6.37—6.39
Tengeri májusra	5.22—5.21—5.20—5.18—5.19
Tengeri júliusra	5.35—5.36—5.32
Repece augusztusra	—

Déli óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Buza áprilisra	7.50	pénz 7.51	áru
Buza októberre	7.62	"	7.63
Ros áprilisra	7.35	"	7.36
Ros októberre	6.61	"	6.62
Zab áprilisra	6.37	"	6.38
Tengeri májusra	5.18	"	5.19
Tengeri júliusra	5.32	"	5.33
Repece augusztusra	12.50	"	12.60

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisra	7.50	7.51
Buza 1901. októberre	7.63	7.65
Ros áprilisra	7.35	7.37
Ros októberre	6.63	6.64
Zab 1901. áprilisra	—	—
Tengeri májusra	5.20	5.21
Tengeri júliusra	5.35	5.36
Repece augusztusra	—	—

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde gyengébb külföld behatása folytán és realizáció-hedv lépven előtérbe, nyugodtabb hangulatot áruít el. A vezető-értékek többszöri ingadozás után nyugodtan zárultak.

A helyi- és járadékpiac előtözsdenként gyengébb volt.

A déli tözsde csekély változást tüntetett fel, csupán magyar hitelek voltak igen szilárdak.

A helyi piacon néhány kötés közüti eladása nyomásztóltag hatott azok árfolyamára. A többi helyi érték és járadékok, realizációk folytán, gyengébben zárultak.

A valutapiac változatlan.

Az előtözsde nyugodt.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 682.75—686.50. Osztrák hitelrészvény 672.—673.50. Osztrák-Magyar Államvasut részvény 670.75—671.50. Magyar koronajáradék 93.45—93.60. Rimamurányi vasmű részvény 474.50—479.— korona.
Déli tözsde változatlan.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 685.—686.75. Osztrák hitelrészvény 672.25—673.25. Osztrák Magyar Államvasut 670.25—670.75. Koronajáradék 93.52—93.60. Jelzálogbank 440.—441.—. Rimamurányi vasmű 474—475.—. Közúti vasut 580.—581.— korona.
Forgalomb. került: Budapesti takarékpénztár 403.—. Saigótarjáni 631.—632.—. Villamos vasut 282.—283.— korona.
Utótözsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 672.25. Magyar hitelrészvény 684.—. Leszámlító bank részvény 423.—. Rimamurányi vasműrészvény 474.—. Osztrák-Magyar államvasut 670.—. Közúti vasut részvény 580.—. Városi villamos vasut részvény 282.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerül hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—43.— korona, vörös aprószemű 43.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 56.—58.— korona, nagyszemű 61.—65.— korona. Disznózsír: budapesti: 55.—55.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 43.50—44.—, korona 3 darabos 45.50—46.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 16.25—16.50 korona, 85 darabos 17.—17.50 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50—14.75 korona, 100 darabos 15.50—15.75 korona, 85 darabos 16.50—16.75 korona. Szilvaiz: szlovéniai 19.25—19.50 korona, szerbiai 18.—19.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsden nagyon csekély volt a forgalom, később az irányzat megszilárdult.

Déli tözsde valamivel szilárdabb, de az üzlet pang. Zárlat javult. Berlii magánidőszentő 3 1/2%.

Bécs, február 12. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyjáradék 118.30. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 141.25. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.60. Magyar kelti vasuti állami kötvény 119.—. Magyar leszámlító- és pénzváltóbank 430.—. Rimamurányi vasműrészvény 474.—. Magyar koronajáradék 93.60. 4 1/2%-os Magyar földtözsde. kötvény 92.60. Magyar hitelbank részvény 685.—. Magyar nyereségy kölcsön sorsjegy 166.60. Kassa-oderbergi vasuti részvény 558.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 19.05.

Bécs, február 12. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjáradék 98.50. 4 1/2%-os osztr. aranyjáradék 118.30. 1800-iki sorsjegy 136.75. Osztrák hitelrészvény 390.—. Angoi-osztrák bank 272.—. Bécsi bankjegyet 470.—. Osztrák-magyar bank 1625.—. Déli vasut 108.50. Dunagőzhajózási részvény 753.—. Dohányrészvény 294.50. Császár és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.50. 4 1/2%-os ezüst járadék 98.40. Osztrák koronajáradék 93.20. 1864-iki sorsjegy 201.—. Osztrák hitelintézeti részvény 673.25. Unionbank 540.—. Osztrák Landerbank 415.50. Osztrák-magyar államvasut 669.75. Elbavölgy vasut 474.—. Alpesi bányarészvény 438.—. 20 frank. arany 19.13. Londoni váltóár 240.75. Bécsi Tramway Litt B. 273.—. Bécsi Tramway Litt A. 275.—. Lipót kohó —. Az irányzat tartott.

Bécs, február 12. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánidőszentőben a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 672.50. Magyar hitelrészvény 686.—. Angoi-Osztrák bank 272.50. Bécsi bankjegyet 472.—. Union bank 540.80. Landerbank 416.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 670.—. Lombard 108.60. Elbavölgyi vasut 474.50. Eszaknyugati vasut részvény 462.—. Dohányrészvény 295.—. Rimamurányi vasut 475.50. Alpesi bányarészvény 436.50. Május járadék 98.50. Magyar koronajáradék 93.60. Török sorsjegyek 107.60. Német birodalmi mária 117.50. Napoleon d'or 18.12. Tartott.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, február 12. (Tözsdei tudósítás.) A tözsde eleinte nem volt egyéges irányzatú. Bányarészvények alacsonyabbak voltak. A készpiaz tegnap bágyadúsága iparértékekben ma is hatott meg. Bochemiai szilárdabbak. Bankok csöndesek, később emelkedtek. Járadékok renyhék. Svájci vasutak kérésük Transvaali vasuti részvények bágyadtak. Később javult az irányzat. Kanada-Pacific-részvények szilárdak az osztalék hírére és arra a jelentésre, hogy február első hetében 3000 dollárral több a bevétel. Zárlat gyöngyben. Magánidőszentősi kamat 3 1/2%.

Berlin, február 12. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjáradék 98.40. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 100.50. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 94.40. Osztrák-magyar államvasut 143.50. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.05. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.25. Alpesi bányarészvény —. Discontocommandit 181.75. Általános vállamosági Edison 209.50. Gelsenkirchem 171.60. Laura-kohó 196.25. 4 1/2%-os ezüstjáradék 98.50. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 99.30. Osztrák hitelrészvény 211.90. Déli vasut 25.75. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.25. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 98.30. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 96.10. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 154.60. Harpeni 167.80. Az irányzat gyenge.

Berlin, február 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 99.30. Magyar koronajáradék 94.50. Osztrák hitelrészvény 211.90. Osztrák-magyar államvasut 148.60. Déli vasut 833.—. Eszaknyugati vasut 21.75. Elbavölgyi vasut 216.30. Orosz bankjegyek készpénz 95.35. Buschtienhard —. Orosz bankjegy —. (Ultimo) Lombard —. Szilárd.

Frankfurt, február 12. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjáradék 98.70. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 100.60. Magyar koronajáradék 94.60. Osztrák-magyar bank 120.80. Déli vasut 25.90. Elbavölgyi vasut 119.50. Londoni váltóár 204.82. Bécsi bankjegyet 120.70. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranykölcsön 85.80. 4 1/2%-os ezüstjáradék 98.75. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 99.50. Osztrák hitelrészvény 211.50. Osztrák-magyar államvasut 143.40. Eszaknyugati vasut 114.—. Bécsi váltóár 860.16. Párisi váltóár 812.75. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 215.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artoyomok januara. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 211.90. Osztrák-magyar államvasut 25.80. Déli vasut 206.—. Osztrák aranyjáradék 181.90. Olasz járadék 149.60. Laura-kohó 152.25. Harpeni 167.75. Discont 179.30. Alps 197.—. Bécsi bankjegyet —.

München, február 12. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjáradék 98.80. 1800. sorsjegy 137.50. Déli vasut 25.50. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 100.60. Osztrák hitelrészvény 211.60. Osztrák-magyar államvasut 143.50. Olasz járadék 96.—. 4 1/2%-os Magyar aranyjáradék 99.50. Az irányzat szilárd.
Paris, február 12. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 101.50. Osztrák Landerbank 459.—. 3%-os francia járadék 102.30. Ottomán-

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 13-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 13-án.

H ó f e h é r k e.

Regényes színjáték 3 felvonásban, előjátékkal. Irtá Bródy Sándor.

Személyek:

Balassa	Császár	Heléna	Márkus
Hófehérke	Török I.	A fekete ruhás	
Oreg tiszteletes	Gabányi	hölgy	Maróthy
Kis tiszteletes	Rózsahégyi	A barát	Gyenes
Az orvos	Ujházi	Szolgáló	Györgyné
A feleség	Rákosi		

Kezdete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 13-án.

A postás fiu.

(The messenger boy).

Operett 5 képpben. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merk) Adolf. Zenéjét szerzték: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:

Punchestown	Mátrai	Bang, postásfiu	Sziklai
Hooker pasa	Molnár	Nóra	Szoyer
Cosmos bey	Giréth	Daiv	Dóry M.
Olive Radnor	Palásthy	Lady Panches,	Sziklainé
Poti kapitány	Ráthonyi	Mistress Bang	Margó Z.
Stokfisch tanár	Boross	Róza szobalány	Róza L.
Tudor, bankár	Vidor	Lady Winifred	Varga A.
Naylor	Kardos	Cecile Gower	Gombaszögi
Gascogne	Iványi	De Fleury	Füredi

Kezdete 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zenemű kereskedéseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a, valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 13-án.

Ocskay brigadéros.

Színmű prólogussal, 4 felev. Irtá Herczeg Ferenc.

Személyek:

Ocskay László	Fenyvesi	Dili	Delli E.
Tisza Ilona	Csillag T. A	palóc	Szerény
Tisza Jutka	Nógrádi	Szónéni	Gái
Pynor	Hegedüs	Tarics	Bihari
Orszóczy	Kazaliczky	Ocskay Sándor	Tapolczai
Jávorka	Góth	Königsseg	Balassa

Kezdete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 13-án.

A modell.

Operette 3 felvonásban. Irták Leon Viktor és Held Lajos. Fordították Ruttkai György és Makai Emil. Zenéjét szerzte Suppe Ferenc.

Személyek:

Colotta	Bárdy G. Nicoló	Tollagi
Silvia	Kreacsányi Clava	Ujvári
Stella	Bojár	Madrini
Stirio	Németh	Martinezza
Tantini	Kenodich	Erdélyi

Kezdete 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szerda, 1901. február hó 13-án.

Amerika.

Irtá: Ifj. Hegedüs Sándor.

Kezdete 1/2 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kezdete 9-kor.

Este 8 óraker: nagy előadás

A februári műsornak hallatlan sikere!!

AZ 5 LORRISON

a leghíresebb amerikai nőszépség.

Fleury-csoport

híres francia (né-bármás).

THE OTINOS

kómikus excentrikusok

BAUMANN KÁROLY

mint „Fregoi-parodista”.

Brand kapitány leányai.

Daljáték, összeállította Armán József. Zenéje Schindler J.-től.

Ugyint az összes műterök.

Szombat, 1901. február hó 16-án

I. nagy Secessiós álarcos bál

meglepő ujdonságokkal.

Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytizedsében, Károly-kört 26., tizede Andrássy-ut 26. és 28. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató pénztáránál.

FOLIES CAPRICE.

Tünceményes! Szencziáción!

Trio Arcella.

11 óraker:

„Gebrüder Zifferblatt”

Bohózat Leitner H.-től. — Személyek:

Oblatt	) vidéki kereskedők	... Schönberg
Naschitz	)	... Rott
Zifferblatt Róza	) sógornők	... Ferenczéné
Zifferblatt Fanny	)	... Schindlerné
Zwetschenstiehl Salome, baba és	masszirnő	... Weissné
Szabadvári	) gigerlik	... Steinhardt
Vörösnázi	)	... Ormai
Bírószági végrehajtó	... becsús	... Pfeiffer
Kati, cseléd	... bécus	... Petérdi
A tojás-ember	... bécus	... Bayer
Egy flakkeros	... bécus	... Ecenten
Egy boltiszolga	... bécus	... Jubász
		... Jaulus

Történet Zifferblattoknál.

Előzőleg: 10 óraker

„Fogat-fogért.”

Eredeti magyar bohózat.

Irtá egy fogász. Rendező Rott S.

9 óraker: 9 óraker: Ungekehrt heisst auch gefahren.

Bohózat.

Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás

télikertben.

Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület gyorsíró tanfolyamán érv. Mezőné Bányai Amanda okt. tanított vezetése alatt magyar levelező-, vita- és német kurzusok kezdődnek. A REMINGTON-périjára és ezen gyorsírási tanfolyamokra jelentkezéket korlátolt számban felvesz.

Glogowski és Társa
Erzsébet-tér 16. szám.
Külön német vitalgyorsírási tanfolyamok holgyek és urak részére az irodai órák után.

Ifj. Hagenmacher H. Sörfőzde

125,000 HECTOLITER ÉVI TERMELÉS

Paloczka Sör
Különlegesség
Szalon Sör
Maláta Sör

Megrendelési helyek: Budapestben V. Kádár-utca 5. Hagenmacher Kőbánya: Hagenmacher Budafok.

E HÉTEN

nagy selyemvásár

10,000 méter különböző minőségű selyem érkezett! Méterje

Weiner Mátyás

női divat-áruházában

Budapest, Andrássy-ut 3. 68 kraj-cár.

A 13765. számú

„Szárító- és itató-készülék”

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:

Kalmár J. mérnök

hítes szabadalmi ügyvivő irodájában

Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.

Hatóságilag engedélyezett

Végladás.

Az üzlet felosztása folytán a raktáron levő összes úri divat-cikkek, u. m. férfi-fehérmű, nyakkendők, angol echarpok, angol keztyűk, zsebkezők, harisnyák, csernyők, sárcipők, kocsil- és uti-takarók, eső-köpenyek, vadász-harisnyák, vadász-mellények stb., stb., legjebb minőségben a beszerzési áron alóli eladának

V., Dorottya-utca 6. szám. (Wurm-udvar.)

KANITZ G. ZSIGMOND.

Az üzleti berendezés eladó.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi áll. méneshirtok mezőgazdasági repá-szeszgyáraiban előállított szeszből 1000 hektoliter 10% contingens finomított szesz, nyilvános ajánlati verseny-tárgyalás utján

folyó évi március hó 4-én délelőtt 10 óraker eladatik.

Felhívtnak a venni szándékozók, hogy (egy) 1 koronás bélyeggel és ajánlott szesz árának 10%-át tevő bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a mező-hegyesi méneshirtok igazgatóságához a kitűzött időig nyujtsák be.

Az eladásra és átvételre vonatkozó részletes feltételek a gazdasági főigazgatónál (földmívelésügyi miniszterium II. em. 80. sz. ajtó) és a mezőhegyesi méneshirtok igazgatóságánál megteudhatók és kívánatra megküldetnek.

Budapest, 1901. évi február hó.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

A Fegyver- és Gépgyár Részvénytársaság

BUDAPESTEN.

Szerszámgépeket és szerszámokat

készít fém- és fémegmunkálásra és pedig:

esztergapadokat, gyalu-, furó-, esizoló és marógépeket stb. Legtökéletesebben felszerelt öntőműhelyében tömött, tiszta s magas szilárdságu

vas- és fémöntvényeket állít elő.

Gyártja továbbá a legolcsóbb üzemű

Diesel-féle hőerőgépeket

melyek nyers-petrolummal dolgoznak s óránként és ló-erőnként mintegy 250 gr. tüzelőanyagot fogyasztanak. Felvilágosítással, ajánlatokkal, költségvetéssel készségesen szolgál.

Altalánosan tudott dolog, hogy a szépség előidézője, kellemetlenebb és fontartására a legkínzóbb és legbiztosabb a

MARGIT-CRÈME

Sem hiányt, sem ölmöt sem más ártalmas anyagot sem tartalmaz. Ára: 1 ft. kistégely 30 kr. Szappan 35 kr. Poudre 60 kr.

Készítő: Földes Kelemen Aradon.

Főraktár Bpsten: Török József gyógyszer. Király-utca 12. és Andrássy-ut 20.

Gyermekszanatorium és vizgyógyintézet

felöltöttek számára ABBAZSÁBAN.

Egész éven át nyitva. — Saját park. — Játékterek. — Magaslati vízvezeték. — Az összes vizgyógyászati módosítók. — Villamos fűtőberendezés. — Gyermekek kórházak nélküli is felvételnek. Legjobb üdülőhely iskolás gyermekünknek. Prospektusát küld Dr. Szegő Kálmán igazg. és tulajdonos.

SALAMON ÖDÖN:

VÖRÖS ÉS FEKETE

(Montecarlói tanulmányok)

című könyvének II-ik kiadása még kapható.

(Az első kiadás többny nap alatt fogyott el.)

Megrendelhető Budapesti Nagló kiadóhivatalában.

Ára 2 korona 50 fillér.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Csütörtök	A böleső A medve	Mignon	Ocskay brigadéros	Nebántsvirág	A postás fiu
Péntek	Peleskei nótárius	Don Pasquale. Coppelia	Ocskay brigadéros	A modell	A postás fiu
Szombat	Stuart Mária	Juristabál	A szálla. A király-nő apródja	Szép Heléna	A postás fiu
d. u. Vasárnap este	Troilus és Kresszida Rabliék A medve	Don Pasquale A korrigán	A titkos rendőr Ocskay brigadéros	Náni A modell	A Gyurkovics lányok A postás fiu

Második bővített kiadásban, csinos kiállításban és tetszőlős alakban

MIRJAM.

Irtá: Dr. Kiss Arnold, veszprémi író. R. m. k. nyelvet-től nék számára írott magyar nyelvű színdarab. Ára: Vásonkötésben 2 ft 50 kr. Bőrötés 3 ft 50 kr. Csontútanu díszes kötés 5 ft. Legfinomabb bőrkötés 6 ft. Kapható: Köves Béla könyv- és papírkereskedésében Veszprém.

Minden szó egyszeri beiktatása... 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk fejtudást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni.

Apró hirdetések... 8 fillér.

Breuer nővérek... 8 fillér.

Bogdán Mór... 8 fillér.

Franko Pál... 8 fillér.

Jambrikovits... 8 fillér.

Eckstein Bernát... 8 fillér.

Fischer J. D... 8 fillér.

Goldberger A. V... 8 fillér.

Haasenstein és Vogler... 8 fillér.

Leopold Gyula... 8 fillér.

Messe Rudolf... 8 fillér.

Mezei Antal... 8 fillér.

Schwarz József... 8 fillér.

Tenczer Gyula... 8 fillér.

Sikráy Samu... 8 fillér.

Kernberg Rozália... 8 fillér.

H. J. Hazai Ottó... 8 fillér.

Nemetsek A. J... 8 fillér.

Röchner Hona... 8 fillér.

Szász Mór... 8 fillér.

Sopronyi Y... 8 fillér.

Toldi Lajos... 8 fillér.

Zipser és König... 8 fillér.

Blockner J... 8 fillér.

Weitzenfeld Jakab... 8 fillér.

Goldgruber Mór... 8 fillér.

Nyelik... 8 fillér.

Majom... 8 fillér.

Tisztelesség ösvégy... 8 fillér.

Margit 10... 8 fillér.

Nyelik... 8 fillér.

Briga... 8 fillér.

„Scottish girl“... 8 fillér.

KERESLET... 8 fillér.

Magányos... 8 fillér.

Férfi szabónó... 8 fillér.

Borügynyököt... 8 fillér.

Takarítónő... 8 fillér.

Fiatallásztárs... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Szakképzett... 8 fillér.

Elegáns megjelenés... 8 fillér.

Fehérvarrónó... 8 fillér.

Művelt és ügyes... 8 fillér.

Intelligens hölgy... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Lakást keresek... 8 fillér.

Keresek... 8 fillér.

Acetylen-világítás... 8 fillér.

10 centiméter... 8 fillér.

KINÁLAT... 8 fillér.

Zongora... 8 fillér.

Egy étesebb nő... 8 fillér.

Gazdasszonyok... 8 fillér.

Utcai lakást... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Házasságok... 8 fillér.

Vasútszolgálat... 8 fillér.

Világos pince... 8 fillér.

Singer-varrógép... 8 fillér.

Különálló lakás... 8 fillér.

Csemegeszőlő... 8 fillér.

Euror... 8 fillér.

Kerékpárok... 8 fillér.

Sítűke kiadó... 8 fillér.

Kereskedelmi... 8 fillér.

Bérlés... 8 fillér.

Hegedűoktatás... 8 fillér.

Kitűnő szabónó... 8 fillér.

Pénzkölcsönt... 8 fillér.

Elegánsan... 8 fillér.

Kitűnő házikoszt... 8 fillér.

Csinosan... 8 fillér.

Ház örökényen... 8 fillér.

A ki megodott... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Keresetek... 8 fillér.

Rövid zongora... 8 fillér.

Szépen bátorozott... 8 fillér.

Angol és francia... 8 fillér.

Intelligens izr... 8 fillér.

Csinosan... 8 fillér.

Cserfa borsókák... 8 fillér.

Megjelentek... 8 fillér.

Zongora... 8 fillér.

Mizenn-zongora... 8 fillér.

Használt... 8 fillér.

Kérem... 8 fillér.

Sérvbem... 8 fillér.

Szenvedőknek!... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Zongora... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Köznevelő... 8 fillér.

Oszi menesikoff... 8 fillér.

Ferenc József-kabát... 8 fillér.

Rothberger Jakab... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Hirdetmény... 8 fillér.

Magy. kir. államasutas... 8 fillér.

Keves gond!... 8 fillér.

Keves aggodalom!... 8 fillér.

Budapesti Naplóra... 8 fillér.

2000 koronára... 8 fillér.

ingyen biztosítja... 8 fillér.

baleset ellen... 8 fillér.

határ esetén 2000... 8 fillér.

korona erejéig... 8 fillér.

2000 kor. erejéig... 8 fillér.

A biztosítás egész... 8 fillér.

költséget a Buda... 8 fillér.

pesti Napló kiadó... 8 fillér.

hivatala fedeli... 8 fillér.

Mindenkinek annyi... 8 fillér.

időre van ingyen... 8 fillér.

biztosítva, amennyi... 8 fillér.

időre előfizet. A... 8 fillér.

biztosítást a mann... 8 fillér.

heimi biztosító-társ... 8 fillér.

saság magyaror... 8 fillér.

sági vezérképise... 8 fillér.

lősége végzi. Min... 8 fillér.

den előfizet. A... 8 fillér.

biztosítást a mann... 8 fillér.

heimi biztosító-társ... 8 fillér.

saság biztosít... 8 fillér.

áság biztosít... 8 fillér.

áság biztosít... 8 fillér.

áság biztosít... 8 fillér.

áság biztosít... 8 fillér.

áság biztosít... 8 fillér.

áság biztosít... 8 fillér.

áság biztosít... 8 fillér.

áság biztosít... 8 fillér.